

KURTARICILAR

OYUN

2 PERDE

NACİ TANER BÜYÜKARMAN

2011

Bu oyun,
2011 yılında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği "Deprem"
konulu oyun yazma yarışmasında;
Sevda Şener, Hülya Nutku, Beliz Güçbilmez,
Selen Korad Birkiye, Yavuz Pekman,
Sema Göktaş ve Nejat Birecik'ten oluşan jüri tarafından
"ikincilik ödülü"ne değer görülmüştür.

*1999 İzmit depreminde ve
bütün depremlerde
hayatlarımı kaybedenlerin anısına...
Ve geride kalanlara...*

OYUN KİŞİLERİ

- Dilek - 18 yaşında. Depremde annesiyle babasını kaybetmiş, şimdi göçüğün başında ablası için bekliyor. Üniversite sınavlarına hazırlanıyor.
- Nadir - Gönüllü arama kurtarma elemanı. 25 yaşında, üniversite öğrencisi. Biraz tuhaf bir genç.
- Erdem - Gönüllü arama kurtarma elemanı. 20'li yaşlarda, üniversite öğrencisi.
- Tiberius - 50'li yaşlarda. Bilim adamı, geometri ustadı.
- Heraklit - 30'lu yaşlarda inançlı bir köle. Yazmayı biliyor.
- Kumandan Valens - 40 yaşında. Deneyimli bir asker. Okuması yok ama mantığı sıkı çalışıyor. Konuşmayı seviyor.
- İsidorus - 25-30 yaşlarında hırslı bir mimar.
- İshak Reis - Korsanların reisi. Akı başında. 40 yaşında.
- Deryabey - İnançlı bir korsan. 30'lu yaşlarda.
- Seydi Ali - Açıkgöz bir korsan. 30'lu yaşlarda.
- Siyami - Padişahın eski soytarısı, şimdilerde kütüphanesinin kethüdası. 60'lı yaşlarda, kısa boylu, ufak tefek bir adam. Belki de cüce.
- Prokopius - Ünlü tarihçi. 70 yaşında. Evinden çıkmıyor, kimselerle görüşmüyor.
- Meryem - Genç bir anne. Depremde ailesini kaybetmiş. 30 yaşında.
- Sedef - Gönüllü arama kurtarma elemanı. 20'li yaşlarda, üniversite öğrencisi.
- Koray - Gönüllü arama kurtarma elemanı. 20'li yaşlarda, üniversite öğrencisi.
- Hadrian, TV Muhabiri, Kameraman, Yaralı, Hemşire, Sedyeciler

Oyun; 1999 Gölcük depremi, 1509 İstanbul depremi ve

557 Konstantinopol depremlerinin sonrasında, üç farklı zamanda geçer.

Sahnenin ortasında büyük bir deprem enkazı vardır. Bu enkaz her üç zamanda da oyunun temel dekorunu oluşturur. Enkaz ışık değişimleriyle farklılaşırken bir yandan da ekseni etrafında küçük dönüşlerle açısını değiştirerek dönem ve mekân değişikliklerini yansılar. Sis perdesinin azalıp çoğalması, ışık ve giysi değişiklikleriyle de zaman, mekân değişimi desteklenir.

1. PERDE

BİRİNCİ SAHNE

(Ağustos 1999. Gölcük, Kavaklı sahili.

Sahne ortasındaki kolon, kiriş, moloz ve tonozlardan oluşan deprem enkazı yoğun sisin içinde güçlkle görünüyor. Akşam çökmek üzere... Uzaklarda büyük rafineri yangınının uzayan kızıl alevleri. Erdem, toza bulanmış kısa kollu tişörtü ve eldivenleriyle enkazdaki bir açıklığın başına çömelmiş, göçüğe sarkittiği ipe bekliyor. Biraz ileride Dilek altında bir tayt, üzerinde toz içinde, kendisine büyük gelen bir erkek pijaması ve paramparça olmuş terlikleriyle titreyerek, merakla göçüğe bakıyor. Sık sık öksürüyor. Sis azalmaya başlarken güçlkle göçükten çıkan Nadir'i görürüz. Onun da elinde eldivenler ve üzerinde dağcılık donanımları var. Kasının üzerindeki küçük akülü lambanın ışığı soluklaşmış. Yüzündeki toz maskesini indirir, küçük krikoyu kenara bırakır, göçüğün kenarına oturur. Soluk soluğadır. Erdem matarayı uzatır.)

ERDEM - Nasıl?

NADİR - İnebildiğim kadar indim ama bir şey gözüküyor. Kokuya bakılırsa aşağıda canlı kimse kalmamış.

(Nadir mataradan su içer, Dilek usulca ağlamaya başlar.)

NADİR - (Dilek'e) Çok üzgünüm...

DİLEK - Bir kere daha bakın, lütfen! Ne olur!

ERDEM - Dört gün oldu. Bu apartmandan çıkanlar çıktı zaten. Bizim aradığımız mucize.

NADİR - Haydi gidelim. (Dilek'e) Seni de hastanenin bahçesine bırakalım, ya da istersen...

DİLEK - Ben gitmem.

(Dilek enkaza eğilir. Çıplak elleriyle çaresizce moloz parçalarını, kaldırmaya çabalar, kaldırabildiği ağırlıkları alıp alıp yana atar.)

ERDEM - Askerleri duymadın mı? Rafineri patlayacak dediler... Bütün sahili boşalttılar. Yangını kontrol edemiyorlarmış.

NADİR - (Belindeki ipi çözer) Herkes dağ tepe kaçtı, gitti. Senden başka kimse kalmadı bak.

DİLEK - Ben gitmem.

ERDEM - Hava kararınca ne olacak peki? Elektrik yok, su yok, kimsecikler yok, araba giremiyor... Ne yapacaksın burada tek başına?

DİLEK - Beklerim. Kalırım ben...

NADİR - Nasıl kalacaksın?

ERDEM - Ya rafineri patlarsa... Kıyamet yerine dönermiş burası. Canlı kimse...

DİLEK - (Keser) Kıyamet yerine mi dönermiş? Sen ne diyorsun ya... Her taraf batmış, yıkılmış. Yürüyerek altı saatte gelmişim Gölcük'e, yol kalmamış, iz kalmamış... İnsanları gömecek mezar bulamıyorlar, üzerlerine atacak kireç yok! Ablam aşağıda, taşların, betonun altında... Sen kalkmış kıyamet yerinden bahsediyorsun. İzmit'teki buz pateni sahasını gördün mü sen? Gidip bir gör-sene neye benziyor? Annemle babam orada benim... Yüzlerce insanla yan yana yatıyorlar, buzun üstünde... Git, bir bak bakalım.

ERDEM - Bugün dördüncü gün...

DİLEK - Olsun. Daha bu sabah birini çıkarmışlar Değirmendere'de. Öyle söylediler.

NADİR - Her zaman mucize olmaz.

DİLEK - Nereden biliyorsun? Hem niye olmuyormuş? Bir kere de olsun. Allah kahret-sin! Bir kere de o mucize bizim başımıza gelsin. Niye hep başkalarına oluyor. Niye ya... Niye? (Ağlamaya başlar) Hem o sağ, biliyorum! Biliyorum tamam mı? İçimde bir şey var, şuramda... Ablam yaşıyor. (Öksürmeye başlar. Bir yan-dan da moloz parçalarını enkazın kenarına atmayı sürdürür)

NADİR - (Erdem'e) Ne yapacağız?

ERDEM - Ne bileyim ağbi? (Yavaşça) Sen hastanenin bahçesi diyorsun da... Orası buz pateni sahasından beter... Göçükten her çıkkanı bahçeye yatırıyorlar. Bu kız orada daha fena olur.

NADİR - (Yavaşça) Günlerdir göreceğini görmüş zaten. Hem hastanenin bahçesini temizlemişlerdir artık, öyle kalacak değil ya... (Dilek'e) Haydi bakalım gidiyo-ruz.

(Dilek oralı olmaz. Küçük molozları kenara atmayı sürdürür.)

ERDEM - (Yavaşça) Peki nereye bırakacağız?

NADİR - (Yavaşça) Ne bileyim, bir yere bırakırız işte! Hem belki bir tanıdığa falan rast-lar, belli mi olur.

ERDEM - Ağbi, kız İzmit'ten geldim diyor. Gölcük'te ne tanıdığı olacak?

DİLEK - Ben hiçbir yere gitmiyorum.

NADİR - Durur musun biraz. Bir ara ver. Bak... İsmi neydi?

(Dilek cevap vermez. Çalışmayı sürdürür.)

NADİR - İsmi söylemeyecek misin? İnan bana, aşağıda hiç kimse yok. Olsa niye çıkartmayalım? Biz niye geldik İstanbul'dan buraya? Üstelik gönüllü geldik. Kimse bizi zorlamadı. Yarın sabah tekrar gelip bakacağız. Söz! Ben de tekrar ineceğim aşağıya. Gündüz gözüyle bakarız... Şu rafineri işi de durulur. Hem bizim arkadaşları da alırız. Tamam mı?

DİLEK - Ya yarına kadar dayanamazsa?

(Nadir'le Erdem bakışırlar.)

NADİR - Bir iz, bir işaret, bir belirti falan olsa herkesi toplarım buraya inan, ama şu an yapacak hiçbir şey yok!

(Dilek çalışmayı bırakır. Yavaşça ağlamaya başlar.)

DİLEK - Daha bir haftalık evliydi. Bir hafta ayrı kaldık, bak ne oldu?

NADİR - Haydi, siz arabaya geçin. Malzemeleri toplayıp geliyorum ben de.

(Dilek gitmeye razı olmuş gibidir.)

NADİR - (Erdem'e) Batarya durumumuz ne?

ERDEM - Şarjlı bir tane kaldı. Geri kalanları belki hastanenin orada şarj ederiz.

NADİR - İyi. (Kaskındaki lambayı işaret eder) Bu da bitmek üzere. Bizimkilere ulaşmaya çalış. Arabadaki uydu telefonundan dene. Bak bakalım neredelermiş?

ERDEM - Matara sende...

(Erdem'le Dilek çıkar. Nadir göçüğün diğer tarafında duran çanta, ip, kriko vb. malzemelerin yanına gider. Tam malzemeleri yüklenecekken matara elinden kayıp molozların arasında kaybolur. Nadir matarayı almak için eğildiğinde birden durur, dinler. Ardından telaşla elindeki levveyi ritimle molozlara vurur, tekrar dinler. Heyecanla seslenir.)

NADİR - Erdem. Erdem!

ERDEM - (Dışarıdan) Ne?

NADİR - Bir ses var. (Tekrar levye ile vurur, dinler.)

(Erdem ve Dilek heyecanla girerler.)

ERDEM - Ne oluyor?

NADİR - Dinle!

DİLEK - Aman Allah'ım! Allah'ım ne olur, Allah'ım?

ERDEM - Şşt! Sessiz!

(Derinlerde, zemberek sesine benzer bir ses duyulur.)

NADİR - Duydunuz mu? Zembereğin boşalması gibi... Sanki kurmalı bir şey... Oyuncak ya da saat...

DİLEK - Ablam! Ablam bu! Zembekli bir saatimiz vardı. Babaannemden kalma. İşe gitmek için kurardı. Her akşam... Aynı odada yatıyoruz... Tık tık tık tık... Bütün gece. Sabaha kadar... Sinir ederdi beni. (Önce güler, sonra ağlamaklı) Onu da aldıydı evlenirken... Alışmış kudurmuştan beterdir dedi. Allah'ım ne olur, yaşat onu!

ERDEM - Eğer bu bir zemberekse, biri onu kuruyor demektir.

NADİR - Aşağıda biri var.

DİLEK - Ablamdır. Ondan başka kim zembekli saat kullanır ki?

NADİR - (Erdem'e) Ben giriyorum içeri. Sen arabadan sağlam bataryayı getir.

(Nadir beline ip bağlar. Eline levveyi alır.)

DİLEK - Aman Allah'ım, yaşıyor!

ERDEM - Dur bakalım, hemen şey etme... Bakacağız. (Nadir'e) Krikoyu al!

NADİR - Çelik makasını unutma!

ERDEM - Tamam!

NADİR - (Dilek'e) Sen de git, Erdem'e yardım et!

DİLEK - Dilek.

NADİR - (Anlamaz) Efendim?

DİLEK - İsmim Dilek.

NADİR - Peki, Dilek!

(Erdem'le Dilek aceleyle çıkarlar. Sis tekrar yoğunlaşır. Nadir göçüğün içine doğru baş aşağı girmeye hazırlanırken müzikle beraber göçük hafifçe dönmeye başlar. Nadir bir yandan seslenir, bir yandan da elindeki levveye demirlerle, molozlara vurur.)

NADİR - Kimse var mı? Sesimi duyan var mı? Orada kimse var mı?

(Ses yankılanarak büyür, büyür... Işıklar değişmeye başlar. Rafinerinin alevleri, yerini yukarıdan sızan ışıklara bırakır.)

İKİNCİ SAHNE

(Mayıs 558. Konstantinopol.

Nadir göçükte kaybolurken Kumandan Valens, matematikçi Tiberius ve köle Heraklit sislerin arasından girerler. Üçünün de giysileri kir, toz içindedir. Yorulmuş ve terlemişlerdir. Kumandan Valens kemerinde küçük bir hançer taşır. Heraklit ise ölçme aletleri, parşömen kutuları ve iskandillerden oluşan eşyaları omuzlamıştır. Üçü de başka bir zamanda, başka bir depremin yıkıntıları arasında ilerlerler.)

KUMANDAN - Dikkat edin üstat Tiberius! Burası berbat halde... Harabeye dönmüş. Bütün çatı inmiş aşağıya. Ne var, ne yok her şey yerde...

(Tiberius cevap vermez, çevreyi, tavanı inceler. Kölesi Heraklit heyecanla, yorgunlukla dizlerinin üzerine çöker, dua eder gibidir. Kumandan Valens tahta bir kaşık çıkarır ve kaşığın sivri tarafıyla terleyen sırtını kaşır. Bu işi sahne boyunca sürekli tekrarlayacaktır.)

KUMANDAN - Düşünebiliyor musunuz şu an çatının üstünde duruyoruz. Yani o muazzam, o kudretli çatı ayaklarımızın altında... İnanılır gibi değil, değil mi? Tam depremin izlerini siliyoruz derken önce veba salgını, ardından da bu felaket olunca şehirdeki herkesin maneviyatı bozuldu. Binlerce insan sırf bu yüzden şehri terk ediyor. Dünyanın sonu geldi diyorlar, kıyametin kopması yakınmış.

TİBERİUS - Ya...

KUMANDAN - Öyle diyorlar... Sizden önce gelen mimarlar bile aynı şeyi söyledi. Ama yine de bilemem tabi... Ben ilahiyatçı değilim. Yalnız sizin de matematikçi olduğunuzu işittik. Esas işiniz sayılarlaymış galiba.

TİBERİUS - Aslında geometri ile ilgileniyorum. Daire, çember ve kubbelerle... (Seslenir) Heraklit, pergeli!

(Heraklit aceleyle Tiberius'a büyük bir inşaatçı pergeli getirir. Tiberius pergeli açar. Eskiden kubbenin olduğu boşluğa çevirip kendince bir dizi kerterizler alarak ölçümler yapmaya koyulur.)

KUMANDAN - Öyleyse tam yerine geldiniz, büyük isabet! Aslında İmparator Jüstinius niye mimar değil de durmadan matematikçileri görevlendiriyor diye çok düşündük. Arkadaşlarla yani, kendi aramızda konuştuk. Depremden önce de, hipodromdaki yarışlardan konuştuk, Yeşillerle Mavilerden... Ya da eski savaşlardan filan bahsederdik, ha bir de kadınlardan. (Güler, sonra hata yaptığını düşünüp toparlanır) Fakat şimdi başka

laf kalmadı. Varsa yoksa deprem. Her nöbette yakıyoruz ateşi çadırın önüne... Yok, millet göçükten nasıl kurtulmuş, yok çatı nasıl çökmüş. Sonra bir sürü inanılmaz hikâye, mucizeler yani... Biliyor musunuz, depremde yedi aylık hamile bir kadını tam iki ay sonra göçüğün altından çıkarmışlar, kadın çocuğunu doğurmuş ve emzirmekteymiş. İnanabiliyor musunuz?

TİBERİUS - Elbette ki hayır!

(Tiberius, pergeli Heraklit'e geri verir, yerdeki enkazı incelemeye, numuneler toplamaya koyulur.)

KUMANDAN - Ya... Tabi... Fakat yoksul halk ve köleler inanıyor işte. Kadını neredeyse azize ilan edecekler. Eminim köleniz de inanıyordur bu hikâyelere. (Heraklit'e sorar) Öyle mi?

(Heraklit çekinerek başıyla onaylar.)

KUMANDAN - Gördünüz mü? Şehirde böyle bir sürü insan var. Fakat daire, çember, geometri dediniz ya... Şimdi anlıyorum ki bu çatı işi tam sizlik...

TİBERİUS - Çatı değil Kumandan Valens, kubbe!

KUMANDAN - Ya, ne kubbeydi ama... Gümüşlerle kaplı sütunlarda yansıyan binlerce mumun aleviyle sanki bir nur bahçesini andırırdı. Hatta Paskalya zamanları, hatırlar mısınız bilmem...

TİBERİUS - (Keser) Hafızam pek güçlü değildir. (Seslenir) Heraklit, şunları al!

(Heraklit, Tiberius'un uzattığı tuğla ve moloz parçalarını alır, bir torbaya doldurur.)

KUMANDAN - Yazık! Hâlbuki öyle gecelerde insan eliyle yaratılmış sonsuz bir kâinata benzerdi. Gökyüzü kadar büyük bir kubbe! Büyük ve bulutlar kadar yüksek... Sizce Kral Süleyman'ın sarayı da böyle bir depremle mi yıkıldı acaba? Belki cümle mahlûkatla konuşmasını sağlayan o kutsal mühürü de böyle bir depremde kaybolmuştur?

TİBERİUS - (Heraklit'e seslenir) Şu parçalardan da birkaç numune al!

KUMANDAN - Efendim?

TİBERİUS - Size demedim.

(Heraklit, Tiberius'un gösterdiği parçaları toplamaya başlar.)

TİBERİUS - Şu an için asıl müşkülât bu kubbe, hatta şehir. Bence depremde sonra Konstantinopol için neler yapabiliriz artık onu düşünmeliyiz.

- KUMANDAN - Çok doğru söylediniz üstadım, şehir harap halde. Fakat -hatırlarsınız- Süleyman'ın mührü de tam kırk sene bir balığın karnında kalmış ve sonunda...
- TİBERİUS - (Keser) Bence hatırlamak için değil, bir an evvel unutmak için çabalamalıyız.
- KUMANDAN - Çok haklısınız, tabi... Unutmak lazım ama nasıl unutacaksınız. Bütün şehrin gözünün önündeki bu harabeyi unutmak mümkün mü? Nereye giderseniz gidin, ne yandan bakarsanız bakın hep bu yıkıntıyı görüyorsunuz. Yine de takdiri ilahi işte! Ne diyebiliriz ki... Muhakkak bir kusur işledik, ama acaba ne?
- TİBERİUS - Matematiksel bir kusurumuz olduğu kesin.
- KUMANDAN - Ya, değil mi efendim, çok haklısınız. Büyük bir kusur, büyük bir günahımız olmalı.
(Heraklit'in yüzü asılır. İsteksizce parçaları toplamayı sürdürür.)
- TİBERİUS - Heraklit, yüzünü asma! Bir şey söyleyeceksen söyle!
- KUMANDAN - Ne oldu?
- TİBERİUS - Matematiğe inanmıyor. Bu köleler bir acayıp! O kadar eğitiyorsunuz, öğretiyorsunuz ama nafiye... Ne yaparsanız yapın, değişmiyorlar, sonuçta yine inanmak istediklerine inanıyorlar.
(İsidorus arka taraftan girer.)
- İSİDORUS - (Seslenir) Kumandan Valens?
- TİBERİUS - Bu da kim?
- KUMANDAN - (Yavaşça) Mimar İsidorus!
- TİBERİUS - O geçen kış ölmemiş miydi?
- KUMANDAN - (Yavaşça) Yok! Bu İsidorus, burayı inşa eden İsidorus'un yeğeni olan İsidorus.
- TİBERİUS - Ha, "küçük" İsidorus!
- KUMANDAN - Yani... (İsidorus'a) Bu ne şeref üstadım! Şaşırttınız bizi... Ummadığımız bir anda karşımıza çıktınız...
(İsidorus yaklaşırken Heraklit'in topladığı moloz parçalarını görür.)
- İSİDORUS - Çatıyı mı inceliyorsunuz?
- KUMANDAN - İşte, öylesine bakıyorduk... Daha doğrusu Üstat Tiberius inceliyordu.

- İSİDORUS - Kâinatın Efendisi'nin gazabı! Hiddeti ve hışmı! Öyle kızgın olmalı ki adına yapılan bu mukaddes saray bile öfkesini durduramamış. Koskoca çatı nasıl da inmiş aşağıya değil mi?
- TİBERİUS - Kubbe!
- İSİDORUS - Ya, evet... İmparator Jüstinianus'un yanındaydım, kubbe için geleceğini söyledi. Nasıl? Bir umut ışığı görüyor musunuz?
- TİBERİUS - Her zaman bir umut vardır.
- İSİDORUS - İmparator buranın kurtarılması için çok istekli. Biraz isim yapmış herkesten medet umuyor. Sonuçta onun da beklediği ilahi bir mucize işte! Sanırım böyle bir mucizenin sırrını siz de biliyorsunuz.
- TİBERİUS - Şimdilik!
- İSİDORUS - İmparator'a da söyledim. Burası için uğraşmaktansa yeni bir tane yapalım. Amcam yirmi yıl önce bunu yapabildiyse, bugünkü mimari zekâmızla çok daha büyük bir mucizeyi gerçekleştirebiliriz.
- TİBERİUS - Önemli olan her seferinde daha büyüğünü yapmak değil ki. Önemli olan... Neyse... Heraklit ipi getir.
(Heraklit, topladığı numuneleri bırakıp ip getirmeye koyulur.)
- İSİDORUS - Devam edin, nedir sizce önemli olan?
- TİBERİUS - Daha büyüğünü yapmak için durmadan yıkmak gerekmez.
- İSİDORUS - Evet ama burası zaten yıkılmış.
- TİBERİUS - Yalnızca merkez kubbesi.
- İSİDORUS - Yan kubbelere ne diyeceksiniz? Bir tanesinin neredeyse yarısı gitmiş... Çeyrek kubbelere, eksedralar hasarlı, duvarlar çatlak...
- TİBERİUS - Hâlâ kurtarılabilir.
- İSİDORUS - Kim kurtaracak? İsa Mesih'ten başka kim Aya Sophia'yı kurtarabilir ki?
(Tiberius cevap vermez. Heraklit'in getirdiği işaretlerle bölünmüş büyük ip yumağını alır, ucunu yine Heraklit'e uzatır ve sahnenin dışına doğru gönderir. İsidorus ipin ucunu kölenin elinden alır.)
- İSİDORUS - Siz mimar değilsiniz, inşaatı siz yapamazsınız. Hem ayrıca...
- TİBERİUS - (Keser) Kubbe hacmini ve ağırlığını hesaplayabilirim. Eğer ağırlığın ne kadar olacağını bilirsek, nasıl destekleyeceğimizi de biliriz.
- İSİDORUS - Bu iple mi yapacaksınız tüm bunları? Kubbeyi bununla mı ölçeceksiniz?

- TİBERİUS - Şimdilik elimde yalnızca bu var.
- İSİDORUS - Ortada böyle bir göçük varken, kerteriz noktası bulamazsınız ki... Yanlış yanlış bir şeyler ölçersiniz.
- TİBERİUS - Yanlış da olsa bilgi bilgidir. Bazen bizi doğruya götürür.
- İSİDORUS - Evet ama Kutsal Kitap der ki "Yanlış olana dokunmayın, yanlış yolda yürümeyin."
- TİBERİUS - Evet ama doğru cevabı bulmadan yolun doğruluğundan nasıl emin olabiliriz?
- İSİDORUS - Ya doğru cevabı hiçbir zaman bulamazsanız. "Ya gördüğünüz halde görmez, duyduğunuz halde duymaz ve anlamazsanız."
- TİBERİUS - Matta 13.Bölüm. Ne yapıyorsunuz siz, beni Kutsal Kitaptan imtihan etmeye mi geldiniz?
- İSİDORUS - (Güler) Yardım etmeye çalışıyordum. Çatı ölçüleri için...
- TİBERİUS - (Keser) Çatı değil Mimarbaşı, kubbe! Çatıların çapı olmaz, burada bir kubbeden söz ediyoruz, dünyanın en büyük kubbesinden.
- İSİDORUS - Pekâlâ, "kubbe!"
- TİBERİUS - Madem yardım edeceksiniz, gevezelik yapmayı bırakın da iple beraber kubbenin yıkılan en uç noktasına kadar gidin.
- İSİDORUS - Tamam! Öyle olsun!
- (İsidorus yumağın ucundan tuttuğu iple beraber sahnenin kenarına doğru açılmaya başlar. Giderek sahnenin dışına kadar çıkacaktır. İsidorus açıldıkça, ip yumağı da açılacak ve Tiberius, açılan ipteki düğümleri sayacaktır.)
- KUMANDAN - Benim yardımıma da ihtiyacınız var mı üstadım?
- (Sessizlik. Tiberius saymaya başlamıştır.)
- İSİDORUS - Merkez kubbeye doğu tarafındaki yarım kubbe büyük depremde çatlamışlardı. Pandantifler ağır hasar görmüştü. Tam beş ay sonra bir gece hepsi iniverdi aşağıya. Aya Sophia'nın ilk planlarını arattırdım ama arşivlerin olduğu mahzenlere ulaşamıyor. Depremde deniz yükselip de sarayın bütün mahzenlerini suyla doldurduğundan içerisi çamur deryası... Belki bir takım mimari bilgileri not etmiştir diye tarihçi Prokopius'a haber gönderdim ama ondan da hayır yok, görüşmeyi reddetti.

- KUMANDAN - Dört yıl önceki büyük depremi hatırlarsınız efendim. Tam da Noel akşamıydı... O zaman çatıya hiçbir şey olmamıştı. Ya da en azından biz öyle zannediyorduk.
- İSİDORUS - Azizlerin dualarıyla o depremi ucuz atlattığımızı düşünmüştük.
- TİBERİUS - Bu kez ucuz atlatılmadı ama...
- İSİDORUS - Demek ki birileri yeterince dua etmiyor.
(İsidorus sahnenin dışına çıkar.)
- KUMANDAN - (İsidorus'a seslenir) Ben ediyorum üstadım, yani etmeye çalışıyorum ama takdir edersiniz ki...
- İSİDORUS - (Dışarıdan seslenir) En uç nokta!
- TİBERİUS - 13 metre! Heraklit, not al!
(İsidorus tekrar içeri girer. Heraklit cebinden çıkarttığı küçük bir kâğıda, füzelen not alır.)
- TİBERİUS - (İsidorus'a) Şimdi de diğer tarafa doğru yürüyün lütfen.
- İSİDORUS - Çok ilginç! Demek yazmayı bilen bir köleniz var.
- KUMANDAN - Gerçekten hayret edilecek şey...
- TİBERİUS - Öyle çok abartmayın. Benim öğrettiğim birkaç basit işareti karalayabiliyor hepsi o kadar.
- KUMANDAN - Ben bile bayağı zorlanıyorum. Aslında yazabiliyorum tabii... Ama okumaya gelince, ne yalan söyleyeyim... (Güler, sonra hemen toparlanır) Aslında yerdeki enkazı kaldırabilsek, ölçümler çok daha 'şahane' olurdu. Olmaz mıydı?
- İSİDORUS - Böyle muazzam bir kütle dışarıya çıkarmak mümkün değil. Tonoz, kaburga ve tuğlalardan oluşan tonlarca moloz... Ayrıca kubbeyi kaplayan yüzlerce ton kurşun artığı... Hadi diyelim çıkardınız... Nereye atacaksınız, kimle taşıyacaksınız?
- KUMANDAN - Duvarların bir köşesini yıkalım da, bari enkazı dışarıya sürükleyelim dedim ama...
- İSİDORUS - (Keser) Olmaz! Bir anda her şey yıkılabilir.
- KUMANDAN - Yıkılmış zaten...
- İSİDORUS - Kumandan Valens, dış "nef" in duvar çatlaklarına camlar yerleştirip iki yana sabitledik. Depremden bu yana, geçen beş ayda yerleştirdiğimiz camlar ne oldu dersiniz? Çatladı! Peki, bu ne anlama geliyor?
(İsidorus sahnenin dışına kadar çıkar.)

- KUMANDAN - Hiçbir şey anlamadım. Ne demek şimdi bu?
- TİBERİUS - Duvarlardaki çatlaklar giderek büyüyor demek.
- İSİDORUS - (Dışarıdan seslenir) En uç nokta!
- TİBERİUS - 15 metre.
(Heraklit yine not alır.)
- TİBERİUS - Yani enkazı dışarıya sürüklemek için duvarlarda ufak bir delik bile açamazsınız.
- İSİDORUS - (Tekrar girer) Yoksa bina tıpkı bir karpuz gibi çatlayıp ikiye bölünür. Bu nedenle Aya Sophia'dan ne küçük bir taş sökebilir ne de hesapsız bir tuğla ekleyebilirsiniz. Çünkü eklediğiniz her tuğla ağırlık demektir.
- KUMANDAN - Öyleyse dışarıdan destekleyelim!
- İSİDORUS - Yeterli olmaz. Sadece dış "nef"i güçlendirirsiniz. Kubbeyi yapmaya başladığınızda iç "nef"in duvarları yine dayanmayacaktır. Üstelik yıkılmış kubbenin gerçek ölçülerini nasıl alacaksınız? Havaya mı çizeceksiniz? Ayrıca zemini temizlemeden iskeleyi nasıl kuracaksınız?
- TİBERİUS - Gerekirse kubbeyi havaya çizeriz. Zemini temizlemenin de bir yolunu buluruz. Her zaman bir yol vardır.
(İsidorus ipi Tiberius'a teslim eder)
- İSİDORUS - Eskiden olsaydı, bütün orduyu, şehirdeki bütün köleleri sıraya korduk, her biri bir parça alıp dışarı çıkarır birkaç aya, bilemedin bir yıla kalmaz temizlerdik burayı, öyle değil mi Kumandan?
- KUMANDAN - Tabi, elbette... Ama ordu, eski ordu değil artık. Askerlerin çoğu depremde telef oldu, köleler desen ha keza... Kalanlar da ancak şehri ayakta tutmaya çalışıyorlar. Su lazım, eklemek lazım... Sonra bütün bunları Konstantinopol'e getirmek lazım... Ama nasıl? Su kemerleri yıkıldı, yollar, köprüler perişan...
- İSİDORUS - Sur dışındaki yerleşimlerin durumu daha kötü. Kalkedonya, hatta Nikomedia bile harap haldeymiş. Oralarda da çok telefata olmuş.
- KUMANDAN - Allah yardımcıları olsun. Kimse kimsenin yardımına gidemiyor ki...
- İSİDORUS - Neyse... Size kolay gelsin! Üstat Tiberius, umarım İmparatorun beklediği mucizeyi siz gerçekleştirirsiniz. (Selamlar) Kumandan Valens!
(İsidorus çıkmaya hazırlanır.)

- KUMANDAN - Gidiyor musunuz? Bitti mi yani... Bu kadar mıydı?
- İSİDORUS - Daha ne olsun. Günlerce gelip gittim işte!
- KUMANDAN - Üstat Tiberius'la biraz daha konuşsaydınız belki bir çare...
- İSİDORUS - (Keser) Harcadığımız her an boşa kürek çekmek. Şuraya baksanıza içi boşalmış, ilahi ruhunu yitirmiş. Buradan bir şey olmaz! İmparator Jüstinianus'a da söyledim. Çatıyı kaplayacağınız kurşunun ağırlığı bile 500 ton tutar. Etrafınıza baksanıza... O kadar ağırlığı, bu duvarlar tekrar taşıyamaz. Üstat Tiberius, elinizde o ipten başka bir şey yok! En iyisi, yıkın gitsin! Buraya iskele bile kuramazsınız...
- (İsidorus çıkar.)
- TİBERİUS - Allah kahretsin!
- KUMANDAN - Üstat Tiberius? Hoşunuza gitmeyen bir şey mi var?
- TİBERİUS - Evet var! Hem de bir tane değil!
- KUMANDAN - Çatıyı yapamayacak mıyız yoksa?
- TİBERİUS - Kubbe Kumandan Valens, kubbe! Çatılar beni hiç mi hiç ilgilendirmiyor. Ben sadece daireler ve kubbelerle ilgileniyorum, bir de bu kocaman kubbelerin nasıl ayakta durduyuyla... Orada bir kubbe vardı ve artık yok! Benim işim de, işte o kubbeyi tekrar yerine koymak! Anladınız mı?
- (Sessizlik.)
- KUMANDAN - Elbette efendim, tabi, gayet iyi anladım. Yıllardır övünüp durduk hepimiz ama buraya kadarmış işte! Güya bütün depremlere dayanacaktı. Fakat sizin o muhteşem kubbenizi ayaklarımızla çiğniyoruz şimdi.
- (Sessizlik.)
- TİBERİUS - Ben sadece bir rapor hazırlamakla görevliyim. Kararı İmparator Jüstinianus verecek.
- KUMANDAN - İmparator'un gönlü, bu ilahi sarayın yok olup gitmesine bir türlü razı gelmiyor. Sonsuzluğa ulaşacağını sanıyordu ama şimdi kendisinden bile önce buranın unutulacağı fikrine katlanamıyor. Bunu anlıyorum... Ama bazen olacakla öleceğin önüne geçilemez. Kader dediğimiz de bu değil midir?
- TİBERİUS - Matematiğin kaderden haberi olduğunu sanmıyorum.

- KUMANDAN - Anladığım kadarıyla siz çok inançlı bir âlim değilsiniz, üstat Tiberius. Nedense şairler, bir de sizin gibi âlimler ilahiyatla çok ilgili olmuyorlar.
(Tiberius tam bir şey söyleyecekken Kumandan onu durdurur.)
- KUMANDAN - Ama tabi, eğer ilahiyatçı gerekseydi, İmparator buraya matematikçi değil, bir ilahiyatçı yollarlardı.
- TİBERİUS - Bravo! Aslında görüldüğünüz kadar...
- KUMANDAN - (Keser) Haklısınız efendim, görüldüğüm kadar salak değilimdir.
- TİBERİUS - Onu demek istememiştim... Her neyse... Bu arada Aya Sophia'nın mimari şemalarına ulaşmamız gerek.
- KUMANDAN - Arşivlere giremiyoruz ki. Depremden sonra sular yükselince...
- TİBERİUS - (Keser) Her yan çamur içinde kaldı, duydum. Ama aradan beş ay geçti, çamurlar kurumuştur.
- KUMANDAN - Daha fena ya, hassas parşömenlerin tümü dağılmıştır şimdi.
- TİBERİUS - Belki işe yarar bir şeyler buluruz. Kurtarabileceğimiz birkaç şema, suların ulaşamadığı birkaç çizim...
- KUMANDAN - Leş gibi kokuyordur şimdi orası. Üstelik içeri girmeyi başarsak bile, o mahzenlerde aradığımızı bulmak günler, hatta aylar sürer.
- TİBERİUS - Bir yolu olmalı, o arşivlere girmemiz lazım.
(Heraklit kendini tutamaz atılır ve ilk kez konuşur.)
- HERAKLİT - Ben mahzenleri temizleyebilirim. Önden ilerleyip yol açarım.
- TİBERİUS - (Uyarır) Heraklit!
- KUMANDAN - Ben... Bilemiyorum... Kafam kadar sıçanlar vardır şimdi orada.
- HERAKLİT - Eğer bir çare bulunmazsa bu mukaddes saray yok olacak.
- TİBERİUS - Heraklit, kes sesini!
- HERAKLİT - Ben bir köle olarak onun yolundayken, siz özgür ruhunuzla kimin yanında yürüyeceksiniz?
- TİBERİUS - Aklını mı kaçırdın sen!
- HERAKLİT - (Kumandan Valens'in üzerine yürür) Aya Sophia için, Kâinatın Efendisi'nin sarayını kurtarmak için dahi bunu yapmaz mısınız efendim?
- TİBERİUS - Heraklit!

- HERAKLİT - Aya Sophia için...
(Kumandan Valens, üzerine gelen Heraklit'i görünce, gündelik bir alışkanlıkla hançerini çıkarıp doğrultur. Heraklit kendine gelir, korkuyla dizlerinin üzerine çöker. Kumandan Valens şaşkındır.)
- KUMANDAN - İsa Mesih şahidim olsun ki, Aya Sophia'yu için her şeyi yaparım. Yapırım elbet...
(Sessizlik.)
- TİBERİUS - İyi! Öyleyse bir an evvel başlayalım. Önce kolay yerlere bakarız, sonra gözümüz, elimiz alıştıktan da ilerleriz. (Heraklit'e) Toparlan çabuk! Bir daha da sakın böyle bir şey yapma!
(Heraklit hemen malzemeleri toplamaya koyulur.)
- KUMANDAN - Kötü zamanlardayız. Arsızlık, yüzsüzlük aldı, yürüdü...
- TİBERİUS - Haklısınız cahiller, cahilliklerinden övünç duyuyorlar artık, mahcubiyet yok oldu.
- KUMANDAN - Kölenize dikkat edin efendim, çok dikkat edin! Tehlikeli olabilir. Siz iyi bir insansınız, eğer o benim kölem olsaydı, şimdiye kadar çoktan ölmüştü.
- TİBERİUS - O kadar uzun boylu değil! Sadece inançlı, özgür insanlara benzemeye çalışıyor o kadar. Benzedikçe, hiç olmazsa ruhunun özgürleşeceğine inanıyor.
- KUMANDAN - Hele başka türlü olmaya özeniyorsa, özellikle dikkat edin! Sizin yerinizde olsam tedbiri elden bırakmazdım. (Yavaşça) Mahzenlere girdiğimizde benim yanımdan pek ayrılmayın.
- TİBERİUS - Mahzenler... Acele edelim. Böyle durumlarda zaman kıymetli bir hazineye dönüşür.
- KUMANDAN - Savaş meydanlarında buna pek çok kez şahit olmuşumdur efendim. Hatta bir keresinde...
- TİBERİUS - (Keser) Bu arada köle ya da asker iyi bir okçu tanıdığınız var mı? Oklarını çok yükseklerle fırlatabilen güçlü askerlere ihtiyacım olacak. Bulabilir misiniz?
- KUMANDAN - Bulurum elbette! Okçu ha? Ama niçin istediğinizi anlamadım.

- TİBERİUS - Havaya bir kubbe çizmek istiyorum.
- KUMANDAN - (Güler) Sanırım siz de bir mucize peşindesiniz efendim.
- TİBERİUS - Ben sadece cevapları arıyorum.
- KUMANDAN - Hiçbir şey anlamıyorum. Siz bir şeyler kuruyorsunuz ama...
- TİBERİUS - Yakında anlarsınız.
(Çıkmaya hazırlanırken sis tekrar yoğunlaşmaya, sahne yavaşça dönmeye başlar.)
- KUMANDAN - Yine de nasıl olacak bilemiyorum. Eğer büyük bir mucize gerçekleşmezse Aya Sophia'yı nasıl kurtaracağız? Sonra planları nasıl bulacağız? Üstelik bu enkaz ortadayken çatı için iskeleyi nasıl kuracağız? Çok özür dilerim yine çatı dedim ama...
(Müzik yükselirken arka taraftan çıkırlar.)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(Eylül, 1509. İstanbul.)

Sislerin arasından üzerinde kalın düğümler olan iki urganın yukarıdan atıldığı görülür. Korkunç görünümlü üç levent; İshak Reis, Seydi Ali ve Deryabey gecenin kör karanlığında yavaşça iplerden aşağı süzülürler. Üçünün de boyunlarında değişik muskalar göze çarpar. Ellerinde getirdikleri fenerlerle sahne hafifçe aydınlanır. Şimdi artık bu üç korsan farklı bir zamanda, farklı bir depremin yıkıntıları arasındadır.)

DERYABEY - (Fısıltıyla) Yürüsene ulan, açılın ya şöyle!

SEYDİ ALİ - (Fısıltıyla) Bir şey görükmüyor ki karanlıkta... Dur hele bir gözlerimiz alışsın. (Yavaşça seslenir) İshak Reis!

İSHAK REİS - Şşt...

(Üçü de sahnenin ortasında buluşurlar, çevreyi incelerler.)

İSHAK REİS - Zelzeleye bak, kartaloz çınar kütüğü gibi içten çökertmiş burayı da. Cerbe'deki tersane hurdalığından farkı kalmamış... Değil sedef nişaneli muhafaza, insan burada koca donanmayı bulamaz be!

SEYDİ ALİ - (Fısıltıyla) Doğru mu geldik acaba İshak Reis?

İSHAK REİS - Ulan başka delik yoktu ki çatıda. Hem ne dediydi Muradi Reis? Karşılıklı duran murabba mazgallara urganları bağlayıp zelzelede açılan büyük gedikten aşağı sarkın, bilin ki indiğiniz yer Harem-i Hümayundur ve ta mahzenlere kadar hak ile yeksan olmuştur, cümle katlar birbirine karışmıştır, demedi miydi? Aynen öyle işte! Demek ki Harem Dairesi enkazının tekmiil üstündeyiz. Yani dosdoğru geldik demektir.

(Deryabey birden molozların üstüne kapanır, yerleri öpüp dua etmeye başlar.)

DERYABEY - Hey güzel Allah'ım, şu kadere bak! Gördün mü sen olanı biteni? Âli Osman'ın otağına gelmişiz. Sair zamanda Topkapı'yı seyre dalmazsın, şimdik kalbine girmişiz. Ey Huda aleyh-is-selam, hikmetinden sual olunmaz, her bir işi oldurur, ölmüşleri diriltirsin, Hint'tekini Sint'e, Sint'tekini Maçin'e, bizi de cihan padişahın haremine gönderirsin.

SEYDİ ALİ - Ben de bir fena olmaktayım valla. Elim ayağım buz kesti bak!

İSHAK REİS - Sakın korkudan bayılayım falan demeyesiz ha?

SEYDİ ALİ - Yok be Reis, yanlış anladın. Venedik kâfirlerinin tekmiil kalyonları karşısında bile maneviyat bozmamışız biz.

- İSHAK REİS - Öyleyse?
- SEYDİ ALİ - Benim ki korkudan değil, izzet-i itibardan, hürmet ve ihtiramdan. Şu mukaddes mekâna girmişiz, padişahımız Bâyezid-i Sani hazretlerinin o mübarek haremını görmüşüz, nefes alıp verdiği havayı teneffüs ediyoruz daha ne isteriz. Ahir zamanda bizim gibi bir iskandil çırağının, bir serdümen yardağının başına gelebilecek şey midir bu?
- İSHAK REİS - Yeter ulan! Vır vır vır... Masal söylemeye mi geldiniz? Sizi duyan da hünkârın eteğine yüz sürmeye geldik sanacak. Korsanlık etmeye geldik ya biz buraya.
- SEYDİ ALİ - Ben de onu diyorum ya...
- İSHAK REİS - Hem ne varmış fena olacak... Yıkılmış, dağılmış, paramparça olmuş, zelil, zebun bir harabat işte burası da, tıpkı bütün İstambol gibi. Şuraya bak saraya, hareme benzer bir hali mi kalmış?
- SEYDİ ALİ - Orası öyle ama...
- İSHAK REİS - Hem ne dediği Muradi Reis? Hele siz bir gidin, şu Venedik kâfirinin haritasını kurtartın gelin, üçünüzü de ganimet kaldırmış gibi yaparım demedi miydi? Ne çabuk yelkenleri suya indirdiniz?
- DERYABEY - Kelle koltuk Hünkârın kasrına giren biziz ama İshak Reis.
- SEYDİ ALİ - Şimdik yine bir zelzele olsa -kaldı ki her gün olmasa da güneşarı illa ki oluyor- tekmi saray üstümüze çökse...
- İSHAK REİS - Ganimet lafını işitince yerinizde duramadınız, ne oldu şimdik, ateş mi bastı? Ulan deli deli konuşmayın da, etrafı arayın bir çabuk. Es kaza bizi burada bulsalar, anın için hepimiz kafalarımızı cellâtlara emanet ederiz bel!
- DERYABEY - İyi de Padişah evvelsi gün Edirne sarayına revan oldu dememiş miydin İshak Reis?
- İSHAK REİS - Ulan yakalansak sankim Padişah mı bizi derdest edecek, çifte su verilmiş palalarla kelimizi uçurup derilerimizi kös davullara geçirecek. Edirne'ye götürülmeyen bütün saray avenesi, zelzele korkusundan, aha buracıkta, bahçedeki çadırlarda kalırlarmış ya. Bilseler ki biz şurada, Harem-i Hümayundayız, üçümüzü de tükürükle boğarlar bel!
- SEYDİ ALİ - He, gık demeden Hazreti Ali'nin yanına gidiveririz valla!
- İSHAK REİS - O halde tiz bulalım şu sedef nişaneli muhafazayı ve ez cümle içindeki haritayı.

- SEYDİ ALİ - Alt tarafı bir miktar derya, deniz eşkâli. Bütün İstantinbol harap olduktan sonra Muradi Reis neye bu haritanın peşine düşüp bu kadar kıymet biçer ki?
- DERYABEY - He... Ne hikmetse tek mil reisler, kaptan paşalar bu haritalara pek meraklı oluyor. Piri Reis bile korsanlığı bırakıp Çanakale'ye yerleşeceğim deyip durur. O dahi yeni haritalar yapmak muradındaymış.
- İSHAK REİS - Amma velâkin bu harita sıradan bir eşkâl değil! Venedikli Kristofer Kolon nam keferenin Padişahımız Bâyezid-i Sani hazretlerine sunduğu bir eşkâl. Bundan on beş, yirmi sene evvel tahta yeni çıktığında arz olunmuş... Meğerki bu Kristofer Kolon, ta İskender-i Zülkarneyn zamanında telif olmuş eski Caferi, Arap eşkâllerinden bile daha eski ve kıymetli haritalar edinmiş. Bu haritalar kuzeyli sarı, çipil denizci kavimlerle ta Süleyman Peygamberin cinleri ve kuşları aracılığıyla çizdiği eşkâllerin suretleri olup Hint ve Sint diyarlarına kestirme yollar göstertirmiş.
- DERYABEY - Peki, ol kefere bu haritayı bizim padişaha neye sunmuş ki?
- İSHAK REİS - Eğer ki mülk-i İslam padişahı Bâyezid Han kestirtme yollara yapılacak bu seyahate hamilik ederse, yeni diyarları Osmanlı ülkesi ve Dar-ül-İslam adına keşfetmek muradındaymış. Amma Bâyezid Han, benim bir kolum zati Hint'e uzanır deyu bu meczup fikri kaale almamış.
- DERYABEY - Oh, iyi etmiş!
- SEYDİ ALİ - Elbet ya, biz neciyiz burada?
- İSHAK REİS - Şimdi kesin farfarayı da tiz bulun şu sedef nişaneli kutuyu bir çabuk! Haydi ulan! Haydi Alesta! Ya Allah!
- (Diğerleri aranırken Seydi Ali hemen önünde duran kırık bir kutuyu kaldırıp gösterir.)
- SEYDİ ALİ - İshak Reis bu olmasın?
- İSHAK REİS - Ulan daha adım atmadın, ne çabuk buldun?
- SEYDİ ALİ - Niye, aradığımız muhafaza böyle bir şey değil miydi ki?
- İSHAK REİS - İçinde ne var?
- SEYDİ ALİ - (Kutunun kırık dökük kapağını kaldırır, bakar) Hiç!
- İSHAK REİS - Ulan Seydi Ali, ulan evladım! Biz üç civanmert levent, bir tane boş kutu için mi Hünkâr sarayına daldık? On beş arşın çatıdan içeriye sarktık? Topkapı'sının mahremiyetine göz değdirdik?

- SEYDİ ALİ - Belki zelzele sırasında kutu açılıp içindeki harita eşkâlleri etrafa saçılmıştır.
- İSHAK REİS - Kutunun harita kutusu olduğu nereden belli? Sedef nişanesi var mı?
- SEYDİ ALİ - (Kutuya bakar) Sanki var gibi... Gerçi sedefleri dökülmüş ama...
(Deryabey kutuyu Seydi Ali'nin elinden alır, fenerlerin ışığında incelemeye koyulur.)
- İSHAK REİS - Peki harita nerede? Etrafta eşkâl falan var mı? Hadi geçtim Kristofer Kolon'un padişaha sunduğu Hint kıyıları haritasını, en azından Mürsiyeli İbrahim'in haritalarını falan görüyor musun yanında yöresinde? Yahut El İstahri'nin? Batlamyus'un haritaları da mı yok be adam?
- DERYABEY - Var!
- İSHAK REİS - Ne?
- DERYABEY - Bunda sedef kakmalı bir nişan yeri var hakikatten Reis.
- İSHAK REİS - Ver bakayım.
(İshak Reis kutuyu Deryabey'in elinden alır. Bu sırada Seydi Ali yere eğilir ve bir molozun altına sıkışmış küçük bir parça kâğıtla beraber doğrulur.)
- SEYDİ ALİ - İşte burada da bir parşömen parçası var.
- İSHAK REİS - Ulan ne yaptın sen? Yırttın mı yoksa?
- SEYDİ ALİ - Yırtmadım valla İshak Reis, hepiciği bu kadardı zaten.
- İSHAK REİS - La havle... Ver şunu!
(İshak Reis, kâğıdı çeker alır. Deryabey ile Seydi Ali başına üşüşürler.)
- DERYABEY - Ee?
- SEYİT ALİ - Aradığımız harita bu mu?
- İSHAK REİS - Bir şey anlaşılıyor ki? Küçük bir parça...
- DERYABEY - Harita parçası mı?
- İSHAK REİS - Şurada görünen yazının "elifba"sı bir acayip!
- DERYABEY - Yani?
- İSHAK REİS - "Yani"si galiba bu Frenk lisanında yazılmış.
- DERYABEY - (Güler) Bulduk!

- İSHAK REİS - Ne bulduk? Nereye bulduk?
- SEYİT ALİ - Şşt! Reis...
- İSHAK REİS - (Yavaşça) Çıldırtmayın adamı. Bulduğumuz boş kutu...
- DERYABEY - (Yavaşça) Bir de Frenkçe yazılmış harita.
- İSHAK REİS - Frenkçe yazılmış bir kâğıt parçası. Koskoca padişahın Has Oda'sında böyle kâğıt parçaları harcîâlem olsa gerek.
- SEYİT ALİ - Amma kutunun içinde bulacağınız harita bizim kıymetli tezhiplerle süslü eşkâllere benzemez dediği Muradi Reis. Bu Frenkçe yazılı parşömen de dümdüz, sade, basit...
- (Deryabey hemen eğilip elini yarıktan içeri sokar.)
- DERYABEY - Geri kalanı da buradadır belkim.
- İSHAK REİS - (Seydi Ali'ye) Sen de bir kolaçan et bakalım etrafı?
- (Seydi Ali ve İshak Reis çevreyi incelerken Deryabey yarığın içine elini uzatıp bir şeyler bulmaya çabalar.)
- SEYİT ALİ - Yalnız Muradi Reis'e de aşk olsun! Her bir şeyin yeri kendisine malum olmuş.
- İSHAK REİS - Ne malumu be! Kutunun içindeki haritayı Muradi Reis bizatihi görmüş, ellemiş, hatta bir suretini çıkartmak için araçlar koyup padişah efendimizden izin istemişse de sofı Padişahımız dinen caiz olmaz diyerekten suretinin çıkartılmasına rıza göstertmemiş. Çünkü Bâyezid Han, kâfir haritalarına itibar etmeği zül addedermiş.
- SEYDİ ALİ - Şimdi oldu... Rüzgâr dindi, kara göründü! Yani Muradi Reis, hazır ortaklık tarumar olmuşkene bu haritaların sırrına vakıf olmak ister.
- İSHAK REİS - Bunda bir kötülük yok ki! Ol keferenin haritasını bu mezbelelikten kurtartmak fenalık mıdır? Şimdik biz onu bulamazsak, zaten birkaç zaman sonra buralar tadil olur iken, ol emsalsiz harita da bir sürü kıymetle beraber ya sur dibindeki çöplüğü boylayacak, ya da boğazın serin sularına kavuşacak.
- (Deryabey eliyle ulaşamayınca, yarığın üstünü kapatan kirişi kaldırmaya çalışır.)
- DERYABEY - Yalnız, öyle uzak diyarlara kestirtme bir yol olaydı, şimdiye kadar biz elbet onu bulur, tamam ederdik.

- İSHAK REİS - Pek öyle deme! Bu Venedikli kefere bizim padişahıtan yüz bulamayınca, beklediği lütuf ve şefaati Espanyol Kraliçesinden görüp kestirtme yollardan Hint'e ulaşmış. Hem de birkaç kerre. Lakin Hint'e varmak için ta günbataşının da batısından dolanmış.
- SEYDİ ALİ - Vay anam, vay! Peki, oralardaki ejderhaların ve iblislerin ateş-i lanetinden nasıl kurtulmuş ola?
- DERYABEY - (Kiriş i kaldırmaya uğraşırken) Ben öteden beri işitirdim, bu kâfirlerin Kuran'ı çok iyi hatmetmiş ve de nefesleri çok kuvvetli hocaları varmış ki bizim ayet-i kerimelerimizden suret çıkartarak yazdıkları muskalar onları her bir felaketten korurmuş.
- İSHAK REİS - Atma bre Debrel i! Bunu da nereden uydurdun?
- DERYABEY - Öyleymiş valla!
- İSHAK REİS - Sen onu bunu boş ver de haritadan haber ver. Nasıl, ulaşabildin mi, var mı bir şey?
- DERYABEY - (Zorlanarak) I-Ih, olmuyor! Açıklık çok dar olduğundan içeri girmenin mümkünatı yok! Kafayı bir sokabilsem, kelebek tırtılı gibi büküle büküle yürüyeceğim içeride ama naf ile...
- SEYDİ ALİ - Hele bir de ben gireyim. Sen feneri tut!
- İSHAK REİS - Dur, öyle olmayacak. Deryabey giremediyse, sen o cüsseyle hiç giremezsin.
- SEYDİ ALİ - Ee, ne yapacağız?
- DERYABEY - Seydi Ali, tut bakalım öyleyse şu müşkül atın ucundan.
(Seydi Ali, Deryabey'e yardım eder. İki si birlikte bir kiriş i kaldırmaya uğraşırlar.)
- SEYDİ ALİ - Keşki yanımızda bir palanga olaydı.
- DERYABEY - He... Bir de balyoz, kazma, bocurgat getireydik tam şahaneydi. Ne diyorsun sen be? Şu feneri zor indirdik aşağı.
- SEYDİ ALİ - Sen lafa niye omuz veriyon ki... Ben keşki dedim. Hem baksan ya şu manzara? Ben mi getirdim Topkapı'sını bu hale?
- İSHAK REİS - Hele daha bir yüklenin bakalım. Hadi hep birlikte! Yek, dü, se...
(İshak Reis de kiriş in altına girer. Üçü birden yüklenirler.)

- DERYABEY - (Zorlanarak) Anam... Anam, anam! Biz tabi zelzele-i kebir esnasında karada değil, derya deniz üzre meltem havası alıyorduk. İyiydi değil mi öyle?
- İSHAK REİS - Bırak gevezeliği de işine bak!
(Kaldıramayıp yine bırakırlar. Üçünün de beli zorlanmıştır.)
- SEYDİ ALİ - (Acıyla) Ulan ne olmuş bu İstanbul arkadaş, nasıl bir felaket kopmuş...
- DERYABEY - Ya... Tekmil surlar, tekkeler, minareler, camiler yıkılmış da, Topkapı'sı nasıl ayakta kalsın? Bütün deniz suları bile çarşılarla, sokaklara yürümüş. Yalnız maşallah bir tek Ayasofya Cami dimdik ayakta kalmış!
- İSHAK REİS - Ee, Hikmet-i Huda!
- SEYDİ ALİ - Yalnız bu kıyametten veli padişahımız sofı Bâyezid hazretleri dahi kendi mekânını kurtartamamış ya, hayret-i şâyandır yani...
- İSHAK REİS - Demek ki neymiş..? İbret alacaksınız! Zira Cenab-ı Hak korsanmış, dilenciymiş, katırcıymiş, padişahmış ayırt etmiyor. Hiddetlendi mi bir seferde bütün arzı yıkıp geçiriyor adamın kafasına işte böyle!
- SEYDİ ALİ - He valla! Şu İstanbul ve dahi cümle kullar Peygamberin ve Hazreti Ali'nin yolundan saptıkları içindir ki bu "kıyamet-i suğra" şu mübarek günlerde peyda olmuş derler.
- İSHAK REİS - (Kızır) Höyt! Ulan Seydi Ali, ulan hergele! Lafını bil! Ağzından çıkan işitti mi kulakların? Küfre girme ulan! Söyleme öyle!
(Deryabey, İshak Reis'i durdurur.)
- DERYABEY - Şşt! Aman yavaş Reis! Hem Seydi Ali fena bir şey demedi ki. Şeyhülislam hazretleri bile zelzele dememiş de, "kıyamet-i suğra" diye buyurmuşlar...
- İSHAK REİS - Onu söylemiyorum. Yok, Hazreti Ali'nin yolundan sapmışlar da yok bilmem ne... Ulan Süleyman Peygamberin durduramadığı "kıyamet-i suğra"yı Bâyezid Han nasıl durdursun?
- SEYDİ ALİ - Sen söyledin ama İshak Reis...
- İSHAK REİS - Ben onu mu söyledim teres? Koskoca padişahın günahını sormak sana mı kalmış? Yoksa ulu padişahımız Ebu Yezid Hanın isminden kelli ta Asr-ı Saadet'ten beri, Kerbela'dan beri bir türlü kapanmayan yarayı mı eşelersin? Padişaha gazez mi güdersin ulan Seydi Ali?
- SEYDİ ALİ - Tövbe valla... Sünni Padişahın kudretine vehmeden iblis, taş olsun. Kıyametten önce Yecüc'le Mecüc'ü görsün. Yalnız demem o ki, hani Topkapı'sı bile yıkılınca, şehirde öyle bir şayia yayıldıydı.

- DERYABEY - Koca İstantinbol günlerdir kulaktan kulağa bunu konuşur, Huda aleyh-is-salam acaba neyi işaret eyliyor diye?
- SEYDİ ALİ - He... Şu mübarek günlerde İstantinbol kurban oldu diye millet ağlaşır durur.
- İSHAK REİS - Sen yine de lafını el dümeniyle kırma! Yoksa başına öyle bir belalar gelir ki... Aklın şaşar. Ulan sen korsan mısın, yoksam...
(Birden Deryabey ikisini birden susturur. Dışarıdan bir gürültü duymuştur.)
- DERYABEY - (Yavaşıca) Şşt... Bu da neydi?
- İSHAK REİS - Ne diyon sen be!
- DERYABEY - Sankim biri geliyor.
(Yan taraftan bir aydınlık yaklaşır.)
- SEYDİ ALİ - Işık!
- İSHAK REİS - Saklanın!
(Üçü de fenerlerini söndürüp siner, saklanırlar. Dışarıdan gelen ışık artar, artar... Sonunda yaşlı, çok kısa boylu, ufak tefek bir adam -belki de bir cüce- olan Siyami, elinde küçük bir fenerle içeri girer. Etrafı kollayarak, ses çıkarmamaya çalışarak ilerler. Birden bir şey görmüş gibi eğilir, telaşa taşların altını karıştırır. Sonra durur, yukarıdan sarkan ipleri fark eder. Hemen taşları bırakıp kaçmaya çalışır. Gelenin yalnız dolaşan yaşlı bir cüce olduğunu gören İshak Reis, Siyami'nin arkasından doğrulur. Seydi Ali ve Deryabey de doğrulup Siyami'nin karşısına çıkarlar.)
- SEYDİ ALİ - Ulan yer elması, sen nereden çıktın böyle?
(Siyami iri cüsseli ve korkunç görünümlü üç korsanın arasındadır.)
- İSHAK REİS - Gecenin bu vakti, hayırdır? Uyku mu tutmadı?
(Siyami birden elindeki fenere üfler. Karanlık sahneyi çatıdan sızan ayın ürkütücü maviliği doldurur. Sis tekrar yoğunlaşmaya başlar. Farklı bir müzikle beraber ışıklar değişir. Karanlıktan yararlanan Siyami kaçmaya başlar. Göçük hafifçe dönerken yukarıdan sarkan halatlar, sislerin arasında kaybolur. Enkazın içinden Nadir'in sesi yankılanır.)
- NADİR - Orda kimse var mı?
(Siyami korkuyla kaçarken korsanlar kaçan ihtiyarın peşinden düşe kalka, telaşa dışarı çıkarlar.)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

(Ağustos 1999. Gölcük, Kavaklı sahili.

Dilek diğer yandan, sislerin içinden koşarak girer. Elinde demirci makası ve yedek batarya vardır. Heyecandan yerinde duramaz.)

NADİR - (Göçükten) Orada kimse var mı?

DİLEK - (Seslenir) Yedek bataryayı getirdim.

NADİR - (Göçükten) Erdem!

DİLEK - Uydu telefonuyla uğraşıyor. Bataryaya ihtiyacın var mı? Makas?
(Sessizlik.)

DİLEK - Ablamı gördün mü?

(Dilek çaresizce göçüğün başında dikilirken Erdem omzunda çantası, elinde birkaç kısa destek kütüğüyle telaşla girer.)

ERDEM - Durum nasıl?

DİLEK - Bilmiyorum ki...

(Elindekileri bir köşeye atıp göçüğün başına gider.)

DİLEK - Telefon çalıştı mı?

ERDEM - Yok! Uydu sinyali hâlâ zayıf. Tek çizgi! Sonra tekrar deneriz. (Seslenir) Nadir!

NADİR - (Göçükten) Ses kesildi. Burada bir açıklık var.

ERDEM - (Dilek'e) Başka bir giriş deneyecek.

DİLEK - Biz de arkasından inelim.

ERDEM - Deli misin? Olmaz. Biz burada kalacağız. Bekleyeceğiz. Otur!

DİLEK - İş makinelerini çağıralım. Ben gidip çağırayım. Birilerini bulalım. Greyder falan getirtelim, ne bileyim vinç çağıralım.

ERDEM - Göçüğün üstüne öyle kepçe, vinç falan çıkmaz, bütün enkaz çöker yoksa yamyassı olur.

DİLEK - Allah korusun.

ERDEM - Hem nereden, neyi bulacaksın, kimi bulacaksın? Bekle! Halledeceğiz. Sen şimdi otur, sessiz ol! Yoksa hiçbir ses duyamayız. İpi tut!

(Dilek ipin yanına gider. Erdem cep telefonunu çıkarır. Nadir'in sesi göçüğün içinden işitilir.)

NADİR - Orada kimse var mı? Sesimi duyan kimse var mı?

(Erdem telefonun çalışmadığını anlayınca tekrar yerine koyar.)

ERDEM - Allah kahretsin! Ulaşılamıyor.

DİLEK - Cep telefonları çekmiyor ki...

ERDEM - Dur bakalım, uydu birazdan görünür, o zaman arabadaki telefonda görüşürüz...

NADİR - (Göçükten) Orada kimse var mı?

(Erdem göçüğün farklı yerlerinde gezinir, dinler.)

DİLEK - Siz de o beton kırma makinelerinden yok mu?

ERDEM - Betonlu da kıracağız ama önce jeneratörler bir gelsin. Sonra ablanın yerini bulmak lazım. Ne tarafta, pozisyonu nasıl? Hepsini öğreneyim, ondan sonra... Arkadaşlar da gelsin.

DİLEK - Ulaşıyorsunuz ama... Yardım da gelmiyor... (Öksürür)

ERDEM - Ulaşacağız, telaş etme! Sabırlı olacağız, yavaş yavaş... İğneyle kuyu kazar gibi... Yardım da gelecek. Bir sürü ekip var. Elbet birilerine ulaşacağız. Sonra kriz merkezi var, Sivil Savunma var, askerler var... Japonya'dan bile gelmişler... Üniversiteli gruplar da çok. Herkes bir yana dağılmış, uğraşiyor. Bütün arama kurtarmacılar, mağaracılar burada. Biz dağcılık kulübüdeniz. Burası da zaten dağ gibi... Yalnız burada aşağı tırmanıyorsun, göçüğe...

DİLEK - Hâlâ ses yok!

ERDEM - Merak etme! Nadir ne yapar eder bir yol bulur. İyi dağcıdır. Karda buzda önden hep o gider, yolu ilk o açar. Biraz tuhaf çocuktur gerçi, bizim kulüptekiler genelde mühendisliktendir ama o 'tarihte' okur. Bazen acayip laflar eder ama hep bir yol bulur. Ne yapar eder bulur.

(Sessizlik.)

ERDEM - Öğrenci misin sen de?

(Dilek başıyla onaylar.)

ERDEM - Hangi bölüm?

DİLEK - Daha belli değil, sonuçları bekliyorduk.

ERDEM - Bu sene başlayacaksın öyle mi?

DİLEK - (Birden ağlamaya başlar.) Annem tıp kazanayım istiyordu. Ama şimdi buzların üzerinde yatıyor. Eğer gömdülse mezarını nasıl bulacağız? İnsan annesinin mezarını bilmez mi? Nasıl bir şey bu? Böyle felaket mi olur?

(Dilek'in elindeki ip gerilir. Dilek şaşırır, telaşlanır. Erdem hemen göçüğün başına gider.)

ERDEM - Ne oldu?

NADİR - (Göçükten konuşur) Çeksene! Sıkıştım kaldım.

ERDEM - Ne?

NADİR - Sıkıştım! İpi çek!

(Erdem, Dilek'in elinden aldığı ipi çekmeye hazırlanır.)

DİLEK - Ablamı görmüş mü?

ERDEM - Bir şey gördün mü?

NADİR - Yok!

ERDEM - Çekiyorum, dikkat et!

DİLEK - (Göçüğün yanına gelir, seslenir) Peki, ses duydun mu?

NADİR - Ses falan yok!

DİLEK - Ne?

(Erdem, hazırladığı diğer kısa ipi kendi beline bağlar.)

ERDEM - (Dilek'e) Dur şimdi, konuşurma. Gelince anlatır zaten. (Seslenir) Nadir, hazır mısın? Duydun mu beni?

NADİR - (Göçükten) Tamam, çek! Yavaş!

ERDEM - (Dilek'e) Bana yardım et! Şu tarafa geç. İpi beline sar! Sonra da sıkıca tut!

DİLEK - Nasıl? Böyle mi sarayım?

ERDEM - Tamam, öyle iyi! Ben "şimdi" dediğimde ikimiz de iplere asılacağız. Sen beni çekeceksin, ben de Nadir'i. Tamam mı? (Göçüğe seslenir) Nadir! Hazırız.

NADİR - Tamam.

(Erdem göçüğün başına gelir. İpe asılır.)

ERDEM - Başlıyoruz. (Dilek'e) Şimdi!

(Dilek de, Erdem'in beline takılı ipi kendine çekmeye çalışır.)

NADİR - (Göçükten) Bekle, bekle!

ERDEM - (Elini kaldırır) Yavaş!

(Sessizlik.)

ERDEM - İyi misin?

NADİR - (Göçükten) Çek!

(Erdem bütün gücüyle asılır. Dilek de arkadan Erdem'i çekmeyi sürdürür. Bir süre sonra Nadir'in önce ayakları görünür, sonra da düşürdüğü matarasıyla beraber göçükten çıkar. Hepsi nefes nefese kalmıştır.)

NADİR - Kask sıkıştı, sonra da ben kaskla molozların arasında kaldım. Aşağısı çok dar... Acayip bir kiriş var tam ortada. Krikoyla destekledim. Onun altı boş gibi, yalnız...

DİLEK - Ses falan duymadın mı? Ne bileyim bir şey, bir nefes, bir işaret...

NADİR - Yok! Zemberek sustu. Başka bir geçit, galeri aradım ama görünmüyor...

ERDEM - Bir ses olsaydı, iyiydi.

DİLEK - Yani şimdi bitti mi?

ERDEM - Dur bakalım, daha yeni başlıyoruz.

DİLEK - Ses seda yok dedi ama...

NADİR - Sesin ara ara durması çok önemli değil. Bayılmış olabilir, zembereği kuracak gücü kalmamıştır, ne bileyim...

ERDEM - Bizi duymuyor da olabilir, ya da elindeki saat düşmüştür. Tekrar onu alması zaman alabilir. Ara ara ses geldiği sürece umut var demektir.

DİLEK - Dört gün oldu, işimiz mucizelere kaldı diyordunuz...

ERDEM - Biz burada, Gölcük'te, Kavaklı'da çok mucize gördük.

NADİR - Yeter ki bir yol bulabilelim.

DİLEK - Ablam dayanır! Güçlüdür o, çok güçlüdür.

NADİR - Aşağıdaki senin ablan olmayabilir, biliyorsun değil mi? Yani büyük ihtimalle odur... Zemberek yüzünden öyle diyorum ama yine de emin olamayız tabi. Kim bilir kaç kişi yaşıyordu bu binada.

ERDEM - (Nadir'e) Sen biraz dinlen. Bir de ben deneyeyim.

NADİR - Uzun kirişin yanından dönmeye çalışma. Krikonun altından sola ilerle, bak bakalım o nereye çıkacak?

ERDEM - Sen de bizimkilere ulaşmayı dene.

NADİR - Ne oldu, konuşamadınız mı?

ERDEM - Uyduyu göremiyoruz. Bağlantı yok! Bir de sen bak!

(Erdem kaskını çıkarıp, lambayı doğrudan başına geçirir.)

NADİR - Kasksız mı gireceksin?

- ERDEM - Bir de onunla uğraşmayayım şimdi. Kütükleri versene...
- DİLEK - Ben ne yapayım peki?
- NADİR - (Herkesi susturur) Şşt! Duydunuz mu?
- DİLEK - Ben hiçbir şey duymuyorum.
- NADİR - Dinle!
(Çok derinlerde, yine zemberek sesi duyulur.)
- ERDEM - Yine başladı.
- DİLEK - Başladı mı? Allah'ım sana çok şükür!
- NADİR - Dilek sen arabanın yanına git! Işıldaklar olacak bagajda... Hava karamak üzere... Onları al gel! Bir de yanında uzun, şeffaf hortumlar var!
- DİLEK - Ne olacak onlar?
- NADİR - Sen git getir! Su indireceğiz aşıya, susamıştır.
- DİLEK - Tabi, susamıştır! Susamaz mı? (Telaşla koşar)
- NADİR - (Arkasından) Işıldakları unutma!
- DİLEK - Tamam... Işıldaklar!
(Dilek çıkar.)
- NADİR - Erdem, acele et! Sesini bir kere bile duymadık, sadece zemberek... Pek hayra alamet değil.
- ERDEM - Telefonla da kimseye ulaşamıyoruz.
- NADİR - Büyük ihtimalle kötü sıkıştı. Dört gündür hareketsiz. Böbrekleri iflas etmeden bulmak lazım... Ben bizimkileri tekrar arayacağım, kriz merkezini de! Serum ayarlasınlar. Doktor, hemşire kimi bulurlarsa getirsinler... Umarım yarası ağır değildir ama eğer öyleyse çok fazla zamanı kalmadı demektir.
- ERDEM - Ben iniyorum.
- NADİR - Telaş etme! Kontrollü in!
- ERDEM - Tamam! İp sende.
- NADİR - İp bende!
- DİLEK - (Koşarak gelir) Uydu ekranında dört çizgi... Dört çizgi var!
(Sisler artarken, farklı bir müzikle beraber sahne yine hafifçe dönmeye koyulur.)
- ERDEM - Sinyal yükselmiş.
- NADİR - Bu iyi haber işte! Ben telefona gidiyorum. Unutma, kirişin yanından sola...
(Erdem göçüğe girmeye başlarken Nadir ve Dilek telaşla çıkarlar.)

BEŞİNCİ SAHNE

(Mayıs 558. Konstantinopol.

Üzerinde eşit aralılarla sıralanmış düğümler olan bir sürü halat yukarıdan, sislerin arasından sarkmaya başlar. Düzensiz bir şekilde sıralanan bu halatlar Aya Sofya'nın çöken kubbesinden okçuların içeri fırlattıkları oklarla oluşmuştur. Tamamı yan yana düşünülüğünde neredeyse devasa bir daireyi tamamlayacak şekildedir. Ancak Ayasofya'nın 32 metrelik kubbe çapı göz önüne alındığında iplerin sadece bir bölümü sahnede görünür, geri kalanının sahne dışında devam ettiği varsayılmalıdır. Sislerin ve sarkan iplerin arasından elinde planlarla önde Kumandan Valens, arkasından ise köle Heraklit girerler. İkisi de terlemiş, yorulmuştur. Tiberius ortalarda gözükmmez. Kumandan Valens'in elinde yine tahta kaşığı vardır. Zaman zaman çıkarıp sırtını kaşır. Heraklit'in eli kolu ölçü aletleri ve çizimlerle doludur, ayrıca çizimlerin yerleştirileceği bir şövale taşımaktadır. Girer girmez hemen elindekileri bırakır ve yine saygıyla dizlerinin üzerine çöker.)

- KUMANDAN - Hani yok işte! Yine gelmemiş. Aklım almıyor, nereye gider? Her şeyi hazırladık, hallettik şimdi adam yok ortada. Yahu o kadar uğraşmışız, gel bir gör değil mi? Bir insan üç gün boyunca nereye kaybolur? (Heraklit'e) Peki, sana geleceğim dedi mi? Yani, emin misin?
- HERAKLİT - Haber göndermiş efendim. Hatta getirmemi istediği malzemelerin listesini yolladı.
- KUMANDAN - (Şüpheyle Heraklit'e bakar) İnsanın aklına kötü kötü şeyler geliyor. Çok kötü şeyler.
- HERAKLİT - Dünkü depremi kastediyorsanız efendim, o çok şiddetli bir sarsıntı değildi.
- KUMANDAN - Neden bahsettiğimi gayet iyi anladın. Eğer efendinin başına bir bela gelmişse, önce senin kafanı koparırım bilmiş ol!
- HERAKLİT - Ben bir şey yapmadım efendim, eğer endişeleniyorsanız ve...
- KUMANDAN - (Keser) Ben endişe falan etmiyorum, sadece şüpheleniyorum. Ama sen endişelensen iyi olur. Efendinin bir an evvel gelmesi için dua etmeye başla.
- HERAKLİT - Efendi Tiberius kafasını kurcalayan sorularla meşguldür mutlaka. Cevaplar aramaya gitmiştir. Belki de yolları karıştırmıştır. Bazen yanlış yollarda dolanır, cevabını asla bilemeyeceği soruların peşine düşer.

- KUMANDAN - Sadık ve uysal bir hizmetkâr ol! Kurtuluş gününde senden bu sorulacak!
- HERAKLİT - Tıpkı yedi uyurların köpeği gibiyim efendim. Kendi mağarama saklandım ve kendi üstüme örtüldüm. Etrafımda olan bitenden habersizim.
- KUMANDAN - Aferin! İşte her zaman böyle! Yedi uyurlar ha? Güzel! Ne diyor Yüce Efendimiz, sana bir tokat atana, sen öbür yanağını çevir!
- HERAKLİT - Hepimiz yalnız onun hizmetkâriyiz elbet...
(Arka taraftan Tiberius görünür. Kumandan heyecanla koşar.)
- KUMANDAN - Üstat Tiberius! Nerelerdeyiniz? Şükürler olsun! Günlerdir yolunuzu gözlüyoruz.
(Tiberius yukarıdan sarkan halatları görür.)
- TİBERİUS - Zorunlu bir ziyaret yapmak zorunda kaldım. Heraklit! Şövaleyi hazırla! Üzerine temiz bir parşömen yerleştir.
(Heraklit şövaleyi enkazın üzerine yerleştirmeye koyulur.)
- KUMANDAN - İyi de biz burada meraktan öldük yahu. Depremden sonra bir sürü yağmacı, dilenci, serkeş Konstantinopol'e toplandı. Başınıza bir bela gelmesinden korktum. Askerlere bile arattırdım. Gerçekten! Sonra... (Yavaşça) Kölenizden bile şüphelenmedim değil! Biliyorsunuz bazen tehlikeli işlere kalkışıyor. Olmayacak şey değil!
- TİBERİUS - Hâlâ mı şu mesele? (İplere gider) Görüyorum sıkı çalışmışsınız.
- KUMANDAN - Nasıl ama? İstedığınız gibi en iyi okçuları görevlendirdim, günlerce uğraştılar. Okları kör atışlarla çöken kubbeden içeriye sokmaya çalıştık. Ta onca yükseklikten hem de... Tabi iplerin ağırlığı okların hedefe varmasını engelledi. O yüzden biz de daha ince, daha hafif iplikler kullandık, ardından o iplerin arkasına bağladığımız halatları içeri çektik! Canımız çıktı ama işte sonuç! (Güler) Her bir halat iskandil vazifesi gördü ve böylece çatının, yani kubbenin sınırlarını havaya çizebildik. Umarım istediğiniz gibi olmuştur. Hoşunuza gitmediyse birkaç ok daha atırayım. Attırayım mı?
- TİBERİUS - Gerek yok.
- KUMANDAN - Tabi kubbe düzensiz çöktüğünden okçuların attığı ipler de düzensiz bir hat oluşturdular. Kubbe hattı tam bir daire olamadı yani...
(Tiberius memnundur.)

- KUMANDAN - Yine de fena olmadı tabi... Bu arada bir taraftan da üç gündür sizden haber bekliyorduk. Aniden ortadan kayboldunuz.
- TİBERİUS - (Seslenir) Heraklit! İplerin altına geç. Çatının yüksekliğini ölçmeye başlayalım.
- KUMANDAN - Kubbe diyecektiniz herhalde.
- TİBERİUS - Bu kez çatı... Çünkü kubbe çöktüğü için yüksekliğini ölçmemize olanak yok. Ama kubbenin üzerine oturduğu yarım kubbelerle pandantiflerin yüksekliğini bulabiliriz. Bu arada iplerden oluşan bu silüetle kubbenin çapını daha doğru ölçebiliriz.
- KUMANDAN - Haa!
- (Heraklit iplerin yanına gelir ve düğümleri saymaya başlar. Sıra yukarıdakilere geldiğinde çevik hareketlerle halatlara tutunarak yukarı çıkmaya başlar.)
- KUMANDAN - İplere mi tırmanacak? O kadar yükseğe?
- TİBERİUS - Yukarıdaki düğümleri saymanın başka bir yolu yok! Sizce bir sakıncası mı var?
- KUMANDAN - Hayır, o manada demedim. Ne de olsa yıllarca mahzenlerde durdu bu ipler... Çürümüş olma ihtimalleri oldukça yüksek. Köleniz eğer şanssız bir ipe rastlarsa...
- TİBERİUS - Biraz önce benim için endişeleniyordunuz, şimdi de Heraklit'in hayatı için mi tasalanıyorsunuz? Bakın Kumandan, buranın yapımı sırasında yüzlerce insan öldü, tadilatı sırasında da yine yüzlercesi ölecek. Tek bir insanın hayatı medeniyet ve ilim karşısında ne kadar önemli olabilir ki? Aya Sophia'yı kurtarmak isterken Heraklit ölse ne olur, siz yahut ben ölsek ne olur? Yıllar sonra bizleri kim hatırlar? Hepimiz karıncalar yahut arılar gibi üstlendiğimiz görevleri yerine getiriyoruz sadece. Kovanı kurtarıırken kaç arının öldüğü kimin umurunda?
- KUMANDAN - Orası öyle tabi... Yine de kendimizi hayvanatla bir tutmak... Bilemiyorum...
- TİBERİUS - Günlerce sarayın mahzenlerinde dolaştık. Sizce sıçanlardan bir farkımız var mıydı?
- KUMANDAN - Bak, orada haklısınız işte! Gerçekten o çamura belenmiş dehlizlerin içinde sıçanlar gibiydik. Üstelik sadece zeminin temel planlarını bulabildik. Diğer hiçbir şemaya ulaşamadık. Bari bir işe yarasaydı...

- TİBERİUS - Yarayacak. Her bilgi eksik bilgidir ama yine de bir süreliğine mutlaka işe yarar. Zaten, ben de bu sebepten yaşlı Prokopius'u ziyarete gittim. Ama sizi ve askerlerinizi bu kadar meraklandıracağımı düşünmemiştim.
- KUMANDAN - Tarihçi Prokopius'la görüşmeye mi gittiniz? Kimselerle görüşmüyordu hani? Mimar İsidorus bile onunla görüşmeyi başaramamıştı. Sizi nasıl kabul etti? Bunca zamandır nerelerdeymiş?
- TİBERİUS - Boğazın karşı kıyısında, Kalkedonya'da yaşıyor ve gerçekten de...
- KUMANDAN - (Keser) Demek o yüzden Konstantinopol'de sizi bulamadık. Yani bütün şehir sizi ararken, siz üç gün boyunca tarih sohbetleri mi yapıyordunuz? Gerçekten âlimleri anlamakta güçlük çekiyorum.
- TİBERİUS - Saçmalamayın Kumandan Valens, ikimiz de gevezelik yapacak durumda değildik. Üstelik yaşlı ve yorgun bir adamın yanında üç gün ne yapacağım? Kendisiyle bir, iki saat konuştuk o kadar. Ben günlerdir harç karıcılar ve tuğla ustalarıyla görüşüyorum. Üstat Prokopius'a ise bir ricada bulunmaya gittim. Tıpkı "küçük" İsidorus gibi...
- KUMANDAN - Boşa kürek çekmişsiniz öyleyse. Burnu çok havalardadır.
- TİBERİUS - Prokopius iyice yaşlanmış. Değil evden, yatağından bile çıkmayı reddediyor.
- KUMANDAN - Bahaneler... Bin bir türlü numara.
- TİBERİUS - Oğlunu ve torununu depremde kaybetmiş. Kimse kapısını çalmaz olunca da yaşama umudunu yitirmiş. Şimdi bütün bir ömür çabaladığı geleceğin, elleri arasından kayıp yok olduğunu görüyor ve umutsuzca ölümü bekliyor.
- (Sessizlik. Heraklit o kadar yükselmiştir ki artık görünmemektedir.)
- KUMANDAN - Ben de ne aptalım. Bilir bilmez konuşuyorum işte!
- TİBERİUS - Kalkedonya'nın durumu buradan da kötü. Ne bir yudum su var, ne de bir parça ekmek. Veba salgını yüzünden sokaklarda kimsecikler yok! Her köşe başında bir vebalının cesedi yakılıyor. Oraya ulaşmak hiç kolay olmadı. Sandalcılar karşı kıyıya geçmeyi reddediyorlar.
- KUMANDAN - Prokopius'la ne konuştunuz peki?
- TİBERİUS - "Jüstinianus'un Yapıları"ndan söz ettik. Zamanında onun kaleme aldığı meşhur bir eser! İmparatorun depremden önce yaptırdığı binalardan bahsediyor, asıl önemlisi Aya Sophia hakkında unutulmuş pek çok eski sırrı açıklıyor. Bir proje kitabı değil elbette, ancak yine de tarihe düştüğü notlarla işimizi kolaylaştırabilir.

- KUMANDAN - Öyleyse bu harika!
- TİBERİUS - Yalnız küçük bir sorun var. Kitap ortada yok!
- KUMANDAN - Hah! Buyurun bakalım.
(Heraklit yukarıdan seslenir.)
- HERAKLİT - Sahip Tiberius!
- TİBERİUS - Kaç düğüm saydın?
- HERAKLİT - 51 metre sahip!
(Tiberius şövaleye gidip not alırken Heraklit inmeye koyulur.)
- KUMANDAN - Fivuy... O kadar yüksek olabileceğini tahmin etmemiştim hiç!
- TİBERİUS - Üstelik enkazın üstünde duruyoruz. Duvar şemalarını ya da kitabı bulabilseydik gerçek yüksekliği tam olarak öğrenebilirdik.
- KUMANDAN - Peki kitap neredeymiş?
- TİBERİUS - Depremde kaybolmuş. Tıpkı kurtarılamayan binlerce kitap, risale, parşömen gibi... Rölyefler, heykeller gibi... Yok olmuş işte! Püf! Deprem böyle bir şey! Sadece insanları yok etmiyor... (Kumandan'a) Rica etsem şu şemayı uzatabilir misiniz?
(Kumandan Valens şemayı Tiberius'a uzatır.)
- KUMANDAN - Peki, üstat Prokopius kitapta yazdığı ölçüleri hatırlamıyor mu?
- TİBERİUS - (Şemayı alır) Teşekkür ederim. Maalesef insan hafızası ayrıntıları akılda tutmaya yetmiyor.
- KUMANDAN - Yaşlılık tabi...
- TİBERİUS - Yaşlılıkla ilgisi yok, insanoğlu böyledir, gördüğünü unutur, görmediğine ise inanır. Öyle değil mi Heraklit? Şu şemayı çevir bakayım, neyin nesiymiş?
(Heraklit ipten inmiştir, yerdeki bir parşömeni uzatır. Tiberius çizimleri incelemeyi sürdürür. Kâğıda notlar alır ve zaman zaman yukarıya bakarak bir şeyler mırıldanır. Bir yandan da Kumandan Valens'e laf yetiştirir.)
- KUMANDAN - Neden Heraklit diyorsunuz ona?
- TİBERİUS - Rodoslu olduğu için. Aslında ilk satın aldığımda Platon diyordum, sonra baktım ki bu köleler ne kadar öğrenirse öğrensinler hiç değişmiyorlar. Belki bu, biraz değişir diye Heraklit demeye başladım ona.

- KUMANDAN - Değişir diye mi? Niye?
- TİBERİUS - Düşünün! Heraklitos adı size neyi çağrıştırıyor?
- KUMANDAN - Heraktos..?
- TİBERİUS - (Düzeltir) Herak-litos!
- KUMANDAN - Ha! Aslında... Sanki hatırlayacak gibiyim ama...
- TİBERİUS - Şu aynı nehirde iki kez yıkanılmaz diyen feylesof! Değişmeyen tek şey değişimin kendisi diyen adam... Her şey mutlaka değişir diyor ya hani.
- KUMANDAN - Öyle mi diyor? Bence halt ediyor. Hiçbir şeyin değiştiği yok! Ben çocukken de depremler oluyordu, yine depremler oluyor. Eskiden de insanlar savaşlarda ölüyordu, yine ölüyor. (Sürekli elinde taşıdığı kaşığa bakar) Ayrıca hâlâ babamın babasının kullandığı kaşığın aynısını kullanıyorum. Şuna bakın, şekli şemali hiç değişmedi. Hançerler ve tekerlekler de hep aynı işi görüyor. Bence sizin feylesof halt etmiş. Hele şu nehir mevzunu hiç anlamadım. Aynı nehirde niye iki kez yıkanılmasın ki? Defalarca yıkanılabilir. Benim bile çocukken kaç kere yıkanmışlığım vardır.
- TİBERİUS - (Güler) Tuhaf bir mantığınız var Kumandan Valens, enteresan şeyler söylüyorsunuz. Bilemiyorum belki de siz haklısınız. Belki de tüm değişkenler ve sabiteler arasında bir bağıntı var ve hayatın sırrı da işte bu bağıntıda. Kim bilir belki bir gün bir matematikçi bu tuhaf problemi çözer. O kaşığı nereden buldunuz öyle?
- KUMANDAN - Büyük deprem sırasında elimdeydi. Beş aydır kaldırıp atamadım. Neden dersiniz, işe yarıyor. Depremden sonra her yerde çıkarıp size bir kaşık vermiyorlar. Ben medeni bir insanım, kaşiksiz yapamam. Bir tarafıyla yemek yiyorum, diğer tarafıyla sırtımı kaşıyorum. (Güler) Nasıl?
- TİBERİUS - Harika, daha ne olsun! (Notlarına döner.)
- KUMANDAN - Bütün bu ölçümlerle varmak istediğiniz nedir? Neyi ölçüyorsunuz?
- TİBERİUS - Kubbenin çevresini ve yüksekliğini. Oradan çapını ve ardından da hacmini bulacağız. Sonra da kubbeyi inşa edeceğimiz tuğlaların ve üzerini kaplayacağımız kurşunun ağırlığını elde edeceğiz. Bakalım kubbeyi taşımak için yukarıya kaç kaburga koymalıyız? Hangi sıklıkta ve hangi açılarla? Ayrıca bu kaburgalar ne kadarlık bir kurşun ağırlığı kaldırabilir?
- KUMANDAN - Haa!
- (Tarihçi Prokopius, genç öğrencisinin yardımıyla arka taraftan içeri girer. Göçüğün üzerinde çok yavaş ve güçlkle ilerlemektedir.)

- PROKOPIUS - Tiberius! İşte kitap! Jüstinianus'un Yapıları!
- TİBERİUS - Üstat Prokopius! Burada ne işiniz var? Niye buraya kadar zahmet ettiniz? Bu ne büyük şeref!
- (Prokopius, hemen duaya başlar, yerlere kapanır. Heraklit de onunla beraber diz çöker.)
- PROKOPIUS - Kâinatın Efendisi! Ölüler diyarının sahibi. Her şeye can veren ve her şeye muktedir olan Rab! Günahlarımı bağışla ve benim de canımı tez zamanda al! İsa Mesih ve tüm azizler! Yalvarıyorum, benim yüzümden oğlumun ve o zavallı küçük torunumun kabirlerinde acı çekmesine mani olun. Onlar suçsuz, günahsız masumlardı, bu şekilde ölme-yi hak etmediler. Kudretini sorgulamak kimsenin haddi değil elbet ama şimdi ben kendimi senin sonsuz merhametine teslim ediyorum. Senin sarayını kurtarmaya geldim. Senin emrindeyim. (Tiberius'u gösterir) Ve bu adama senin rızan ile yardım edeceğim. Ve senin sarayını yeniden dirilteceğim. Sen de kurtuluş gününde oğlumla torunumu dirilt! (Ağlar) Onlara merhamet et! Âmin!
- HERAKLİT - Âmin!
- (Tiberius, Prokopius'un kalkmasına yardımcı olur)
- TİBERİUS - Üstat, size minnettarım. Sizin lütfunuz ve şefaatinizle Aya Sophia yeniden canlanacak ve bilgelik kudretine tekrar kavuşacaktır.
- PROKOPIUS - Umarım sevgili oğlum, umarım. (Yanındaki genci tanıtır) Bu delikanlı öğrencim Hadrian. Ondan kütüphanemdeki eski Yunan Tragedyalarının kopyalarını çıkartmasını istemiştim. O tutmuş önce benim kitapların kopyalarını çıkartmış. Yani oyunları kaybettik ama mimariyi kurtardık. Şimdi benden ne istiyorsunuz söyleyin, çünkü ayakta fazla kalamıyorum. Akşam karanlığına kalmadan da evime dönmek istiyorum.
- TİBERİUS - Kumandan Valens'le birlikte sarayın mahzenlerinde Aya Sophia'nın teknik şemalarını aradık ancak ne yazık ki pek az şey bulabildik. Asıl aradığımız kubbe çapı ile yükseklik ölçülerine hâlâ sahip değiliz. Ölçüleri el yordamıyla çıkartmaya çalışıyoruz ama zemindeki enkaz yüzünden yaptığımız iş, çok sağlıklı yürümüyor.
- PROKOPIUS - (Kitabı gösterir) Hepsî burada! Hadrian, Aya Sophia bölümünü bul!
- (Hadrian kitapta o bölümü bulmaya koyulur.)

PROKOPIUS - (Etrafına bakınır) Aya Sophia! Kutsal bilgelik anıtı! Sophia, Yunanca sophos'tan geliyor, yani bilgi ve bilgelikten. Bunu bilmeyen bazı cahil köleler ve Plebler, bu katedralin adını Azize Sophia diye bir kadından aldığı zannediyorlar. Bilgelik olmuş mu sana bir kadın! (Güler) Sizi çeken de buranın adıyla değil mi üstat Tiberius?

KUMANDAN - Öyle mi?

TİBERİUS - Semboller önemlidir elbet, ama her şey demek değildir.

PROKOPIUS - Elbette! Ama siz bilgiye tapınıyorsunuz. O yüzden de bu bilgelik anıtını kurtarmak istiyorsunuz. Umarım bunu başarabilirsiniz. Yalnız bunu nasıl yapacağınızı çok merak ediyorum. (Etrafa bakar) Şuraya bak, ne hale gelmiş. Hâlbuki açılış gününü hatırlıyorum da... Neredeyse aklımızı kaçıracaktık. Yeryüzünde hiç kimse böyle görkemli bir yapı, böylesine büyük bir kubbe görmemişti. Binlerce ton gümüş ve mumun yansıyıp parıldamasıyla bir yıldız bahçesine girmiştik sanki. Böyle bir ihtişam o güne kadar tasavvur dahi edilemezdi. Ve gözlerimizin önünde duruyordu işte! İmparator Jüstinianus erguvan ağaçlarının altından geçip bembeyaz atıyla Zafer Kapısı'nın önüne kadar gelmişti. Orada kendisini karşılayanlarla beraber avluya girdiğinde sanki bütün gökyüzü ef-latun bir renge bürünmüştü. Öyle gururluydu ki Jüstinianus, sanırsınız büyük bir muharebe kazanmıştı. "Ey Kral Süleyman, işte seni yendim" diye haykırıyordu, "senin sarayından bile daha muhteşem bir eser yaptır-dım." Yapımda çalışan on bin işçi ile beraber neredeyse tüm şehir, hat-ta tüm Roma şu dışarıdaki meydanda toplanmış, yüz binlerce insan bu büyük kudreti, bu müthiş mucizeyi çılgınca alkışlamıştı. Yüz binlerce insan... Bir daha hiç o kadar çok insanı bir arada görmedim. Büyülen-diğimi hatırlıyorum ve çok mutlu olduğumu. Bir daha asla o günkü ka-dar mutlu olmadım.

(Sessizlik.)

PROKOPIUS - Şimdi... Hangi ölçüler demiştin sevgili oğlum! Öğrenmek istediğin neydi?

TİBERİUS - Merkez kubbenin ilk yapımındaki çapını, yarım kubbeleri, kaburgala-rın pendentiflerden yüksekliğini ve... Ne varsa...

HADRİAN - (Kitabı uzatır) İşte bu sayfada üstat.

PROKOPIUS - Evet, hepsi burada...

(Tiberius hemen not almaya koyulur.)

- PROKOPIUS - Açılış günü tam bin boğa, altı bin koyun, altı yüz geyik, bin domuz, on bin horoz kurban edildi ve yoksullara pek çok ianeler... Geç, geç, geç, buraları değil! Hah! Ayasofya'nın kubbe hariç yüksekliği 55 metredir. Onun üzerine yerleştirilen merkez kubbe ise 8 metre yüksekliğinde ve tam 32 metre çapındadır.
- KUMANDAN - Aman Allah'ım!
- PROKOPIUS - Kubbeyi 107 sütun taşır. Bu sütunlardan 40 tanesi aşağıda, 67 tanesi ise yukarıdadır ve tüm sütunlar 4 fil ayağa yaslanırlar.
- TİBERİUS - Harika!
- PROKOPIUS - Yalnız bir sorun, bir şey vardı... O neredeydi? Dur bakayım. Evet, duvarlar. (Okur) İç nefin duvarları kubbenin ağırlığı nedeniyle yanlara doğru kayma eğilimindedir.
- KUMANDAN - Mimar İsidorus'un söylediği de buydu işte!
- PROKOPIUS - (Kitabı Kumandan Valens'e uzatır) Alın, inceleyin.
(Hiç beklemediği bir anda kitabı ellerinin arasında bulduğu için şaşkıncıdır. Önce ağırlığını tartar, sonra acemice hareketlerle içini açıp bakar ama okuyamadığı çok bellidir.)
- TİBERİUS - Duvarları desteklemek gerektiğini zaten biliyorduk. Ama sorunun depremden kaynaklandığını düşünüyordum. Yapımdan itibaren kubbenin bu kadar büyük bir sorun yarattığını düşünmemiştim.
- KUMANDAN - Neredeyse gökyüzü kadar büyük bir kubbe!
- PROKOPIUS - Numune aldın mı?
- TİBERİUS - Kubbeyi oluşturan tuğlalarla kurşun ve kaburga parçalarından topladım. Harç karıcılara inceletiyorum.
- PROKOPIUS - Rum ateşi yapan ustalarla görüş.
- KUMANDAN - Rum ateşi mi?
- PROKOPIUS - Askerlerin kâbusu. Bak, duyunca nasıl da gözleri açıldı.
- KUMANDAN - O lanet ateşi çok iyi bilirim. Simyacıların en korkunç silahı! En sinsi düşmanın bile ondan ödü patlar. Suyun üstünde, hatta fırtına da bile yanar durur namussuz, daha söndürebilene rastlamadım. Ustaları ser veriyor, sırrını kimselere vermiyor.
- PROKOPIUS - (Tiberius'a) İşte, numunelerini onlara götür. Kubbeyi oluşturan harcın kimyasını sana söyleyeceklerdir. Hepsi bu kadar! Size kolay gelsin. Gidelim artık Hadrian.
- PROKOPIUS - Kitabımı alabilir miyim, Kumandan Valens?

- KUMANDAN - Tabi, elbette. Elimde kaldı. Ben de nedir bu elimdeki ağırlık diyordum.
(Kumandan Valens güler. Sonra da kitabı Prokopius'a geri verir)
- PROKOPIUS - Kitap taşımaya pek alışkın değilsiniz herhalde.
- KUMANDAN - Kılıç taşımaya daha alışkınyımdır. Bak, kılıçlar hiç ağır gelmez mesela. Ama iş kitaba gelince...
- PROKOPIUS - Kitap kılıçtan daha ağır diyorsunuz yani.
- KUMANDAN - Hayır efendim, kılıç kitaptan daha hafif diyorum.
- PROKOPIUS - (Güler) Kumandan Valens! Ömürsünüz... Hadrian! Yakala bakalım şu kutsal emaneti.
(Prokopius huzurludur. Kitabı yavaşça havaya fırlatır. Hadrian havadaki kitabı özenle yakalar.)
- TİBERİUS - Toparlanın biz de gidiyoruz. Bugünlük bu kadar...
(Herkes çıkarken Heraklit eşyaları toplamaya başlar.)
- PROKOPIUS - Peki zemindeki bu heyulayı ne yapmayı düşünüyorsun?
- TİBERİUS - Bir fikrim var.
- PROKOPIUS - Buna sevindim. Çünkü zemin bu haldeyken iskele kuramazsın.
- TİBERİUS - Bulduğumuz temel planlarını biraz daha incelemeliyim.
- PROKOPIUS - Emin olduğunda bana da söyle. Kitabıma eklemek isterim.
(Yavaşça çıkışa yönelirler.)
- TİBERİUS - Kitabınız birkaç gün ben de kalabilir mi?
- PROKOPIUS - Elbette!
- TİBERİUS - Bu yardımlarınızı imparatora mutlak ileticeğim ve sizin için...
- PROKOPIUS - (Keser) Bana artık imparator değil, yalnız sen yardım edebilirsin evlat. Torunum ve oğlum için dua edin. Ve burayı kurtarın! Kâinatın Efendisi'nin sarayını kurtarın ki o da yarın mahşer gününde bizleri gözetsin.
(Çıkarlar. Müzikle beraber sisler artar. Heraklit şimdi sahnede yalnızdır. Başını kaldırır.)
- HERAKLİT Ben yalnız senin hizmetkârıyım. Senin ayaklarının dibinde uyuyorum. Senin izinle bir gün uyanacağım. O gün geldiğinde mağaramdan çıkacağım. Ve senin bu mukaddes sarayını, "ilahi müjdeni gerçekten kalbinde taşımayan" kâfirlerin elinden kurtaracağım. And olsun ki kurtaracağım.
(Sahne yavaşça dönmeye başlarken Heraklit topladığı bütün eşyalarla beraber diğerlerine yetişmek için koşarak çıkar.)

ALTINCI SAHNE

(Eylül, 1509. İstanbul.

Yukarıdan sarkan halatlar, ikisinin dışında sisler arasında kaybolur. Korsanlar Siyami'yle beraber içeri girerler. İshak Reis sahnenin ortasına gelince Siyami'yi Seydi Ali'ye doğru iter. Bu arada Deryabey sönmüş fenerleri yakmaya koyulur.)

- İSHAK REİS - (Yavaşça) Ulan yer cücesi, neye kaçtın bakayım sen?
- SİYAMİ - (Korkuyla) Valla kötü bir niyetim yoktu ağam...
- SEYDİ ALİ - Şşt! Sessiz!
- SİYAMİ - Karanlıkta öyle zebellâ gibi çıkınca karşıma...
(Seydi Ali, Siyami'nin ağzını eliyle kapar.)
- SEYDİ ALİ - Yavaş ulan! Yoksa o küçük başını şuracıktaki kırırveririm. Çıt! Anladın mı?
(Siyami başıyla anladığını işaret eder.)
- İSHAK REİS - (Seydi Ali'ye) Bırak bakayım konuşsun.
- SEYDİ ALİ - (Elini çeker) Ne zebella mebella diye üfürüyorsun ulan? İblis miyiz biz?
- SİYAMİ - Estağfurullah ağam! Sizin burada nöbette olduğunuzu bilemedim yalnız.
- İSHAK REİS - Kimsin ulan sen? Ne işi var senin gibi mahlûkatın Padişahın haremindedesin?
- SİYAMİ - Hi... Has Oda'ya mı gelmişim? Eyvah, zelzele-i kübradan ve cümle harabattan, cenab-ı cihetimi, cenah-ı istikametimi kaybetmişim demek. (Cebinden gümüş bir kaşık çıkarır) Ben mutfağa, kilere diyerekten şey ediyordum ya ağalar! Yoksa padişahımızın yokluğunda haddime mi onun mahrem ve de mestur dairesine girmek.
- İSHAK REİS - O elindeki ne öyle?
- SİYAMİ - Kaşık! Mutfağa gidiyorum ya... Mutfağa gitmesem niye kaşık taşıyayım elimde.
- DERYABEY - (Kaşığı Siyami'nin elinden çeker, alır) Amma süslü kaşıkmiş bu böyle.
- SİYAMİ - Hoşaftı, çorbaydı artık ne kalmışsa mutfakta...
- İSHAK REİS - Kes! Madem mutfağa gidecektin, taşların, molozların arasında ne aradın?
- SİYAMİ - Bir ses duydum gibi geldi... Acaba zelzeleden kurtulup taşların arasında kalan biri mi var hâlâ diye...

- DERYABEY - (Keser) Ulan pencüdü! Kimi kandırıyorsun? Zelzeleden bu yana on gün oldu. On günde adam mı kalırmış taşların altında.
- SİYAMİ - Kalır valla! Allahın hikmetinden kim sual etmiş? Ben dahi göçükten çıktım. Müezzinler iki gün minarelere çıkamadı da, ikinci gün akşam ezanlar okunurken çıktım taşların altından. Valla!
- İSHAK REİS - (Seydi Ali'ye) Git bir bak bakalım, ne aranırmış bu?
(Seydi Ali arka tarafa gider, fenerini kaldırıp yerlere bakınır.)
- SİYAMİ - Doğru söylüyorum ağalar. Belki biri vardır diye bakındımdı. Daha iki gün evvel Fatih Cami'nin yıkıntılarında birini kurtarmışlar ya.
- SEYDİ ALİ - (Seslenir) Burada bir şey yok!
- SİYAMİ - Söyledim valla, mutfağa, kilere gidiyordum diye...
(Seydi Ali hâlâ elinde duran kaşığı kuşağının arasına sokar)
- DERYABEY - Yani araklamaya gidiyordun, korsanlık etmeğe, öyle mi?
- SİYAMİ - Korsanlık mı? Eyvah! Ne olur beni Kızlar Ağasına teslim etmeyin ağam.
- İSHAK REİS - Dur hele, sen sarayda hizmetli misin? Burada mı yaşarsın ulan yoksa?
- SİYAMİ - Padişah hazretlerinin maskarasıydım ya ben ağalar. Siyami kulunuz, tanımadınız mı?
- İSHAK REİS - Maskara mı?
- SİYAMİ - He... Soyтары yani!
(Korsanlar bakışırlar)
- DERYABEY - Reis, ne diyor bu şaklaban yahu?
- SİYAMİ - Hah işte, bir vakitler padişahımızın şaklabanıydım. Şimdilerde Enderun'daki tekmiil kitapların kethüdalığını yaparım.
- İSHAK REİS - Şaklabanlıktan kethüdalığa mı terfi ettin ulan?
- SİYAMİ - Hasbelkader.
- İSHAK REİS - İyi! Peki, şimdik ne ararsın burada?
- SİYAMİ - Zelzele-i kübradan sonra, cümle saray ahali -Valide Sultan, Haseki Sultan dâhil- bahçede, çadırlarda oturmakta iken, Padişah efendimiz berdevam zelzelelerden usanıp tekmiil haremi ile beraber üç gün evvel Edirne'deki Eski Saray'a revan oldu. Sonra da sair saray avenesi kullar sarayın bahçe-sindeki çadırlarda biz bize kalakaldık.

- SEYDİ ALİ - Nasıl yani, unuttular mı sizi?
- İSHAK REİS - Sen aklınca bizi mi kandırıyorsun ulan bücür?
- SİYAMİ - Yok ağalar, öyle değil. Bizi Edirne Sarayına zati götürmeyeceklerdi.
- İSHAK REİS - Ee?
- SİYAMİ - Unuttukları şey bize erzak, tayın bırakmak, sıcak çorba kaynatmak! Yoksa biz gibi gariplerin Edirne Sarayı'nda ne işi ola? Üç gün yemek pişmeyince telef olduk! Bahçedeki çadırlarda kalan teknil mimarlar, saraçlar, nakkaşlar, tezhipçiler, hamamcılar, seyisler ve sair avene, sarayın bahçesinde mahpus ve dahi mahsur gibiyiz. Ben de mutfakta, kilerde belki bir şeyler bulurum diyerekten...
- İSHAK REİS - Hassa kullar, hadım ağalar, nöbetçiler falan neredeler peki? Onlar ne yer, ne içer?
- SİYAMİ - (Şaşırır) Ne bileyim ağalar. Siz nerede olduğunuzu, ne yiyip içtiğinizi bilmez misiniz?
- İSHAK REİS - Ne biçim konuşuyorsun ulan sen?
- SİYAMİ - Niye ki? Siz Hassa kullardan değil misiniz? Sarayı muhafaza eden ve de sakınan askerlerden? Yoksam burada ne işiniz var?
- İSHAK REİS - Ha, öyle ya... Öyle olmasak gecenin bu vakti haremi hümayunda ne işimiz var?
- (Siyami yukarıdan sarkan iplere tekrar bakar.)
- SİYAMİ - Siz Hassa askerler değilsiniz. Kimsiniz siz?
- (Seydi Ali ve Deryabey, Siyami'nin üzerine atlayıp ağzını ve ellerini belle-rindeki kuşaklarla bağlarlar.)
- İSHAK REİS - Sana ne ulan, kimsek kimiz! Kapatın şunun ağzını! Vıdı vıdı vıdı... Zaten başımızda bin türlü bela var, bir de bunun tıklıklıklarını mı dinleyeceğiz?
- SEYDİ ALİ - Şimdi ne yapacağız Reis?
- DERYABEY - Bir de bu çıktı başımıza.
- İSHAK REİS - Durun be, bir durun! Bir düşünelim. Şimdi... Haritayı alamadık. Bir parça bir şey bulduk amma gerisini girdiği iğne deliğinden çıkartamıyoruz. Gücümüz yetmediğinden kirişi de kaldıramıyoruz. Vakit ilerlemekte. Sabaha kadar burada oyalanacak değiliz. Bu yerden bitme çıkmayaydı karşımıza iyiydi. Belki ertesi akşam yine gelirdik, vakit bol olurdu amma artık olan oldu. Bu gece ne yaptık yaptık! Bulduk bulduk! Yoksam bu Şam şeytanı bizim geldiğimizi cümle âleme yayar, duyurur.

(Siyami ağzı kapalı olduğu halde itiraz etmek ister.)

İSHAK REİS - (Siyami'ye) Sus be! Biz senin ne mal olduğunu bilmez miyiz zerzevat! Ulan acaba doğru mu geldik? Harita yok, bu ihtiyar şaklaban var, mutfak yolunun üstündeyiz... Ne bileyim, şimdi şey oldum birden...

SEYDİ ALİ - Zati geldiğimizden beri bir tuhaflık var.

İSHAK REİS - Ne tuhaflığı?

SEYDİ ALİ - Etrafta hiç kıymetli bir eşya, bir maharet, bir marifet, mühür, alamet görüyor musunuz?

(İshak Reis ve Deryabey etrafa bakınırlar.)

İSHAK REİS - Göçmüş evladım burası! İki kat aşağı inmiş, mahzenlerle bir olmuş. Neyin kıymeti, marifeti, mührü, alameti?

SEYDİ ALİ - Ne bileyim, küffar gemilerinin kaptan kamaralarında bile ibadullah bir şatafat, bir şaşaa olur, burası sankim tüyleri yolunmuş tavus kuşu gibi...

İSHAK REİS - Demek ki sofu padişahımız kendisini dünya nimetlerine teslim etmemiş, sadelik yolundan ayrılmamış. Hadsiz, hudutsuz bir hayat sürmemekteymiş.

DERYABEY - Ulan, belki de bu yer cücesi çaldı her şeyi. Olamaz mı? Ne arıyordu demin taşların altında?

(Siyami bir şeyler söylemek ister.)

DERYABEY - İyisi mi, biz de atalım bunu taşların altına. Nasıl olsa zelzeleden bilirler.

(Siyami şiddetle itiraz eder.)

İSHAK REİS - Olmaz.

SEYDİ ALİ - Neye olmaz Reis?

İSHAK REİS - Zelzele olalı handiyse on gün oldu? On gündür millet bu yer cücesinin zelzeleden kurtulduğunu gördü, bildi.

DERYABEY - Ulan binlerce insan öldü de kurtula kurtula bu garabet mi kurtulmuş kıyamet-i suğradan.

İSHAK REİS - Hem elinde silah olmayan ümmet-i Muhammet'e el kaldırmak caiz değildir.

DERYABEY - Salacak mıyız peki, bırakacak mıyız çeksin, gitsin?

SEYDİ ALİ - He, bizim ona acıdığımız gibi o da bize acıyacak mı bakalım? Bunun yüzünden kazığa oturtulmak var.

- İSHAK REİS - Yanımızda götürsek diyeceğim...
(Siyami heyecanla onaylar.)
- DERYABEY - Yok, kaçarkene ses yapar bu, ele verir bizi!
(İshak Reis gider Siyami'in ağzındaki kuşağı çeker, alır.)
- İSHAK REİS - Hay zibidi! Ulan ne işler açtın başımıza gördün mü? Gece gece günaha sokacaksın bizi.
- SİYAMİ - Bir yolu var. Hem beni öldürmenize de gerek kalmaz o zaman.
(Korsanlar bakışırlar.)
- İSHAK REİS - Neymiş o?
- SİYAMİ - Beni de işinize ortakçı edersiniz eğer ve...
- İSHAK REİS - Ortakçı mı?
(Leventler gülerler. İshak Reis onları susturur.)
- SİYAMİ - He! Eğer ittifak kurar isek sizi ele veremem. Verir isem, anın için benim de kellem gider.
- SEYDİ ALİ - Ulan sen ne diyorsun? Ne ortakçılığı, ne ittifakı? Yok, bir de ganimetten pay verecektik sana?
- SİYAMİ - Ne ganimeti?
- SEYDİ ALİ - Sana ne ulan fındık kurdu! Sen kimsin ki ittifak kuralım senlen?
- DERYABEY - Ne diyorsun Reis? Cerbe adasındaki yoldaşlar, böyle biriyle ortakçı olduğumuzu duysalar, kışkırlarıyla gülmezler mi bize?
- SİYAMİ - Kim söyleyecek ki? Ben söyleyemem, bu yaşta ne işim var Cerbe'de, Cezayir'de... Hem sizden para pul da dilemem.
- İSHAK REİS - Ne istersin peki?
- SİYAMİ - Ben size yardımda bulunduktan sonra, belki siz de bana bir ihsanda bulursunuz, ödeşiriz.
- İSHAK REİS - Ha, imdi anlaşıldı. Arpacıklar olsun, selelere dolsun!
- SİYAMİ - Size bir zahmeti olmayacak ki ağalar. Günlerdir gire çıka bu mezbeleliği ezberime aldım zati. Ne isterseniz bulur, çıkarırım.
(Korsanlar bakışırlar.)
- İSHAK REİS - Hâlihazırda bizim ol çukura girmemizin mümkünatı yoktur. Amma bu Şam şeytanı her bir deliğe girebilir.

- SEYDİ ALİ - Moruklamış bu ya... Nereye giriyor!
- SİYAMİ - (Can havliyle, soyтары gibi) İğne deliğinden bile geçirim alimallah! Fare gibiyimdir. Girerim, çıkarım, ne isterseniz yaparım.
(Sessizlik.)
- İSHAK REİS - Ne diyorsunuz?
- DERYABEY - Bilmem ki...
- İSHAK REİS - Çözün ellerini.
(Seydi Ali, Siyami'nin ellerini çözüp çukurun yanına götürür.)
- SEYDİ ALİ - Ulan yer cücesi, işte gireceğin delik burası. İyice bak, eğer giremezsen kendini ölmüş bil!
(İshak Reis yerde duran sedef nişaneli kutuyu gösterir.)
- İSHAK REİS - Aradığımız, Kristofer Kolon nam Venedikli keferenin padişaha sunduğu rulo edilmiş bir haritadır. Hassas bir parşömene çizili olan bu eşkâl, aha şu sedef nişaneli kutunun içerisindeymiş. Gelgelelim şimdi kutunun içi boştur. Zannımızca aradığımız harita çukura düşmüştür.
- SİYAMİ - (Şaşırır) Vay!
- İSHAK REİS - Daha önce bu haritanın şöhretini duymadın mı hiç?
- SİYAMİ - Sanki bir vakitler öyle bir şeyler çalınmış kulağıma amma çok zaman geçti, unutmuşum.
- SEYDİ ALİ - Nasıl unutursun ulan? Çok meşhur bir eşkâlmış bu!
- İSHAK REİS - Üstünde Frenk tasvirleri ve yazılar olup yıllar evvel patrikhaneden papaz Dermont aracılığıyla beraber padişaha sunulmuş.
- SİYAMİ - Acayip!
- DERYABEY - Hint ve Sint'e kestirme yollar göstertirmiş. Kristofer Kolon denen hergele bu haritaları kılavuz belleyip gemileri ilen beraber ol denizlere sefer eylemiş.
- SİYAMİ - Allah Allah!
- SEYDİ ALİ - Ta günbataşının batısından dolanmış. Ejderhaların ve iblislerin diyarından geçmiş.
- SİYAMİ - Ol harita Has Oda'da ne arar ki? İşin tuhafı Padişahımız böyle eşkâllere zerrece kıymet vermez. İşin iyi tarafı ise kaybolduğunu da asla umursamaz! Ne Hint'le ne de yeni diyarlarla alakadar değildir, fetihlerle bile alakalı değildir ki... Onun tek dileği vardır, o da Konstantiniyye'yi imar ve de ihya etmek ve Dar-ül-İslam'ın iftiharî haline getirmektir.

- İSHAK REİS - Sen şimdi bu Kristofer Kolon'un Hint kıyılarına sefer eylediğini işitmedin mi?
- SİYAMİ - Hint kıyılarını bilmem amma Espanyol ve de Portugal denizcilerin yeni diyarlar keşfettiklerini işitmişim. Bu diyarlar günbatısının en batısında olup şimdiye kadar kimselerin görmediği bir yığın acayip hayvanat ile tuhaf tuhaf âdemoğullarının yaşadığı yerlermiş.
- DERYABEY - Senden de mi tuhafmışlar? (Güler)
(Siyami çukurun içine girmeye başlar. Önce ayaklarını sokar.)
- SİYAMİ - Yalnız siz bu haritayı niye ararsınız onu anlamadım. Bu eşkâllerin benzerleri Fransız, Espanyol ve de Portugalli denizcilerin ellerinde bolcadır. Ayrıca çok daha iyilerinin derz edilmiş olması muhtemeldir.
- SEYDİ ALİ - Burnumuzun dibinde, aha şu çukurun içinde en müthişi varken, ne işimiz ola ki elin Portugal'inde, Fransız'ında. Oralara gitmek kolay mıdır? Sen şimdi çok konuşma da gir, çıkar bakalım şu haritayı.
- İSHAK REİS - Hem sen nereden bilirsin yeni diyarlar keşfolunduğunu?
- SİYAMİ - Fener alabilir miyim?
(İshak Reis feneri uzatır.)
- SİYAMİ - Bu işte ittifak ettiğimize göre söyleyebilirim artık, korkmama lüzum yok sanırsam?
- DERYABEY - Ulan ittifak mittifak deyip durma, anın için şuracıkta boğazlarım seni alimallah, farkına varıp gık diyemezsin.
- İSHAK REİS - Kesin didişmeyi be! Tamam anlaştık, ittifak ittifaktır! Şimdi söyle bakalım, nereden işittin bu tafsilatı?
- SİYAMİ - Kaşığımlı alayım.
- İSHAK REİS - (Deryabey'e) Kaşığı ver!
(Deryabey söylene söylene gümüş kaşığı geri verir.)
- SİYAMİ - Bâyezid Hanın kitaplarının kethüdası olduğumdan her birinin yerini bilir, hangisini ister ise anın için bulup kendisine sunarım.
- SEYDİ ALİ - Yani?
- SİYAMİ - Yani, bütün kitaplarını yıllardır hem muhafaza eder, hem de okur, hatmederim.
- İSHAK REİS - Sen okumayı biliyor musun ulan?

- SİYAMİ - Latince, Yunanca dâhil üç dilde okur, lakin yalnızca Türkçe yazabilirim. Sız çok gezersiniz belki amma ben sizin aklınızın ermediklerini de bilirim.
- DERYABEY - İshak Reis, bu cüce tam şeytandır, benden söylemesi. Ben derim ki şimdik bunun üzerine taşlar koyup şuracıkta "hal" edelim.
(İshak, Siyami'nin yakasına yapışır, çeker çıkarır göçükten.)
- İSHAK REİS - Sen bizden ne isteyeceksin ulan ihtiyar? Harita karşılığında ne isteyeceksin?
- SİYAMİ - Durun ağalar, fena bir şey değil valla...
- İSHAK REİS - Söyle ulan iblis!
- SİYAMİ - (Güçlkle konuşur) Sizi götürürüm.
- İSHAK REİS - Nereye götüreceksin?
- SİYAMİ - Onların yanına.
- DERYABEY - Onlar kim?
- SİYAMİ - Gelin ama sakın sesinizi çıkartmayın.
- SEYDİ ALİ - Reis! Bunun peşine mi takılacağız?
- SİYAMİ - Korkmayın gelin!
- DERYABEY - Senden korkan senin gibi olsun.
- İSHAK REİS - Hele dur! Kimin yanına gidiyoruz bir söyle bakalım?
(Siyami durur, etrafına bakınır.)
- SİYAMİ - Minyatürlerin yanına. Bâyezid Hanın görmeye dahi tahammül edemediği, bu sebeple de yok edilmesi için emir verdiği tuhaf minyatür resimlerin yanına.
- İSHAK REİS - Nasıl minyatürlermiş bunlar?
- SİYAMİ - Avrupa tekniği ile nakşedilmiş sahici gibi duran resimler. Onları çöplüğe attılar. Amma ben gidip aldım oradan. Yalnız dışarı çıkartamıyorum.
- DERYABEY - Dışarı?
- SİYAMİ - Yani sarayın dışına... Çıkartmanın mümkünatı yoktur! Her yanda, duvarlar, kafesler ve bir yığın nöbetçiler, Hassa askerler var. Dışarıda da Kapıkulları!
- SEYDİ ALİ - Ha... Neye ortakçı olacağımızı şimdi kestirdim. Sen bize haritayı bulacaksın, biz de seni o nakışlarla beraber (İpleri gösterir) havadan uçuracağız öyle mi?

- SİYAMİ - (Başıyla hafifçe onaylar) Ne diyorsunuz?
- İSHAK REİS - Peki, padişah bu nakışları ne sebepten istemez?
(Siyami susar.)
- DERYABEY - Söyle ulan, deyyus!
- SİYAMİ - Çünkü bunlar... İnsan suretleridir.
(Korsanlar iyice şaşırırlar.)
- SEYDİ ALİ - Sen ne dersin bre deli ihtiyar! Ağzından çıkanı işitir mi kulakların?
- SİYAMİ - İmdi anladınız mı? Siz haritayı kurtarmak istersiniz, ben de suretleri. Hadi gelin çabuk! Ben sadece dokuz tanesini kaçırabildim. Diğerleri yakıldı. Sizin aradığınız harita da belkim kıymetlidir bilinmez amma bu suretlerin içinde öyle bir tanesi vardır ki, sizin harita eşkâlinizden yüz kat, bin kat daha kıymetlidir. Dünyada eşi, menendi yoktur. Asla da olmayacaktır. İşte ben asıl onu kurtarmak isterim.
- İSHAK REİS - Peki o kimin suretidir?
(Siyami cevap vermek istemez.)
- DERYABEY - Söyle ulan, kimin suretidir o?
(Sessizlik.)
- SİYAMİ - Fatih Sultan Mehemmet Han'ın!
(Korsanlar afallar. Sis tekrar yoğunlaşırken farklı bir müzikle beraber sahne yine dönmeye başlar.)
- SİYAMİ - Şimdi geliyor musunuz?
(Siyami çıkar. Şaşkınlığı geçen korsanlar da arkasından koşarak çıkarlar.)

YEDİNCİ SAHNE

(Ağustos 1999. Gölcük, Kavaklı sahili.

İşıklar değişirken Nadir ve Dilek telaşla girerler. Dilek'in elinde ışıldaklar vardır. Karanlık çökmek üzeredir. Nadir su hortumlarını kenara bırakıp hemen yarığın ağzına eğilir.)

NADİR - (Seslenir) Erdem! Nasıl gidiyor!

ERDEM - (Göçükten) İyi!

NADİR - Kriz merkeziyle görüştüm. Bizimkilere de ulaştım. Zemberek sesini söyledim, onlar da acayip heyecanlandı. Sahil tarafına inmeye hâlâ izin vermiyorlarmış ama gelecekler. Rafinerideki yangını kontrol etmeye başlamışlar galiba.

ERDEM - Tamam!

(Sessizlik.)

DİLEK - Ses yok!

NADİR - İki kere duyduk ya... Yeter işte, kaç kere duyacağız. Demek ki bu molozların altında sağ kalan biri var.

(Dilek oturur. Sessizlik.)

DİLEK - Dört gündür orada... İnsan taşların altında ne yapar? Dört gün boyunca ne düşünür?

NADİR - Sen ne yapıyorsun dört gündür, ne düşünüyorsun?

DİLEK - Hep kötü şeyler geliyor aklıma. Sanki rüyada gibiyim. Sanki birazdan sabah olacak, ablamın o aptal saati çalacak. Sonra yalandan bir kavgaya tutuşacağız. Sonra kahvaltıya oturacağız. Annem çaylarımızı koyacak, babam traşını olmuş gelecek. Sabun ve kolonya kokacak her taraf. Sonra ablamla ben yine zeytini beğenmeyeceğiz, ya da peynir kokuyor diyeceğiz. Babam yine söylenecek. Sonra giyinip evden çıkacağım... Bu göçüğün başına geleceğim. (Yavaşça ağlar) Niye ya? Allah kahretsin niye? Nerden çıktı bu deprem? Yaşayıp gidiyorduk işte!

NADİR - Hep varmış da biz unutmuşuz. Yoksa buralar hep deprem bölgesi. Ama unutulmuş işte, kimse hatırlamıyor eski depremleri.

DİLEK - Bu depremi kimse unutamaz. (Öksürür) Şuraya baksana, etrafta bir tane ayakta kalmış bina yok, bir tane sağ kalmış insan yok! Böyle şey unutulur mu?

- NADİR - Değil mi?
- DİLEK - Ben unutmuyacağım.
- NADİR - Unutacaksın! Başka türlü yapamazsın.
- DİLEK - Manyak mısın sen? Arkadaşın senin için tuhaf demişti ama az demiş.
- NADİR - Erdem mi? Açıkbaşlığının teki o! Gerçekten öyle mi söyledi?
(Dilek kızgınlıkla gider, ışıldakları yakar.)
- NADİR - Hava o kadar kararmadı. Bataryaları biter sonra. Kapat onları.
(Dilek bataryaları açtığına pişman, zoraki kapatır.)
- NADİR - Aslında eksik söylemiş. Ama önemli değil, nasıl olsa unutturuz. Önce o unuttur, sonra ben...
(Dilek iyice sıkılır.)
- NADİR - Ama hissettiklerimizi unutmayız bak! Üzüldüğümüzü, sevindiğimizi unutmayız. Yüzler, sesler silikleşir... Ama geçmişte ne hissettiğimizi hatırlarız hep. Biz yaşadığımız sürece onlar da yaşarlar.
- DİLEK - İki akşamdır ablamın yüzünü hatırlamaya çalışıyorum. Annemle, babamın yüzünü... Gözümün önüne getirmeye uğraşıyorum ama... (Öksürür)
- NADİR - Getiremezsin ki...
- DİLEK - Ne tuhaf... Hâlbuki yıllardır hep beraberiz.
- NADİR - Hiç yaşamamışlar gibi...
- DİLEK - Bir fotoğraf olsaydı, bir görüntü, bir iz...
- NADİR - Hikâyeler kalıyor bir zaman, sonra onlar da unutulup gidiyor.
- DİLEK - Ben böyle bir şey yaşamadım. Saçma sapan konuşuyorsun ama sen de yaşamadın. Hiç kimse yaşamadı, hiçbir zaman...
- NADİR - Keşke eski zamanların hikâyelerini bilebilseydik... Gerçek hikâyelerini ama...
- DİLEK - Ne değiştirdi?
- NADİR - Unutmak daha zor olurdu, aynı şeyleri tekrar tekrar yaşamazdık belki. Acımız azalırdı... Daha merhametli olurduk.
- DİLEK - Hiçbir şey kalmıyor geriye.
- NADİR - Olur mu hiç öyle şey! Senin akrabaların yok mu?
- DİLEK - Var mı?

- NADİR - Ne bileyim, İzmit'te falan bir tanıdığın vardır belki...
- DİLEK - (Keser) Olsalar burada olurlardı.
- NADİR - O da doğru ya... İzmit'ten geldin değil mi sen?
(Dilek başıyla onaylar.)
- NADİR - Yürüyerek mi?
(Dilek yine başıyla onaylar. Nadir, Dilek'in terliklerine bakar.)
- NADİR - Niye yürüdün peki, hiçbir araba almadı mı seni?
- DİLEK - Arabalar da gidemedi ki... Herkes bırakmıştı arabasını öylece yolun ortasına. Tam bir keşmekeş, kavga, gürültü, sıcak... Yollar yıkılmış, apartmanlar, minareler yollara düşmüş. Arabası olan, olmayan hep yürüdük. Yüzlerce kişi, belki binlerce... Köylerin arasından geçtik. Sıcaklığın altında, asfaltın üstünde yürüdük. Saatlerce... Bir ara yaşlı bir amca kovaladı bizi. Deprem sizin yüzünüzden oldu dedi. Açık saçık giyiniyormuşuz ondan. (Güler) Kaçtım oradan. Deprem bizim yüzümüzden olmuş ya... Benim yüzümden olmuş ya. Annem babam benim yüzümden ölmüş ya... (Yavaşça ağlar) Baktım etrafımda birkaç kadın daha var. Onlarla yan yana koşuyoruz. Nasıl koşuyoruz ama... Sonra gücüm, takatim tükendi düşmüşüm yere. Orada yere kapandım ağladım... Ağladım... Ağladım. Sonra biri bu pijamayı verdi bana. Farkında değilim, o gece nasıl yattıysam iki gün öyle dolaşmışım. Bu terliklerse nereden geldi, hiç hatırlamıyorum.
(Sessizlik. Nadir'in elindeki ip gerilir.)
- ERDEM - (Göçükten) Nadir!
- NADİR - (Göçüğün başına dikilir) Ne oldu?
- ERDEM - Bir şey yok! Çekin beni!
- NADİR - (Dilek'e) Geliyor.
(Nadir, Erdem'i çekmeye başlar. Erdem göçükten çıktığında toz maskesini indirir, başındaki lambayı söndürür.)
- NADİR - Nasıl?
- ERDEM - Kötü. Burada haberler nasıl? Bizimkiler ne dedi?
- NADİR - Telefonda Sedef'le görüştüm.
(Dilek'in endişelenmemesi için dikkatli konuşurlar)
- NADİR - Her şeyi söyledim... Hastaneye de uğrayacaklar... Bataryaları şarj edip gelecekler işte...

- ERDEM - İyi demişsin. Acele etseler bari... Bu bataryalar dayanmaz çünkü...
- NADİR - Dediğim taraf nasıl?
- ERDEM - Daha iyi! Ama her yan kiriş. Bir yere kadar gidiyorsun, sonra kapanıyor. Arkasını gördüğün halde öteye geçemiyorsun.
(Birden dışarıdan gürültüler duyulur.)
- NADİR - Geldiler galiba.
(Sedef ve Koray girerler, onların da gündelik giysilerinin üzerinde dağcılık donanımları vardır. Meryem de parçalanmış giysileriyle yanlarındadır, başörtüsü hafifçe sıyrılmıştır. Meryem gözyaşları içinde, heyecandan titreyerek Nadir'e doğru koşar.)
- MERYEM - Oğlumu bulmuşsunuz. Mehmet'imi bulmuşsunuz. Nasıl gördünüz mü, sesi ni duydunuz mu? İyi mi?
- NADİR - Anlamadım.
- SEDEF - Seninle telefonda konuşurken Meryem Hanım, hastanede bizim yanıımızdaydı. Sen zemberek deyince o da birden çok heyecanlandı. İlle bizimle gelmek istedi.
- DİLEK - Niye ki?
- MERYEM - Zemberek sesi duymuşsunuz?
- NADİR - Birkaç kere duyduk, evet.
- MERYEM - Mehmet'in oyuncak arabasının sesi o! Kurmalı arabasının sesi...
- DİLEK - Oyuncak mı?
- KORAY - Oğlu dokuz yaşında... Zembekli bir oyuncak arabası varmış.
- ERDEM - Siz bu apartmanda mı oturuyordunuz?
- MERYEM - (Başıyla onaylar) Bir ben çıktım, göçükten, Allah biliyor nasıl çıktığımı, ben bilmiyorum. İki gün bekledim bu enkazın önünde... (Yavaşça ağlar) Sonra beni alıp zorla hastaneye götürdüler.
- NADİR - (Dilek'e) Sen ikinci günden sonra geldin İzmit'ten...
- MERYEM - Ama siz zemberek deyince... Anladım ki aşağıdaki benim oğlum. Arabasını kuruyordur sürekli.
- ERDEM - Duyduğumuz ses de onun sesi öyle mi?
- DİLEK - (Nadir'e) Saat zembereği demiştiniz?

MERYEM - Ne olur bulun, çıkarın oğlum.

NADİR - (Dilek'e) Belki de saat zembereğidir. Bilemiyorum...

MERYEM - Ne saati?

(Kimse ne diyeceğini bilemez.)

MERYEM - Ne saati?

DİLEK - Ablamın zemberekli bir saati vardı. Biz de onu bekliyorduk. Zembereği o kuruyordur diye...

(Sessizlik. Meryem yıkılmıştır.)

MERYEM - Peki konuştunuz mu? Ses kimden geliyormuş?

NADİR - Kim olduğunu bilmiyoruz. Henüz ses duymadık. Ulaşamadık da...

MERYEM - Yani..?

DİLEK - Yani, aşağıdaki ya benim ablam, ya da... Sizin oğlunuz?

(Meryem olduğu yere çöker. Müzik yükselir. Işıklar yavaşça azalır.)

1.PERDENİN SONU

2. PERDE

SEKİZİNCİ SAHNE

(Ağustos 1999. Gölcük, Kavaklı sahili.

Karanlıkta beton kırıcı kompresörün ve jeneratörün gürültüleri işitilir. Sahne aydınlanırken Nadir, Erdem ve Koray betonu kırmayı bırakırlar. Yalnızca sahne dışındaki jeneratörün sesi işitilir. Meryem ve Dilek sahenin iki farklı tarafında oturmuşlar. Meryem ara ara başörtüsüyle göz yaşlarını siliyor. İki de göz göze gelmemeye çalışarak enkazdaki çalışmayı izliyorlar.)

ERDEM - (Bağırarak haber verir) Oldu, yolu tıkayan kiriş de kırıldı. Bundan sonrası kolayladı sayılır.

(Sedef kocaman dağcı çantası ve şeffaf su hortumlarıyla girer.)

SEDEF - Bağlantı yok! Allah kahretsin! Yine uyduyu göremiyoruz. Beş dakika sonra tekrar deneyeceğim.

(Sedef çantasını sinirle fırlatır, bir köşede hortumları birleştirmeye koyulurken Nadir beline ip bağlayıp inmeye hazırlanır.)

NADİR - Hay sıçayım ya! Cep telefonları çekmez, uydu telefonu çalışmaz...

SEDEF - İridyum'lu olanlardan 30-40 tane göndermişlerdi ama bize düşmedi tabii...

KORAY - Bizimki eski model, illa yukarıdaki uydulardan birini görmek zorunda.

NADİR - Arabaların farlarını da açsak ya? Gerçi aşağıyı fazla aydınlatmaz ama yine de işe yarar.

KORAY - Tamam, ben açarım.

(Koray çıkar.)

NADİR - Hani takviye gönderiyordu kriz merkezi. Nerede kaldı bu millet?

ERDEM - Ben de geleyim mi seninle?

NADİR - Yok, ikimiz birden sığamayız şimdi... Üst tarafı genişledi ama aşağılar hâlâ çok dar. Sen ışık yap!

(Erdem ışıldakları yarığın başına getirir, hepsini açar.)

NADİR - Bir jeneratör daha olsaydı... Birkaç tane daha halojen vurdurabilseydik aşağı... Bu ışıldakların bataryaları bir-iki saat ancak dayanır.

(Farların ışıkları sahneye vurur.)

- ERDEM - Farlar yandı.
- NADİR - Demir makasını versene!
(Erdem demir makasını verir. Nadir baş aşağı yarıktan aşağı iner, Meryem çekinerek Sedef'in yanına gelir.)
- MERYEM - (Yavaşça) Sesini ne zaman duyarız.
- SEDEF - Yani... Bu aralar duymamız lazım aslında... Ama bilemiyorum ki...
- NADİR - (Göçüğün içinden) Herkes sussun!
- ERDEM - Herkes sussun! Jeneratörü susturun!
- SEDEF - (Dışarıya seslenir) Koray! Jeneratörü sustursana!
(Jeneratör susar. Sessizlik.)
- NADİR - (Göçükten) Orada kimse var mı?
(Sessizlik.)
- NADİR - Orada kimse var mı?
(Sessizlik.)
- NADİR - İsmi söyle!
- MERYEM - İsim mi dedi? Ses mi duydular?
- SEDEF - (Yavaşça) Yok, hayır! Sesleniyorlar sadece... Seslenmek için...
- NADİR - Orada kimse var mı?
(Zemberek sesi duyulur.)
- DİLEK - Zemberek! Yine başladı.
- MERYEM - Allah'ım! Allah'ım ne olur...
- ERDEM - (Uyarır) Sessiz!
(Dilek ve Meryem bir an göz göze gelirler. Sonra bakışlarını yavaşça kaçırmaları. Zemberek sesi kesilir.)
- ERDEM - Kesildi. Nadir! Ağbi, sen devam et!
(Göçükten levye vuruşları duyulur.)
- ERDEM - (Seslenir) Kompresörü çalıştıralım mı yine?
- NADİR - (Göçükten) Sığmaz buraya.
- ERDEM - Çık istersen, biraz daha genişletelim.

- NADİR - Dur dur! Beton dağılmaya başladı.
(Sedef çantasından birkaç sakinleştirici hapla, iki pet şişe su çıkarır. Dilek'in yanına gider, suyla hapi Dilek'e uzatır.)
- DİLEK - Yok, ben istemiyorum.
- SEDEF - Bunlar sersem gibi yapanlardan değil. Biraz rahatlatacak o kadar...
- DİLEK - Rahatlatacak mı?
- SEDEF - Sakinleştirecek yani...
- DİLEK - (Kabul etmez) Sağ ol! (Öksürür)
- SEDEF - Su ister misin?
- DİLEK - (Cebindeki suyu gösterir) Ben de var.
- SEDEF - Ama içmiyorsun. Bari su iç! Ayakta kalmak için bir şey yapmalısın.
(Dilek susar.)
- SEDEF - Hepsi geçecek... Göreceksin bak! Kötü şeyler düşünme.
- DİLEK - Ablam çıktığında -hazırlamıştım kendimi- tüm bunları unutacaktım. Sevi-
neceğimiz anı bile hayal ediyordum ama şimdi bilemiyorum. Öyle bir du-
rum ki... İkisi birden kurtulsa keşke... Küçük çocuk diyor baksana. (Ya-
vaşça ağlar) Ne yapacağımı bilmiyorum. Kadıncağız orada, yüzüne bakamı-
yorum...
(Koray içeri girer, koşarak Erdem'in yanına gider.)
- KORAY - Nasıl, inebildi mi?
- ERDEM - Demirler incecik. Makası vurdun mu kürdan gibi kırılıyor ama... (Aşağıya
seslenir) Nadir! Demirleri bükme ağbi! Çepeçevre kes hepsini. Kes at!
(Sedef, Meryem'in yanına gider. Su ile hap uzatır.)
- MERYEM - Niye bu kadar aşağıya iniyorlar... Beşinci katta oturuyorduk biz.
- SEDEF - (Ne diyeceğini bilemez) Bazen... Oluyor... Deprem sırasında binalar dönü-
yor ya... Bazen birinci kattakine hemen ulaşıyor, bazen da en üst kattaki-
ne ulaşmak saatler sürüyor. Sizin apartman kaç katlıdy?
- MERYEM - (Suyla hapi içer) Yedi.
- NADİR - (Göçükten) Ne oldu şu telefon?
- KORAY - Hakikatten ya...
- MERYEM - (Sedef'e) Binalar dönüyor muymuş?

- ERDEM - Sedef! Bir daha denesene? Hani geliyorlardı, neredeler?
- KORAY - İstersen ben konuşayım.
- SEDEF - Tamam, hallederim.
(Sedef, Erdem'in kulağına bir şeyler söyleyip çıkar. Erdem, Dilek'le Meryem'in yanına gelir. Sıkıntılıdır.)
- ERDEM - Şimdi... Yavaş yavaş sona geliyoruz. Kirişleri kırıp demirleri kestikçe kat kat aşağı iniyoruz. Tabi bu zaman alıyor. Henüz bir ses duymadık, sadece zemberek... Ama aşağıda canlı biri var, ondan eminiz. Sesini duymamız an meselesi.
- MERYEM - Kaçınca kata geldiniz?
- ERDEM - Bilemiyorum... Yani... Sadece kırıp kırıp aşağı iniyoruz.
- MERYEM - Kaç kat kırdınız?
- ERDEM - Valla onu da tam bilemiyoruz, çünkü bütün kirişler, kolonlar üst üste... "Kek şekilli" çöküntü diyoruz biz buna. Yani zemin-boşluk, zemin-boşluk şeklinde gidiyor. Tabi her katın zeminine geldikçe kırıp delmek gerekiyor. Bu da bayağı bir zaman alıyor ama çok yaklaştık.
- DİLEK - Belki ikisi birden sağdır. Olamaz mı?
- ERDEM - Olabilir tabi. Ama... Düşük bir ihtimal... Biraz düşük...
(Erdem tekrar yarığın başına döner. Sıkıntılıdır.)
- KORAY - Ne oldu?
- ERDEM - Ben de iniyorum.
- KORAY - Niye?
- ERDEM - Ne bileyim, belki daha çabuk şey ederiz...
- KORAY - Güvenlik ipini tak!
- ERDEM - Levveyi de versene... Demirleri bükeyim bari. Maksat bir şey yapayım işte...
(Erdem levveyi alır, göçüğün içine baş aşağı girer. Bu arada Dilek kalkıp Meryem'in yanına gider.)
- DİLEK - Sizinle konuşmak istiyorum ama ne diyeceğimi bilemiyorum.
- MERYEM - Nereden geldi bu felaket başımıza kardeşim? Niye geldi? Kimselere bir fenalığımız dokunmadı ki bizim. Oğlum küçücük, ne yapar oralarda tek başına...
- DİLEK - Bilmiyorum.

- MERYEM - Keşke ben kalaydım göçüklerin altında. Korkar o! Çok korkar... Allah'ım niye verdi bu belayı? Ne yapacağız biz şimdi?
- DİLEK - Bilmiyorum. Bilmiyorum! Bilmiyorum...
(İkisi de birbirlerine sarılırlar.)
- SEDEF - (Girer.) Kriz merkezi ile görüştüm. Çadır kent kuruyorlarmış, bütün ekipleri oraya yönlendirmişler ama iyi haber, bir Sivil Savunma ekibi gelmek üzere, yolda.
- KORAY- Kötü haber de mi var?
- SEDEF - Haberi basın da duymuş, televizyoncular... Birazdan onlar da buraya damlar.
- KORAY - Hah, bir bu eksikti. Emniyet şeridi var mıydı bizde?
- SEDEF - Emniyet şeridi mi? Yok, kullandık hepsini? Sivil Savunmacılarda vardır. Hele onlar bir gelsin bakalım.
(Göçükte bir hareketlenme olur. Nadir ve Erdem'in heyecanlı sesleri duyulur.)
- ERDEM - Çek beni, çek!
(Sedef koşarak göçüğün başına gider. Koray'la beraber ipe asılırlar. Erdem'i dışarı çıkarırlar.)
- ERDEM - Bir ses duyduk.
- MERYEM - Kimmiş?
- ERDEM - Bir ses var.
- NADİR - (Göçükten uyarır) Sessiz olun! Herkes sussun!
- ERDEM - Kimse konuşmasın! Ses var, bir ses aldık!
(Sessizlik.)
- NADİR - Orada kimse var mı?
(Sessizlik.)
- NADİR - İsmi söyle!
(Meryem ve Dilek doğrulurlar.)
- NADİR - İsmi! İsmi ne?
(Sessizlik.)
- MERYEM - Allah'ım!
(Işıklar yavaşça değişirken müzikle beraber, sisler yine artmaya, sahne dönmeye başlar.)

DOKUZUNCU SAHNE

(Mayıs 558. Konstantinopol.

Göçüğün üzerinde, zeminden biraz yüksekte ve zemine paralel uzanan iki halat duruyor. Çaprazlamasına birbirlerini kesen halatların keşiştiği nokta, yıkılan kubbenin merkezini işaret ediyor. Kumandan sahenin ortasında gömlek kollarını sıvamış, kemeri omzunda, inşaat ustası giysilerini giymeye uğraşmaktadır. Kaşığı koyacak yer bulamadığından ağzına sıkıştırmıştır. Deri iş önlüğünü halatların üstüne atmıştır. Tozlanmasın diye başını bir bezle sararken Mimar İsidorus telaşla girer.)

İSİDORUS - Kumandan!

KUMANDAN - (Kaşığı ağzından çıkarır.) Mimar İsidorus, sizin burada ne işiniz var? Miletos'a döndünüz sanıyorduk.

(Kumandan Valens'in halini görür.)

İSİDORUS - Ne yapıyorsunuz siz?

KUMANDAN - Denemeler! Hafif bir tuğla yapmaya çabalıyoruz.

İSİDORUS - Onu sormuyorum... (Şaşırır.) Tuğla mı yapıyorsunuz?

KUMANDAN - Evet, hafif tuğlalar... Hafif ve dayanıklı... Bakalım, olursa...

İSİDORUS - Senin şu çatı âlimi, kafadan çatlak olmalı. Şuraya bak sizi ne hale sokmuş, inşaat ustasına benzemişiniz.

KUMANDAN - (Güler) Siz bir de onu görmelisiniz? Şunları tutar mısınız?

(Kumandan Valens hançerinin takılı olduğu kemerini ve kaşığı İsidorus'a verir, deri önlüğü giymeye koyulur.)

KUMANDAN - Yalnız üstat Tiberius alenen çatı denilmesinden pek hoşlanmıyor. Biliyorsunuz o sadece daire...

İSİDORUS - ...çember ve kubbelerle ilgileniyor, biliyorum. Fakat benim anlamadığım şey şu... Burnundan kıl aldırmayan, kaçık ihtiyarlardan ne medet umuyor?

KUMANDAN - Kimi kastediyorsunuz?

İSİDORUS - Prokopius'u elbette!

KUMANDAN - Siz de ondan yardım istememiş miydiniz?

İSİDORUS - Beni karıştırma! Hem o yaşlı keçi, bu sefer buraya kadar gelmiş.

- KUMANDAN - Ha, siz onun için döndünüz?
- İSİDORUS - Alakası yok!
- KUMANDAN - Rica etsem şu önlüğü bağlar mısınız? Ellerim arkaya gitmiyor da...
(Kumandan Valens önlüğün arkasındaki ipleri bağlaması için İsidorus'a sırtını döner. İsidorus şaşkındır. Hâlâ elinde duran kemeri, birbirini ke- sen halatların üzerine atar, kaşığı geri verir ve önlüğün iplerini istek- sizce bağlamaya koyulur.)
- İSİDORUS - Benim bildiğim o yaşta insanlar dini menkıbeler anlatıp kehanetlerde bulunur, hâlbuki o kaçık ihtiyar, yalan yanlış bilgilerle insanların aklı- nı çeliyormuş.
- KUMANDAN - Prokopius bir tarihçi ve o yaşına rağmen hâlâ işini yapıyor. Üstelik oğ- lunu ve torununu depremde kaybetmiş olmasına rağmen kalktı geldi.
- İSİDORUS - Kim bilir ne çıkarı vardır? Belki de Tiberius'tan yüklü bir rüşvet kaldır- mıştır.
- KUMANDAN - Aya Sofia için geldi ve üstat evine kadar gidip onu ikna etmeseydi eğer...
- İSİDORUS - (Şaşırır) Tiberius Kalkedonya'ya mı gitti? Veba salgınına rağmen?
- KUMANDAN - O fikri sabit bir adam, hiçbir şey onu durduramıyor. Ne salgınlara al- dırıyor, ne çamurlara, ne de sıçanlara... (Önlük bağlanmıştı) Teşek- kür ederim. Sarayın altındaki dehlizlere de girdi. Ve birkaç plana ulaş- tı. Sanırım temel planlarıymış.
- İSİDORUS - Bir işe yaramaz. Derdimiz temel değil ki, kubbe ve taşıyıcı duvarların nasıl destekleneceği. Bir de bu enkaz...
- KUMANDAN - Olsun! Her ayrıntıyı, her kırıntıyı değerlendiriyor. Biz anlamıyoruz ama durmadan bir şeyler kuruyor kafasında. Sonra da...
- İSİDORUS - (Keser) Hep birlikte inşaata başlarsınız artık. Siz delisiniz!
- VALENS - Bakın, bunda haklısınız. Tiberius'un enteresan bir ikna kabiliyeti var. Aslında çok çaba harcamıyor, size iyi de davranmıyor... Ama bir sır vereyim mi? Onun için çalışırken kendinizi iyi hissediyorsunuz. (Gü- ler)
- İSİDORUS - Kim kim çalışıyorsunuz?
- KUMANDAN - Sen, ben, bizim oğlan!
- İSİDORUS - Anlamadım.

- KUMANDAN - Yani işte ben, üstat Tiberius, bir de o sersem köle.
- İSİDORUS - Galiba üstat Tiberius sizi de kölesi haline getirmiş.
- KUMANDAN - Ben gönüllüyüm efendim. Her şey gönüllülük çerçevesinde işliyor ve...
(Heraklit girer. Üstü başı toz içindedir ve o da inşaat işçisi giysileriyle dir.)
- HERAKLİT - Kumandan! Efendi Tiberius sizi çağırıyor. Acele gelmeniz lazım.
- KUMANDAN - Ne oldu, kötü bir şey mi oldu? Ne...
- HERAKLİT - Hayır, hayır! Sadece harcı karmak üzereyiz.
- KUMANDAN - Ha, tamam öyleyse. Benim güçlü kollarıma yine ihtiyaç var desenize.
(Kumandan Valens gülererek çıkar. Heraklit de onun arkasından çıkarken İsidorus onu durdurur.)
- İSİDORUS - Sen kal biraz.
- HERAKLİT - Kalıpları yerleştirmem gerekiyor efendim.
(İsidorus elini cebine atar. Biraz para çıkarır.)
- İSİDORUS - Benim bildiğim senin gibi sefil köleler birkaç florin için adam öldürüyorlar. Sen beş florine ne yaparsın?
- HERAKLİT - Anlamadım efendim?
- İSİDORUS - Endişelenme! Sadece efendin nasıl yapıyor onu merak ediyorum. Yazmayı biliyorsun. Benim için birkaç bir şey yazabilirsin.
(İsidorus paraları uzatır ama Heraklit kabul etmez.)
- HERAKLİT - Paranız siz de kalsın efendim. Benim parayla pulla işlem olmaz!
- İSİDORUS - Peki, senin neyle işin var? Bana birkaç cevap lazım.
- HERAKLİT - (Çıkacakken durur) Kırk sene boyunca mührünü arayıp sonra da onu bir balığın karnında bulan Kral Süleyman'ın hikâyesini biliyor musunuz efendim?
- İSİDORUS - Elbette biliyorum. "Mühür kimdeyse Süleyman odur." Ne biçim soru bu böyle? Sen de efendin gibi meczup bir sapkın mısın yoksa? Onun yanında kala kala sen de aklını mı oynattın?
- HERAKLİT - Kim kölelerde akıl arıyor ki efendim? Ama benim de bir aklım var elbet ve bu akli Kâinatın Efendisi'nin yolunda kullanmaya çalışıyorum. Burası onun sarayı... Efendi Tiberius ise Aya Sophia'nın mucizesini şemalarda arıyor, kubbelerde, taşlarda, rakamlarda... Akıl gemisini yan-

İş sularda yüzdürüyor. Efendim de sizin gibi bazı cevaplar arıyor. Ama bilmiyor ki mucizeler yalnız gönül gözü açık olanlara gösterilir. Eğer inanıyorsanız endişe etmenize gerek yok, hiçbir şey yapmasanız da cevaplar elinize kendiliğinden gelecektir. İlahi lütuf inançsızlara sunulmaz, sonuçta her zaman iman edenler kazanır.

(Tiberius girer, keyiflidir. O da tıpkı inşaat ustası gibi giyinmiştir. Kumandan Valens ise harç karıştırdıkları kısa sopayla girer.)

- TİBERİUS - İsidorus! Bu ne büyük sürpriz... Kusura bakmayın tuğla yapıyorduk. Yoksa bu kadar bekletmezdik sizi. Hoş geldiniz.
- İSİDORUS - Aslında kimseyi beklemiyordum. Neyse... Görüşmeyeli yeni meslekler edinmişsiniz, yine iplerle bir şeyler yapıyorsunuz.
- TİBERİUS - Kubbenin merkezini, ölçülerini, hacmini ve ağırlığını bulduk. Sona yaklaşıyoruz. Mimari çözümlerimiz de hazır. Geriye bir tek işin hamalitesi kalmıştı ki siz de onun üstüne geldiniz. Sanırım yeni bir Aya Sophia yapmanıza gerek kalmayacak.
- İSİDORUS - (Heraklit'e bakar) Ne diyeyim? Harika!
(Heraklit konuşmaları heyecanla dinler.)
- TİBERİUS - İmparatora raporumu bir iki gün içinde sunacağım.
- İSİDORUS - Neden bu inat? Niye bu kadar uğraşıyorsunuz? Hesaplarınız doğru olsa bile, yine binlerce işçiyi yıllarca uğraştıracaksınız. Tamirat için yine aynı parayı harcayacaksınız? Neden?
- TİBERİUS - Bunu bana değil, İmparator Jüstinianus'a sorun!
- İSİDORUS - Onu anlayabiliyorum, Aya Sophia'yı o yaptırdı ve yıkılsın istemiyor, çünkü kendi ismiyle anılacak yeni bir mabedi görecektir kadar zamanının kalmadığını biliyor. Ama sizi anlamıyorum, burayı siz yapmadınız. Aslında yanlış yerlerde duruyoruz, sizin yıkmak istemeniz, benim ise amcamdan dolayı buna engel olmak istemem gerekirdi.
- TİBERİUS - Ama sen fazla hırslısın.
- İSİDORUS - Peki ya siz?
- TİBERİUS - Ben matematikçiyim.
- İSİDORUS - Buranın kaç yılda yapıldığını biliyor musunuz? Beş yılda! Böyle bir mucizeyi bu kadar kısa bir sürede tamamlamak için amcam dünyanın dört bir yanından hazır malzemeler getirtmiş. Sütunlar, sütun başlıkları, kirişler. Peki, siz şimdi bu katedralin kaç yılda onaracağınızı sanıyorsunuz?

- TİBERİUS - Aynı sürede biter herhalde. Söz veremem tabi ki...
- İSIDORUS - İşte bunu anlayamıyorum? Madem bu kadar uğraşacağız, o halde neden yıkıp yerine, daha kudretli ve görkemli olanını yapmıyoruz. Üstelik harcayacağınız onca çabaya rağmen, Aya Sophia'yı kurtarsanız bile, bir sonraki depremde yıkılmayacağını kim söyleyebilir?
- TİBERİUS - (Sahnenin ortasında kesişen iplerin arasına yürür) Halatların kesiştiği şu nokta yalnızca kubbenin merkezini göstermiyor. Burası aslında dünyanın merkezi... Ve ben, şu an dünyanın ortasında duruyorum.
- (İsidorus güler.)
- TİBERİUS - Evet! Bütün insanlığın ortasında duruyorum. Burayı ayakta tutan bütün sütunların orta noktasında... Hepsi de dünyanın dört bir tarafındaki büyük medeniyetlerin mirası olan sütunlar. Yalnızca inşaatın süresi kısalsın diye Konstantinopol'e, yani dünyanın başkentine taşınmadı bunlar. Hepsi bir araya gelip insanlığın en büyük abidesini birlikte oluştursunlar diye, yüzlerce insanın canı pahasına buraya getirildiler. Şu sütunlar Efes'teki Artemis tapınağından... Ay Tanrıçası Artemis'in tapınağı! Lydialılar tarafından tam 1000 sene önce yapıldığında, Babililer bile göğe doğru yükselen bu tapınak karşısında hayran kalmışlardı. Şuradaki porfir sütunlar ise Mısır'daki Heliopolis'ten. Güneş Tanrı Ra'nın tapınağından... Göklerdeki sarayından bakıp her şeyi gören Ra! Kahire'den buraya kadar, yağlı kazıklar ve gemilerle getirildi. Çölün kızgın kumlarını, fırtınalı denizlerin dev dalgalarını aştı. Ve bu sütunlar da Lübnan'daki Bekaa vadisinden Baalbek'ten... Jüpiter, Bacchus ve Venus tapınaklarından. Üstelik hepsi bu kadar da değil! Kubbe inşaatında İskenderiyeli Heron'un teorilerinden faydalanıldı. Heron da işte oradan bize bakıyor. Bu tarafta ise Öklit ve Pisagor bize gülümseyyorlar. Antiphon olmasaydı böyle bir kubbe yapılabilir miydi acaba, dairenin aslında bir daire olmayıp gerçekte bir çokgen olduğunu söylemeseydi... Pergeli Apollonios, koniler ve ikili konik yapıların özelliklerini bulmasaydı kubbeyi destekleyen yarım kubbeler ve eksedralar yapmayı akıl edebilir miydik? Diokles olmasaydı bir eğriyle iki doğru arasında, orantılı bir ortalama bulamazdık, Diophantos olmasaydı açılardan, birinci ve ikinci derece denklemlerden haberdar değildik. Ve büyük Arşimet! Dairenin çevresinin çapına oranını, "pi" sayısını bulmasaydı böyle bir kudret gerçekleşebilir miydi? Ve burayı inşa eden büyük geometri üstadı amcan İsidorus ve hesaplarını yaptıktan bir yıl sonra ölen Trallesli Anthemius. Onlar olmasaydı bu mabet olur muydu sanıyorsun? Şimdi geçmiş karşıma gülüyorsun, hâlbuki hâlâ farkın-

da değilsin, burası bütün bir insanlığın emaneti. Burada mucize falan yok! İnsan aklının, dehasının harikulade ışıltısı var. Şimdi burayı yıkalım diyorsun, yok edelim... Bütün bir geçmişi, bütün bir insanlığı yok etmekten ne farkı var bunun. Buna kim rıza gösterebilir? Böyle bir bar-barlığa kim cüret edebilir? Eğer birisi buna niyetlenirse ilk önce benim cesedimi çiğnemek zorunda. Yaşadıklarımızın bir anlamı olsun istiyorsak, bizden geriye bir şeyler kalmalı. Geriye ya Aya Sophia kalacak, ya da bu enkaz. Şimdi söyle bakalım delikanlı senin tercihin hangisi?

(Sessizlik.)

İSİDORUS

- Emanet, miras, insanlık... Fiyuv! Amma uzun konuştun. Bütün bunlar aklımın ucundan bile geçmemişti. Söylediklerini yeni tapınakta da uygulayabilirdik. Neyse... İsteddiğin şey burayı kurtarmaksa, kurtar. Sana engel olacak değilim. Ancak unutma sen mimar değilsin. İnşaati gerçekleştirecek birine ihtiyacın olacak. Roma'nın en iyisi de benim. Eğer bir mimar ararsan beni nerede bulacağını biliyorsun. Ha... Yerdeki bu enkaz, hâlâ duruyor, senin matematikçilere bir sor bakalım, şu Antiphon'a ya da Arşimet'e... Bir fikirleri var mıymış? Eğer yoksa, boş yere yukardan bakıp durmasınlar.

(İsidorus çıkar.)

KUMANDAN

- Ne yapıyoruz şimdi? Kardığımız harcı dökmeye başlayalım mı?

TİBERİUS

- (Düşünceli) Yeni bir harç hazırlamak lazım. O harç kurumuştur artık.

KUMANDAN

- Hazırlayalım öyleyse. (Seslenir) Heraklos! Ya da Heraklis! Her kimsen işte! Haydi, gel şu harcı karalım.

TİBERİUS

- Kumandan Valens! Yanlış düşünüyorum olamam değil mi? Evet, büyük bir emek ve zaman harcanacak, sonuçta başarısız olma ihtimali de var. Ama yine de sürekli yıkıp geçmişin izlerini durmadan yok edip hep daha büyüğünü yapma fikrine katlanamıyorum.

KUMANDAN

- Ben âlim değilim efendim. Âlimlerin sıkıntılarını da pek anlayabildiğimi söyleyemem. Aslında benim de kafam biraz karıştı ama İsidorus konuşurken o geceyi hatırladım. O gece de arkadaşlarla beraber şehrin dışındaki çayırılıktaydık, su kemerlerinin orada nöbetteydik, yemek yiyorduk. Birden gökyüzü pırl pırl oldu. Bir sessizlik, bir sessizlik anlatamam. Çıt çıkmıyor. Kurtlar, kuşlar sustu, cümle mahlûkat sanki bir anda uykuya daldı. İşte o vakit birden bir titreme geldi bana... Sırtımdan böyle ter boşandı... Sonra bir baktım... Her yan toz içinde kalmış. Her yandan feryatlar yükseliyor, ağlayanlar, inleyenler... Geriye sade-

ce elimde tuttuğum bir kaşık kalmış, sıkı sıkı yapışmışım ona. Eminim o anda hiç kimse, iyi ki Konstantinopol yıkıldı, zaten eskimişti, şimdi daha güzelini yaparız diye düşünmüyordu. Sonraki günlerde de herkes nasıl kurtarınız telaşındaydı. O geceden beri de hâlâ çabalıyoruz. Deprem korkunç bir felaketti. Felaketi fırsata dönüştürmek ise barbarların işidir. Diyeceğim böyle bir düşünceyi benim de aklım almıyor. Ama dediğim gibi, ben âlim değilim ve âlimlerin sıkıntılarını pek anlayabildiğimi söyleyemem.

- TİBERİUS - Hep diyorum ya, tuhaf bir mantığınız var Kumandan. Ve bu tuhaf mantık, her defasında beni şaşırtmayı başarıyor.
- KUMANDAN - Ben sadece askerim efendim. Bir sürü savaş kazandım, birçoğunu da kaybettim. Ama kaybettiğim hiçbir savaştan sonra sağ kalan askerlerimi öldürüp daha iyi bir ordu kurmayı düşünmedim. Yeni düzenlemelere giriştim elbet, sürekli talimler yaptırды ama ordumu kendi elimle yok etmek aklımın ucundan bile geçmedi. Şimdi siz de bir yakından dersler çıkarıp tekrar kaybetmemek için çırpınıyorsunuz. Eğer bir mucize yaratılacaksa ve Aya Sophia kurtarılacaksa -gerçi mucizelere inanmıyorsunuz ama- bunu ancak siz başarabilirsiniz.
- TİBERİUS - Öyleyse şu harcı karmaya başlayalım.
- KUMANDAN - Yalnız hâlâ kafama takılan bir şey var.
- TİBERİUS - Nedir?
- KUMANDAN - Bütün hesaplarınızı yaptınız, kubbeyi hafiflettiniz, yerine oturtunuz, peki ama ya bu enkaz? Eğer bunun için bir formülünüz yoksa iş çok uzayabilir ve o zaman İmparator bile sizi beklemeyebilir.
- TİBERİUS - (Başını işaret eder) Merak etmeyin bütün cevaplar burada. Artık hepsini biliyorum.
(Heraklit, irkilir, panikler.)
- HERAKLİT - Gerçekten bütün cevapları bulmuş olamazsınız?
- TİBERİUS - Sana ne oluyor? Bu seni ne ilgilendirir? Sen işine bak!
(Heraklit, Kumandan Valens'in iplere asılı duran kemerindeki hançeri görür. Yavaşça o tarafa yönelir ve hançeri belli etmeden alır.)
- KUMANDAN - Yani bu durumda Aya Sophia'yı kurtarabilecek misiniz?
- TİBERİUS - Elbette!
- KUMANDAN - Matematikçiler inşaat yapabilir mi?

- TİBERİUS - İlla ben yapayım demiyorum ama burayı yapan da bir mekanikerdi, bir geometri âlimi... Unutma!
- KUMANDAN - Bir yere yazsaydınız bari. Hepsini hatırlayabilecek misiniz?
(Heraklit arkasında hançer yaklaşır.)
- TİBERİUS - Merak etmeyin. Sonuçta neyi hatırlayacağımıza, neyi unutacağımıza biz karar veririz. Öyle değil mi?
- HERAKLİT – (Dua eder gibi başını yukarı kaldırır, mırıldanır) Senin ilahi sarayını kurtarmak için...
(Heraklit aniden Tiberius'a koşar ve hançeri saplar. Tiberius ne olduğunu anlamadan yere düşer. Kumandan Valens şaşkınlığı geçince Heraklit'in boynuna yapışır, öfkeyle onu iplerin kesiştiği yere kadar sürükler. Kumandan Valens harç karıştırdığı sopa ile ipleri çevirip sıkarak Heraklit'i boğmaya başlar.)
- KUMANDAN - Geber! Caniler gebersin! Alçaklar gebersin! Hainler gebersin! Sen de geber!
- TİBERİUS - (Yattığı yerden inler) Kumandan Valens, durun! Ne yapıyorsunuz?
(Kumandan Valens yavaşlar.)
- KUMANDAN - Bu alçak ölümü hak etti. Sizi öldürmeye kalkıştı.
- TİBERİUS - Büyük ihtimalle de bunu başaracak fakat yine de onu öldüremezsin.
- KUMANDAN - Bal gibi de öldürürüm.
- TİBERİUS - Evet ama sen yazmayı bilmiyorsun ki...
- KUMANDAN - Bunun ne alakası var şimdi?
- TİBERİUS - İtiraf et kumandan, okuyup yazamıyorsun? Hâlbuki Heraklit yazabilir. Söyleyeceğim her şeyi, şu anda yalnız o kaydedebilir. Fazla bir zamanım kalmadı. Eğer şimdi onu öldürürsen bildiğim her şey benimle beraber yok olacak. O yüzden bırak şimdilik yaşasın.
(Kumandan Valens, Heraklit'i bırakır.)
- TİBERİUS - Heraklit söylediklerimi not al!
(Heraklit koşarak dışarı çıkar.)
- TİBERİUS - Yaram nasıl? Siz savaş meydanlarında çok hançer yarası görmüşsünüzdür.
- KUMANDAN - Neden onun kaçmasına göz yumdunuz? Anlamıyorum... Neden o caniyi bıraktınız?

- TİBERİUS - Bir yere kaçmadı, gelecek! Bana yardım et!
- KUMANDAN - (Söylenir) Nasıl kaçmadı, arkasına bile bakmadan tüydü, gitti işte! Niye dönsün, salak mı o? Bir canı, bir hain olabilir ama salak değil ki! Bari bildiklerinizi bana söyleyin şimdi, bütün sırları ben de aklımda tutabilirim.
- TİBERİUS - Bütün söylediklerimi hatırlayamazsın. Hem yanlış bir bilgi inşaatın çökmesine sebep olur.
- KUMANDAN - Öyleyse dayanın, gidip yazmasını bilen birini buldurayım.
- TİBERİUS - Öyle birisini bulmak saatler sürer. O kadar vaktimiz yok. Var mı?
(Kumandan Valens, yarayı görür, umutsuzca başını sallar. Bu arada Heraklit koşarak girer. Elinde bir füzen ve papirüs vardır. Tiberius'un bütün söylediklerini not alacaktır.)
- TİBERİUS - Hemen yaz! Vakit daralıyor. (İnler) Çöken ana kubbenin ağırlığı mutlaka azaltılmalı. Yoksa bina, bu ağırlığı kaldıramaz. Merkez kubbenin çapı değiştirilmeden yüksekliği 13 metreye çıkarılmalı. Daha şişkin olmalı yani. Bu durumda kubbe yaklaşık 5,5 metre yükselecektir ama düşey ekseninde ağırlığı 60 ton azalacaktır. Kubbenin her bir çeyrek dairesi 10 kaburgadan oluşmalı. Bu da toplamda 40 kaburga demektir. Kaburgaların aralarına pencereler açılmalı. 40 pencere ve döşenecek delikli, hafif tuğlalarla ağırlık bir 50 ton kadar daha azaltılacaktır. Tuğla kalıpları zaten sizde, harcın nasıl olması gerektiğini ise Kalkedonya'daki Rum ateşi yapan ustalardan öğrenirsiniz. Kaplanacak kurşun levhaların kalınlığı ise 2 milimetreyi geçmemeli, bu durumda bile toplam kurşun ağırlığı 260 tona ulaşacaktır. Eğer bu incelikte bir kalıp yapılamazsa kurşun levhalar elle dövülmeli. Kubbedeki kaplama her zaman tamir olur ama kubbe bir daha çökerse artık tekrar yapılamaz. (İnler)
- KUMANDAN - Üstat Tiberius!
- TİBERİUS - Yazdın mı?
- HERAKLİT - Hepsi tamam!
- KUMANDAN - Ona nasıl güveniyorsunuz?
- TİBERİUS - Çünkü o da burayı kurtarmak istiyor.
- KUMANDAN - Öyle mi? Öyleyse niye peki...
- TİBERİUS - Sadece benim kurtarmamı istemiyor.

- KUMANDAN - Hiçbir şey anlamıyorum.
- TİBERİUS - Çünkü benim inandığım tek şey matematik. Burayı kurtarmak istiyorum çünkü burası benim için bilgeliğin okulu. Onun için ise matematiğin zerrece önemi yok! İkimiz de farklı nedenlerle burayı kurtarmak istiyoruz. O yüzden onun notlarından şüphe etmeyin. (Öksürmeye başlar)
- HERAKLİT - Zemin? Zemini söylemedin! Enkaz nasıl kaldırılacak? Nasıl bir kaldırma yapacağız?
- TİBERİUS - En önemlisi o!
- KUMANDAN - Evet, nasıl dışarı taşıyacağız? Neyle?
- TİBERİUS - Yüzlerce ton kurşun, harç, tuğla ve moloz... Duvarlar yıkılmadan hiçbir yere taşınmaz, taşınmayacak! O nedenle üzerine harç dökülüp bütün enkaz zemine gömülecek. Ve zemin düzleşince de üzerine her türlü iskeleyi kurulabilirsiniz.
- KUMANDAN - Vay canına!
- TİBERİUS - Dehlizlerde sıçan gibi dolaşırken bulduğumuz temel planlarını hatırlayın, mükemmeldi. Bu yükü pekâlâ kaldıracaktır. Üstelik zemine gömeceğimiz bu ağırlık, sonraki depremlerde binanın mukavemetini de arttıracaktır. Yalnız enkaz zemine düzgünce ve dengeli yayılmalı. Sonuçta zemin 1 metre kadar yükselecektir. Çok önemli değil! Nasıl bir harç dökülmesi gerektiğini yine Rum ateşi yapan ustalar söyler.
- (Giderek daha zor nefes alır.)
- KUMANDAN - Üstat Tiberius!
- TİBERİUS - Hepsi bu kadar. Hoşça kalın Kumandan! Muhteşem bir yerde ölüyorum. Bundan daha güzel bir ölüm olamazdı.
- KUMANDAN - Bunu hak etmediniz.
- TİBERİUS - Kovanı kurtarıırken kaç arının öldüğünün ne önemi var! Hangi arının öldüğünün de aslında bir önemi yok! Heraklit'in yazdığı tüm notları alın ve İsidorus'a verin! İç ve dış nef'in etrafına yerleştireceği desteklerin nasıl olmasını gerektiğini o biliyor. Artık Aya Sophia'yı yalnız o kurtarabilir.
- (Tiberius son nefesini verir.)
- KUMANDAN - Üstat Tiberius! Üstat!
- (Kumandan Valens hiddetle Heraklit'e döner)

- KUMANDAN - İstedğin oldu mu? Amacına ulaştın mı? Böyle büyük bir dehayı öldürerek kâinatı daha mükemmel bir hale getirdiğini mi sanıyorsun?
- HERAKLİT - (Dizlerinin üzerine çöker) Ben sadece onu durdurdum. Onun gibi inançsız birinin isminin bu ilahi kudretle birlikte anılmasına izin vermezdim.
- KUMANDAN - Bütün inancım, bütün imanım, söylüyorum ki, seni anlamıyorum. Anlamıyorum nasıl bir kindir, nasıl bir öfkedir? Bunca zaman içinde sakladın, büyüttün ve sonra da böyle bir fenalık yapabildin. Sana öyle şeyler yapacağım ki şimdiden bunları hayal bile edemezsin.
- HERAKLİT - Ben Heraklit'im efendim. Sersemce bir hitapla çağrılan ve ismi bile elinden alınmış adi bir köle! Siz, pek çok şey yapabilirsiniz ama benim yapabileceğim tek şey vardı. İmparator Jüstinianus burayı matematikçiler, geometri üstatları övünsünler diye inşa ettirmedi. Büyük isyan sırasında kâfir putperestlerin yaktığı eski katedralin yerine bu mucizeyi gerçekleştirdi. Putperest sanatkarlar her zaman bizi kandırdıklarını sandılar. İsa Mesih'in resimlerini mozaiklerle bezerken bile sol kaşının üzerine koydukları yara işaretiyle gerçekte ilahları Apollon'u resmediyorlardı. Efendi Tiberius da bu ilahi sarayı kurtarmak isterken aslında o putperestlerden çok da farklı davranmıyordu. Unutmayın, Aya Sophia'yı inşa eden binlerce imanlı işçi, matematikçiler için ölüme göze almadılar ve dünyanın bütün tapınakları, insan aklının zaferi için inşa edilmedi. Kâinatın Efendisi'ni kim görmezden gelebilir? Buna kimin hakkı var? Sizden merhamet beklemiyorum ama söyleyin efendim, Aya Sofia'yı bir kâfirin ellerinden kurtardığım için sizce ben bir cani miyim?
- KUMANDAN - Ne kadar merhamet gösterdiysen o kadar merhamet göreceksin. Ve sen yok olurken üstat Tiberius akli ve bilgeliğiyle yaşamaya devam edecek.
- HERAKLİT - (Not aldığı parşömene bakar) Onun akli da, bilgisi de artık benim elimde. Emin olun efendim, sadece Mimar İsidorus hatırlanacaktır. Tıpkı Efendi Tiberius'un dediği gibi, neyi hatırlayacağımıza biz karar veririz. Nasıl hatırlayacağımıza da... Efendim unutulacaktır ama onun hikâye diye küçümsediği mucizeler kulaktan kulağa yayılarak sonsuza dek yaşamaya devam edecektir. Her zaman öyle olmadı mı?
- KUMANDAN - Efendine son görevini yap!
(Heraklit yazdığı parşömenleri verir.)

- HERAKLİT - Notları alın. Merak etmeyin, eksiksiz!
(Kumandan Valens notları alır. Heraklit, Tiberius'u sırtına alır.)
- KUMANDAN - Yürü!
(Heraklit, sırtında efendisi Tiberius'la beraber çıkarken Kumandan Valens iplerin keşiştiği yere gelir, durur. Başını kaldırıp Aya Sophia'ya bakar.)
- KUMANDAN - Umarım Üstat Tiberius'a da aranızda bir yer ayırırsınız. Çünkü o da doğru cevapları aradı ve aklın yollarında kaybolmaktan hiçbir zaman korkmadı.
(Kumandan Valens kaşığı çıkarır, bakar. Kaşık elinden yere düşer. Farklı bir müzikle beraber sahne yavaşça dönmeye başlarken Kumandan Valens, Heraklit'in arkasından çıkar..)

ONUNCU SAHNE

(Eylül, 1509. İstanbul.

Yukarıdan sarkan iki ip yavaşça sahnedeki yerini alırken İshak Reis elinde fenerlerle sislerin arasından girer. Arkasından gelen Deryabey, Siyami'yi kucaklamıştır. En arkada ise elinde iki kirli çuval ve fenerlerle Seydi Ali görünür.)

SİYAMİ - Neye bana eziyet edersiniz ağalar? Her bir dediğinizi yapıyorum ya işte!

DERYABEY - Ne eziyeti? Seni sırtımızda taşıyoruz ya babacığım.

(Deryabey ve Seydi Ali gülüşürler.)

İSHAK REİS - Deryabey, bırak hele şu saray korsanını.

(Deryabey Siyami'yi fırlatır. Siyami molozların üzerine düşer.)

İSHAK REİS - Biz senin yoluna uyduk. Şimdi sıra sendedir.

SEYDİ ALİ - Suretler aha burada! Şimdi de sen bize şu haritayı bir zahmet çıkartıver bakalım.

SİYAMİ - (Acıyla ağzından kaçırır.) Madre cazzo! Oh, mon dieu!

DERYABEY - Ne? Ne dedi bu?

SEYDİ ALİ - Sen ne dedin ulan beberuhi?

DERYABEY - Müslüman değil miydin ulan sen?

SİYAMİ - Elhamdülillah Müslüman'ım ağalar! Dinim İslam'dır.

DERYABEY - Eğer Müslüman değilse ittifak bozulur. Ver ulan kaşığı!

(Siyami kaşığı çıkarır, verir)

SİYAMİ - Vallah billâh Müslüman'ım ağalar!

SEYDİ ALİ - Neye öyle dedin peki? Necisin ulan sen? Hem Allah, vallah deyip durursun, hem de Frenk gâvurlarının dilinde dua söyler, küfür edersin?

SİYAMİ - Sünnetliyim de...

İSHAK REİS - Yok bir de göster... Tövbe, tövbe... Gece gece şimdi...

DERYABEY - İki rekât namaz kılsın görelim.

İSHAK REİS - Ulan sankim sen çok namaz kılıyorsun da...

DERYABEY - Karaya çıkınca kılıyorum valla. Bakma denizin ortasında kibleyi kestiremiyoruz...

- İSHAK REİS - Ha, kıbleyi görsen, derviş olacaksın başımıza?
- SEYDİ ALİ - Necisin peki? Sünni misin, Alevi misin? Pirin kimdir, kimlerdensin?
- SİYAMİ - Rabbim Allah, dinim ehl-i İslam, peygamberim Muhammed Mustafa!
- DERYABEY - Anan baban neciydi peki? Doğarken nasıl doğdun?
- İSHAK REİS - Çüş! O da senin benim gibi doğdu işte, anadan üryandı elbet. Ne demeye getirirsiniz? Hâşâ huzurdan Münkir ilen Nekir mi oldunuz ulan? Ne hakla sorgu sual edersiniz? Müslüman'ın Müslümanlığından şüphe etmek nerede görülmüş?
- DERYABEY - Şimdi biz bunu tepelemeyip ittifak eyledik ya... Hani, eğer bu da kâfirlerdense...
- İSHAK REİS - İttifak bir kez kuruldu, bitti. İkide bir de söylenmeyi kesin. Neyse ne! Kimin ne olduğu ruhuz-i mahşerde çıkar ortaya... İmdi, işimize bakalım!
- SİYAMİ - İshak Reis, müsaadenle işten önce ben diyeyim de arkadaşlara... Sonradan akıllarında şey kalmasın... Ya da kafalarına koydukları neyse, şimdiden şey etsinler... Evet, benim babam Konstantiniyye alınırken surların içindeymiş, içindeymiş amma Ayasofya'ya girdiğinde de Sultan Mehemet Han'ı karşılayanların yanı başındaymış. Omuzlarına da beni almış, sabi sübyan olaraktan. Sonradan Mehmet Han Ayasofya'yı camiye çevirip yanına bir de külliye yaptırdığında babamı da başına kethüda eylemiş. Babam da Müslüman olup, hak dini seçmiş. Ölürken bile Muhammet Peygambere İsa Peygamberden çok dua etmiştir. Ben çocukluğumu da, Hıristiyanlığımı da, her bir şeyimi unuttum. Bakmayın, bazen ağzımdan, acayip zamanlarda tuhaf laflar kaçır. Amma Bâyezid Hanın kütüphanesindeki tek mil kitaplar üzerine yemin olsun ki yalanım yoktur. Günahahtan korkarım. Amma itimadınız yok ise, aklınızda bir şüphe var ise...
- (Sessizlik.)
- İSHAK REİS - Tamam ulan! Vıdı vıdı vıdı... Amma gevezelik ettiniz ha! Tiz herkes işinin başına... Daha oyalanırsak gün ağaracak! Sonra derdinizi Kızlar Ağasına anlatırsınız. Siyami! Gir hele şu deliğe! Bak bakalım, şu kör olası harita nerede?
- (Seydi Ali elindeki fenerlerden birini Siyami'ye verir. Siyami çukurun yanına gider.)
- DERYABEY - Bak, giremiyom dersen gözünü patlatırım ha!
- İSHAK REİS - Çok konuşmayın, ışık yapın başında.

- SIYAMI - (Deryabey'e) Kaşığımlı alayım.
- İSHAK REİS - Ver adamın gümüş kaşığımlı.
(Siyami, Deryabey'den kaşığımlı alır almaz taşların arasından kaybolur. Şimdi herkes ellerinde fenerlerle deliğin başındadır.)
- SEYDİ ALİ - (Şaşırılmış) Şıpınışı giriverdi valla!
- İSHAK REİS - Sedef nişaneli kutu neredeydi?
- DERYABEY - Aha, orada Reis!
- İSHAK REİS - İyi, haritayı yine içine koruz. Götürürken başına bir şey gelmesin, yırtılıp değerinden sakıt olmasın.
- DERYABEY - İyi de o kutuyla beraber ipten çıkmak güc olmaz mı?
- İSHAK REİS - Dur bakalım. Sıra ona gelsin de düşünürüz.
- SEYDİ ALİ - (Siyami'yi kastederek) Tabi yukarı çıkarken sanırsam sade harita olmayacak yanımızda.
- İSHAK REİS - Tamam ulan, sündürmeyin işte! Hepsinin bulacağız bir çaresini...
- DERYABEY - Yalnız senin ihtiyar iyi dadanmış mutfağa... Her akşam nevaleyi doğrultmuş.
- SEYDİ ALİ - He... Buradan geçerkene de Bâyezid Han'ın otağında ne var ise cebellezi... Üç gece de tamtakır etmiş ortalığı baksan ya...
- DERYABEY - (Alaycı) Amma korsanlık yapmaz bizim yer cücesi ha! Bir şeycikler çalmaz.
- SEYDİ ALİ - Venedikli nakkaşın resmettiği suretler başka...
- DERYABEY - Onları kurtartmak istiyor ya...
- SEYDİ ALİ - Tabi, Hazreti İsa'dan sonraki en büyük kurtartıcımız yer elması Siyami.
(Gülüşürler.)
- İSHAK REİS - Kesin ulan eğlenmeyi! Belki de doğru söylüyordur. Belki de hakikatten onları muhafaza etmek için saklamıştır.
- SEYDİ ALİ - Git Allah aşkına İshak Reis! Bu resimleri Venedik Duka'lığına bir kaçırma, ganimet kaldırmış gibi olur. O ihtiyar cüce bilmez mi bunu?
- DERYABEY - Çaka! Üç dil biliyormuş baksan ya!
- SEYDİ ALİ - Padişahın kütüphanesindeki cümle kitapların hafızı, Enderun'un kethüdası, mühürdarı ve sairesi ve sairesi vesselam! Bakalım bulacak mı haritayı?

- İSHAK REİS - Bulacak tabi... Yoksa suretleri nasıl çıkaracak saraydan, her yan nöbetçi. Biz olmasak burnunu çıkaramaz bu hapishaneden, bir daha böyle fırsat nerede bulacak?
- DERYABEY - Bu şeytan para edecek başka şeyler de bulmuştur ha. Valla! Bak, benden söylemesi...
- SEYDİ ALİ - Değerli ziynetler, mücevherler mi?
- İSHAK REİS - Yok ulan, onca kıymeti bırakırlar mı ortada, onların hepsinin kaydı vardır. Bu garip, sadece suretleri kaçırmak ister. Bâyezid Han kitapları sevdiğinden, el yazmaları emniyettedir amma suretler öyle değil...
- SEYDİ ALİ - Ulan bu yer elmasının neden hiç sesi soluğu çıkmaz?
- DERYABEY - Biz lafa dalmışken aşağıdan bir yol bulup kaçmasın? Kaşıkla kendine bir geçit açmasın?
(Leventler endişeyle çukura seslenirler.)
- İSHAK REİS - (Yavaşça) Siyami! Ulan ses var!
(Sessizlik.)
- DERYABEY - Ulan Siyami!
- SİYAMİ - (Göçükten) Geliyorum.
(Üçü de rahatlar.)
- İSHAK REİS - Yahu ne telaşeci, ne kuruntulu adamlarsınız ha!
- DERYABEY - Neye öyle diyorsun Reis? Âdemoğlu bu, çiğ süt emmiş.
- SEYDİ ALİ - Ulan korsanlığını unutur da, bu lafı sen mi söylersin?
(Siyami yavaşça çıkmaya başlar.)
- İSHAK REİS - Buldun mu?
- DERYABEY - Harita nerede?
- SEYDİ ALİ - Ulan cüce? Ne yaptın haritayı?
(Siyami üzerinde harita olmadan dışarı çıkar.)
- İSHAK REİS - Ne oldu? Bir şey söylesene, ses ver be adam!
- SİYAMİ - (Elindeki küçük bir parçayı gösterir) Sadece bunu buldum.
(İshak Reis küçük parçayı ışığa tutar.)
- İSHAK REİS - Frenkçe değil ki bu yazılar... Arapça!

- DERYABEY - Ulan dua, ney olmasın bu? Belkim de 'Ayet el Kürsi'dir. (Öper, başına koyar)
- İSHAK REİS - Ee?
- SİYAMİ - Valla, aşağıda sadece bu vardı ağam. O kadar döndüm, dolandım amma velâkin yok. Daha da aşağı inilmiyor.
(İshak Reis birden hiddetlenir, Siyami'nin gırtlığına yapışır.)
- İSHAK REİS - Gir ulan içeri! Haritayı bulmadan da gelme. Eğer ki bulamazsan var ya...
- SİYAMİ - (Güçlkle konuşur) Ağam yeminlen söylüyorum...
- İSHAK REİS - Anlamam ulan bulacaksın?
- SEYDİ ALİ - (Yavaşça) Reis, sakın ol! Gürültüye gitmeyelim.
- SİYAMİ - Anamın babamın ölüsünü öpeyim ki aşağıda başka bir şey yok, kalmadı.
(İshak Reis bu sefer ensesine yapışır, Siyami'yi çukura iteler.)
- İSHAK REİS - Derini yüzerim ulan senin. Gir içeri şimdi! Getir o haritayı.
- SİYAMİ - Yapma Reis! Kes istersen amma velâkin yine de harita yoktur. Belki hiç bir zaman da olmamıştır. Olmayan şeyi nasıl bulayım?
- SEYDİ ALİ - Onu da kendine mi saklarsın yoksam ulan? Buldun da üstüne mi yatarsın?
- DERYABEY - Hay ben böyle işin içine tüküreyim be... Şu hale bak, bir garabetin oyuncacığ oldu, parmağında oynatır bizi. Ver ulan kaşığı!
(Siyami kaşığı tekrar Deryabey'e verir.)
- SİYAMİ - Neye öyle dersiniz ağalar? Sözünü ettiğiniz haritanın gölgesini bile görmemişim. Hem sizinle akit yapmadım mı? Bozulsun ister miyim? Olsa teslim ederim. Canımdan kıymetli değil ya... Neye size madik atayım?
(Sessizlik.)
- DERYABEY - Muradi Reis'e ne diyeceğiz şimdi?
- SEYDİ ALİ - Ganimet de gitti.
- SİYAMİ - Muradi Reis mi gönderdi sizi?
- DERYABEY - Oh, her bir sırrı da ağızımızdan aldı. Biz de ne salağız ha!
- SİYAMİ - Muradi Reis şair adamdır. Kitapları, yazmaları vardır. Akli başındadır. Yanlış bildiğini söylersiniz. Bâyezid Han imha ettirmiş dersiniz. Orada Mağrip, Hint haritası falan yokmuş, hiçbir zaman da olmamış dersiniz. Yok deyince anlar.

- SEYDİ ALİ - Anladığı için ganimet vermez ama adama.
- SİYAMİ - Ganimete ihtiyacınız yok ki suretler var!
(İshak Reis, düşüncelidir. Sınırını yatıştırır.)
- İSHAK REİS - Doğru! Suretler var. (Aşırı sakın) Getir onları!
(Herkes bu sakinlikten korkar.)
- İSHAK REİS - Sana derim ihtiyar! Suretler!
- SİYAMİ - Buradalar zaten ağam?
- İSHAK REİS - Hele getir!
- SEYDİ ALİ - Reis'i duydun.
(Siyami sürükleyerek çuvalları öne getirir.)
- İSHAK REİS - Aç!
- SİYAMİ - (Çekinerek) Amma günaha girmeyin sonra...
- İSHAK REİS - Ne yapalım gireceğiz artık. Bir de suret gördük diye günah yazılsın Amel Defterimize.
(Siyami çuvalların içinden birkaç tablo çıkarır. Tabloların hepsi kirli bezlerle örtülüdür. Deryabey ve Seydi Ali tabloların örtülerini sıyırlar. Gördükleri karşısında şaşkına dönerler.)
- DERYABEY - Neuzibillâh! Bu da nedir böyle?
- SEYDİ ALİ - Ya Ali, ya Muhammed... Bunlar ne menem şeyler, sankim canlı gibidirler. Bu nasıl bir şeytanlıktır.
- SİYAMİ - Şeytanlık değildir ağalar, bir dirayet, bir marifettir. Büyük bir zanaattır. Centile Bellini nam Venedikli pek mahir bir keferenin elinden çıkmadır ve perspektif denilen bir usulle nakşolunmuştur.
(İshak Reis, resimlerin yanına gelir. Bir tanesini alır, bakar.)
- SİYAMİ - (Çekinerek) Saray avenesinden ve birkaç tane de tebaa-i sadıkadan Osmanlı ahalsinin suretleri: Cariyeler, köleler, dilenciler, dervişler... Tapılacak şeyler değil yani... Sıradan insanlar... Meczip değilse, akli başında hiç kimse bu suretlere ilah diye tapınmaz.
- İSHAK REİS - Fatih Sultan Mehmet Han mı çizdirmiş bunları?
- SİYAMİ - Beli ağam! Venedik küffarıyla yapılan uzun savaş tamam olduğunda, varılan akdin içine kendi suretini resmedecek bir de nakkaş dilemiş.

- İSHAK REİS - Peki neye kendi sureti dururken bunları nakşettirmiş ki?
- SİYAMİ - Suret çıkartmak için nakkaşın karşısında uzun uzadıya oturmak ve onun çalışmasına izin vermek şarttır. Nur içinde yatsın, Fatih Mehemmet Han -ol muzaffer daima- bu kâfir ressamın karşısında saatlerce dikilmeden önce, saray avanesinden bazı kişilerin suretlerini imtihan bahanesiyle çizdirerek, tanımadığı, bilmediği bu zanaatkârın maharetinden emin olmak istemiş.
- İSHAK REİS - (Resimleri gösterir) Peki bu “derviş” ilen bu “dilenci” de mi sarayda yaşarmış? Onların suretleri ne arar bunların arasında?
- SİYAMİ - Venedikli nakkaş Sultanın itimadını kazanıp birkaç sene Konstantiniyye’de ikamet buyurmuş. Bu arada şehrin değişik yerlerini dolaşmış hem manzarlar, hem de suretler nakşetmiş. Fakat memleketine dönerken derz ettiği manzar resimlerinin düşman memleketlerinde elden ele dolaştırılması emniyetsiz bulunduğundan tüm manzarlar yakılıp yok edilmiş. Sakıncasız suretlerin ise sarayda muhafazasına bir zaman daha devam olunmuşsa da Bâyezid Han’ın tahta çıkmasıyla tekмили birden duvarlardan kaldırılıp mahzenlere atılmış. (Gider sarılı duran resimlerin en büyüğünü alır) İşte bu da elde kalan suretlerin en müstesnası.
- İSHAK REİS - Bu o mu?
(Siyami başıyla onaylar)
- İSHAK REİS - Onu açma!
- SİYAMİ - Beli ağam.
(Seydi Ali şaşırır.)
- SEYDİ ALİ - Neye açmıyoruz?
- SİYAMİ - Padişahın yüzüne, gözlerine bakılmaz. Haramdır! Suret dahi olsa!
- İSHAK REİS - Hem kendimizi tutamayıp ya önünde secdeye varırsak.
- DERYABEY - Dinden çıkmaz mıyız o zaman?
- SEYDİ ALİ - Yok ya... Bizim inancımız tamdır! Neye korkalım ki? Hem bir merak hâsıl oldu şimdi ben de. (İshak Reis ve Deryabey’e) Ya siz?
(İshak Reis ve Deryabey sessizdir.)
- SEYDİ ALİ - Yapmayın ağalar, kendinize de mi itimadınız yoktur?
- İSHAK REİS - Nifak, hizip çıkartma ulan! Bakılmayacak dedik, bitti. Gerek yoktur! O sureti görmesek de olur. Şimdi tekmil resimler elimizdedir, yani artık hepsi bizimdir. İstedığımızı yaparız. (Fenerini kaldırır) İster yakarız, ister yırtar, parçalarız. Bizim kudretimizdedir. Şimdi lamı cimi yok, haritayı çıkarıp bize vereceksin.

- SİYAMİ** - İshak Reis, neye inanmazsın? Sana yalan söylememe ne hacet? İşte her bir şeyi size sundum, söyledim. Alt yanı bir harita! (Hâlâ elinde tuttuğu tabloyu kastederek) Bu suretin yanında ol haritanın lafı mı olur? Zati, harita olsa ne olacak, olmasa ne olacak? Bâyezid Han, cümle deniz yollarını elinde tutar. Başkaca kestirme yollara ihtiyacı yoktur, levent kulların da ol denizlerde gezinmesine zaten ruhsat vermez. Neyi, kimden gizleyeyim?
- İSHAK REİS** - Biz bu haritayı padişah için değil, Muradi Reis için isteriz. Bu bir rekabet-tir. Eğer haritayı bulamazsak Muradi Reis, kaptan paşalar ve diğer reislerden fersah fersah geride kalacaktır. İmdi anlarım ki bu mühim vazifeyi o yüzden bize vermiştir. Eğer bulamazsak Muradi Reis'e ne deriz?
- SİYAMİ** - Ne bileyim, ne dersiniz ağalar?
- SEYDİ ALİ** - Belkim de bizim yeni diyarlardaki hâkimiyetimizi istemezsin? Cahil cühe-la bir hokkabaz değilsin ki sen. Ya bizi kandırıp kıymetli diyarların eşkâl haritalarını bu insan suretleriyle beraber Venedik ülkesine kaçırmak dili-yorsan? Ya Venedikli bir muhbir yahut münzevi bir bühtancı, müzevir bir hafiye isen?
- SİYAMİ** - Ben casus muyum yani? Bula bula bulduğunuz şey bu mudur? Bunca se-nedir Osmanlı'ya hizmet ederiz. Bu bana reva mıdır, hak mıdır?
(Siyami panikler. Hala elinde duran Fatih'in örtülü resmini İshak Reis'in karşına bırakır, çekilir.)
- SİYAMİ** - Eğer kabul ederseniz bu resim sizindir. Ganimet değil miydi aradığınız? İşte size en büyük ganimet! Eğer bu resmi Galata'daki Cenevizli tüccar-la-ra gösterir iseniz, size Muradi Reis'in vereceği ganimetin yüz kat, bin kat fazlasını verirler. O parayla dilediğiniz haritayı, dilediğiniz yerden getirte-bilirsiniz.
- SEYDİ ALİ** - Fiyuv! O kadar eder mi yahu?
- SİYAMİ** - Belkim daha fazla!
- İSHAK REİS** - Peki, sen ne yapacaksın?
- SİYAMİ** - Benim muradım diğer resimlerle beraber saraydan çıkıp Venedik'e giden tacir gemilerine binmektir. Bu suretleri derz eden nakkaş Centile Belli-ni, kâfir memleketlerinde pek meşhurdur. Amma burada sizin bir işinize yaramaz. Hatta bu suretleri barındırdığınız için başınız derde girer. Ayır-ca hepsinin tutarı, Fatih Sultan Mehemmet Han'ın suretinin çeyreği kadar bile etmez. Amma yine de beni ömrümün sonuna kadar geçindirir. Ne di-yorsunuz şimdi? Ortakçı mıyız hâlâ?

- DERYABEY - Deme ulan ortakçı mortakçı...
- İSHAK REİS - Şşt, durun bir be! (Siyami'ye) Ya bizden sonra burada sakladığın haritayla beraber kaçarsan?
- SİYAMİ - Aşağıda harita falan yok Reis! Kristofer Kolon'un Bâyezid Han'a öyle bir harita sunduğu bile şayia!
- SEYDİ ALİ - Muradi Reis gözleriyle görmüş ulan!
- SİYAMİ - Velez ki öyle bir harita olmuş olsaydı ve ben sizin dediğiniz gibi adi bir hırsız olaydım, şimdiye kadar on kerre o haritayı alıp saklamaz mıydım? Günlerdir gelip gider buradaki kıymetli evrakı, mukaddes eşyayı kurtarıyorum ve...
- İSHAK REİS - Topkapı'sından başkaca hiçbir kıymet çıkmayacak. Hepsi Âli Osman'ın has mülküdür.
(Sessizlik.)
- SİYAMİ - Peki Reis... Resimlerden gayri her şey burada kalsın. Biz de hep beraber çıkıp gidelim, hem siz de haritayı almadığımdan emin olursunuz...
(Korsanlar bakışırlar.)
- SEYDİ ALİ - Bizimle gelecek mi?
- SİYAMİ - Geldiğiniz yoldan gideriz. Beni de çıkartırsınız yukarı. Sarayın dışına çıkınca ben zati başımın çaresine bakarım.
- İSHAK REİS - (Siyami'ye) Eğer bizim bilmediğimiz başkaca bir kıymet kaçırsan...
- SİYAMİ - (Tedirgin) Yok valla ağam!
- İSHAK REİS - Şu torbaların içine, altlarına bir bakın bakalım iyice.
(Deryabey ve Seydi Ali torbaları karıştırıp tersyüz ederler. Birindeki tabloların altından eski, kalın bir kitap, diğerindeki resimlerin altından da bir tomar eski el yazması çıkar.)
- DERYABEY - Burada eski bir kitap var!
- SEYDİ ALİ - (El yazmalarını görür) Aha işte haritalar da burada!
- SİYAMİ - (Yıkılmış) Harita değil, onlar "şema"dır!
- İSHAK REİS - Ne şemasıymış?
(Seydi Ali planları getirir.)
- DERYABEY - Bu kitap gavurca yazılmış.

- SEYDİ ALİ - Eski püskü derzler bunlar. Hiçbiri de haritaya neyin benzemiyor. Yuvarlak yuvarlak zevahirler, şekil şemailer var.
- İSHAK REİS - Bunları ne edecektin ulan?
- SİYAMİ - Kimsenin bir işine yaramaz eski dilde şemalar... Bâyezid Han'ın umuru değildir zaten. Enkazla beraber yok olup gidecekler. Niyetim herkeslerin unuttuğu bu iki parça el yazmasını da kurtarmaktı.
- İSHAK REİS - Nedir bunlar?
- SİYAMİ - Zelzelede yıkılan Ayasofya'nın matematikçi Tiberius tarafından ceylan derisine derz olunmuş tadilat şemalarıyla, Konstantiniyye'nin o devirdeki yapılarını anlatan bir kitap. Zamanın büyük tarihçisi Prokopius nam keferenin elinden çıkma. Hepsisi de bin yıllık. Tam bin yıl öncesinden bakmaktalar bize.
- DERYABEY - Fiyuv! Ne yapacaksın ki bu kadar eski gavur şeylerini? At gitsin! İçinde böcek, fare boku neyin vardır.
- İSHAK REİS - Hani başkaca bir kıymet kaçırmayacaktın ulan?
- SİYAMİ - Bunlar kıymet değildir ki ağam. Bunlar çöptür.
- İSHAK REİS - Bizi kandırdın bak! Müslüman oldum diye de yalan söylediydin.
- SİYAMİ - Valla Müslüman oldum ağalar.
- İSHAK REİS - Amma Hıristiyanlığını unutmadin.
- DERYABEY - Madem işin içine yalan karıştı, ortaklık bozulur!
- SEYDİ ALİ - Oh be, benim de içimde bir sıkıntı vardı ki...
- SİYAMİ - Ağalar etmeyin! Unutmadım değil, valla unuttum Hıristiyanlığı... Dualarını, adetlerini hepsini unuttum. Amma insan çocukken neye inanırsa yaşlanınca da onu büyütüyormuş içinde. Bütün bir ömür Muhammed Peygambere inandım lakin şimdi İsa Peygamber girer geceleri rüyalarım. Beni unuttun, adımı dahi anmazsın diyerekten yüz çevirir. Ben de dedim ki eğer Ayasofya ile ilgili bu mukaddes evrakı kurtarırsam belki İsa Peygamber de beni affeder, mahşer günü Muhammed Peygamber ile beraber ikisi bir olur, bana şefaath ederler.
- DERYABEY - Sen kimsin ki, koskoca iki peygamber, senin gibi bir yer cücesine şefaath etsin ulan?
- SİYAMİ - Niye? Boylu poslu olanlara mı şefaath edecekler? Hangi peygamber kullarını ayırır ki...
- (Sessizlik. Korsanlar başlarını eğerler.)

- SIYAMI - Anlaşmayı bozun isterseniz, lakin bu bin yıllık el yazmalarını ne yapacaksınız? Fatih Mehemmet Han bu yazmaları ve evrak-ı mukaddesi korur ve kollardı. Amma şimdi Bâyezid Han, tıpkı sizin harita gibi, bu el yazmalarıyla da ilgilenmez. Çöp bunlar. Bırakır isek bunlar da eriyip gidecek. Eğer eliniz varır ise... Bırakalım, yok olsun gitsin bu nişaneler... Karar sizindir.
- SEYDİ ALİ - Hayda... Ulan ne yapsak içimdeki sıkıntı gitmiyor arkadaşı.
(Sessizlik.)
- İSHAK REİS - Peki! Biz sadece Fatih Sultan Mehmet Han'ın suretini alırız. Gerisine de karışmayız. Herkes kendi kurtartmak istediğini kurtartsın!
- SIYAMI - (İshak Reis'in ellerine sarılır) Allah senden razı olsun Reis! Allah ne muradın varsa versin!
- İSHAK REİS - Deryabey! Kaşığına da ver adamın!
(Siyami kaşığını geri alır. Ardından sevinçle suretleri çuvala doldurur. Seydi Ali ile Deryabey de diğer çuvala Fatih'in örtülerle kapatılmış resmini koyarlar.)
- İSHAK REİS - Çatıya varınca sessiz olacaksınız ha! Çit çıkarmak yok! Yoksa Hassa nöbetçileri ilen Kapıkulları derimizi yüzerler. Bahçeye inince Siyami'yi aramıza alacağız. Deryabey sen ağır torbayı yüklen. Siyami benlen gelecek. (Siyami'ye) Sırtıma yapışabilecek misin, yoksa kuşakla bağlayalım mı?
- SIYAMI - (Sevinç içinde) Bilmem ki nasıl olacak? "Şehir düştüğünden" beri hiç böyle alengirli işlere kalkışmamışım.
- SEYDİ ALİ - Haydi Alesta! Ya Allah!
(İshak Reis birden durur.)
- İSHAK REİS - Seydi Ali! Dur hele, dur!
- SEYDİ ALİ - Ne oldu ki?
- İSHAK REİS - (Siyami'ye) Sen, ne dedin?
- SIYAMI - (Çok korkmuş) Hiçbir şey demedim ağam. Sevincimden ne dediğimi biliyor muyum ben! Alengirli iş dedimdi...
- İSHAK REİS - Ondan önce?
- DERYABEY - Ne oluyor yahu?
(Deryabey, Seydi Ali'yi susturur.)
- SIYAMI - Ağam, valla bir kusur ettiysem affet!

- İSHAK REİS - “Şehir düştüğünden beri” dedin.
- DERYABEY - Ne düşmesi Reis?
- SİYAMİ - Bebeydim ben ağam, sabi sübyandım ya, Konstantiniyye fethedilirken...
- İSHAK REİS - Ha, şimdi fetih mi oldu?
- SEYDİ ALİ - Ben neye hiçbir şey anlamıyorum yahu?
- İSHAK REİS - Seydi Ali, sen biraz önce rahmetli padişahımız Fatih Sultan Mehmet Han'ın suretini pek merak ettiydin...
- SİYAMİ - Yapma, İshak Reis!
- İSHAK REİS - Hele bir aç bakalım rahmetli padişahımızın suretini. Bak bakalım neye benzermiş?
- SİYAMİ - Etme! Günahtır!
(Seydi Ali, elini çuvala atar. Örtülerle sarılı resmi çıkarır. Seyircinin göremeyeceği şekilde kendine tutarak örtüleri açmaya başlar.)
- SİYAMİ - İshak Reis, neye günaha gireceksin durup dururken. Yürüyüp gidelim işte! Nereden çıktı bu ahret sualleri? Valla dilim sürçtü de öyle dedim. Ben bir garip saray soytarıyım, neye her dediğime inanıyorsun?
- SEYDİ ALİ - (Resmi açmıştır.) Ha... İmdi anladım.
- İSHAK REİS - Ne görüyorsun?
- SEYDİ ALİ - (Alaycı) İshak Reis! Merhum padişahımız, Fatih Sultan Mehmet Han, sarışın ve uzun saçlı değildi, değil mi?
- DERYABEY - Ne saçmalıyorsun be?
- SEYDİ ALİ - Çünkü bu madrabaz bize fena bir oyun etmeye kalkışmış.
(Seydi Ali tabloyu çevirir, gösterir, ancak ters tutmaktadır. Yine de resmin, uzun, sarı saçlı bir cariyenin resmi olduğu anlaşılır.)
- DERYABEY - Vay kerhaneci vay! Cariyeyi bize sultan diye yutturuyordu.
- İSHAK REİS - Amma velâkin Allahın sopası yok! “Tak” diye vursun yukarıdan adamın kafasına! Son anda bu keferenin dilini öyle bir dolandırdı ki sazın balığı gibi düşüverdi kucağımıza.
(Siyami son bir çabayla kaçmaya çalışır ama Seydi Ali ensesinden yakalayabilir.)

SEYDİ ALİ - Dur yahu! En heyecanlı yerine geldik, nereye gidiyorsun?

İSHAK REİS - (Siyami'ye) Bizim resim hangisi?

SİYAMİ - Erguvan rengi çaputa sarılı olan.

(Deryabey gider o tabloyu alır, açmaya koyulur.)

İSHAK REİS - Aç!

(Deryabey tabloyu örtüsünden sıyrır. Gentile Bellini'nin meşhur Fatih Sultan Mehmet portresi görülür. Leventler başlarını eğler.)

İSHAK REİS - (Siyami'ye) Bu mudur?

(Siyami başıyla onaylar.)

İSHAK REİS - Örtün!

SEYDİ ALİ - Zaten üç dirhem aklım var, o da hepten karıştı Reis? Bu deyyusun bizi kandırdığını sen nasıl çakozladın?

İSHAK REİS - Çünkü dedi ki "şehir düştüğünden" beri... O zaman anladım ki bu hergele hiçbir zaman bizden olmamıştır. O hep Hıristiyan kalmıştır ve de yıllarca bir yalan içinde yaşamıştır.

DERYABEY - "Şehir düştü" ne demek ki?

İSHAK REİS - Eğer bu kefere gerçek bir Osmanlı olmuş olaydı, şehir feth olduğunda derdi, demek ki şehrin fethedilmesini hiçbir zaman içine sindirememiştir. O zaman anladım ki, bu keferenin sözüne güvenilmez.

SİYAMİ - Kolay mıdır sindirmek. Konstantinopol dünyanın başşehridir ve bu şehir benim annemin şehridir. Ben annemi hiç görmedim, beni doğururken ölmüş. Türkler şehri kuşattıklarında, binlerce insan, hepimiz Ayasofya'nın içinde toplandık. Babamla ben ikinci kattaydık, cennet, cehennem kapılarının önünde. Deniliyordu ki İsa Mesih yeryüzüne inecek ve bizleri kurtaracak. Hepimiz bekledik, bekledik. Bekledik. Mesih gelmedi, ama Türkler geldi. Sonra yağma başladı. Hem de ne yağma. Üç gün... Tam üç gün sürdü. Üçüncü günün öğlen vaktiydi ki Mehemed Han bile dayanamayıp erkenden girdi şehre ve yağmayı bitirdi. İlk o gün gördüm Mehemed Han'ı, bembeyaz atının sırtında, Ayasofya'nın bahçesinde. Öyle gururluydu ki... Sanırsınız sadece İstantinpol'u değil, bütün dünyayı fethetmişti. Babamın omzundaydım. Ben de herkes gibi alkışladım onu çılgınca... Sonra vaftiz edildiğim yerde sünnet ettiler beni, bir sürü çocuk... Babamla beraber Müslüman oldum. Cumaları Mehemed Han'ın arkasında Ayasofya'da namaza durdum. Ramazanda oruç tuttum, teravih kıldım, Kadir geceleri zikir ettim. Her defasında Allah'ıma yalvarmak için başı-

mı kaldırıp baktığımda Ayasofya'nın o muhteşem kubbesini gördüm. Fakat pandantiflerdeki dört büyük melek alçıyla sıvanıp kapatılmıştı. Lakin ben biliyordum ki onlar oradadır. Orada olduklarını hep bildim. Ve yıllar yılı kendimi affettirmek için, atılacak bütün eski, mukaddes Roma eserlerini biriktirdim. Onları Topkapı'nın dışına çıkarmamın mümkünatı olmadığını elbet biliyordum, ama hep bir mucize olur diye bekledim. Sonunda mucize, bir "kıyamet-i suğra" olarak geldi. Taşların altından çıktığımda baktım ki etrafımda kimseler yoktur, herkes bahçedeki çadırlardadır, derken Padişah Edirne'ye revan oldu. Fırsat önümde duruyordu, unutulmuş, atılmış bir sürü kıymeti kurtarabilirdim. Kendimi İsa Peygambere, dört büyük meleğe ve azizlere affettirebilirdim.

İSHAK REİS - Hem de bu kıymeti servete dönüştürebilirdin.

SİYAMİ - Ufak bir kırıntısını bile kurtarmaya razıydım.

DERYABEY - Rahmetli Padişahımızın suretinden ne istedin ulan?

SİYAMİ - Fatih Sultan Mehmet Han, Bâyezid gibi değildir. O diyar-ı Rom Sultanıdır, cümlemizin hamisi ve tekmil Roma'nın koruyucusudur. Cesurdur. Siz bakmaya bile korkarken, o Centile Bellini'ye kendi suretini resmettirmiştir. Elinizdeki, sizin tahmin ettiğinizden çok daha değerli bir resimdir. Onu da kurtarmaktı muradım. Venedik'e varınca, o da beni kurtaracaktı. Yaşlılıkta para, herkese lazım... Siz Fatih Sultan Mehmed Han'ın suretini duvarınıza mı asacaksınız sankim?

(Sessizlik.)

İSHAK REİS - Gidiyoruz.

DERYABEY – Kaşık sen de kalsın ulan limon kurdu! Bu da bizden sana hatırat!

(Deryabey sedef nişaneli kutuyu Siyami'ye fırlatır. Ardından

İshak Reis'le beraber yukarıdan sarkan iplerin yanına koşarlar. Seydi Ali, Deryabey'den sonra tırmanmak için sırasını bekler. Siyami korsanlara sarılıp yalvarır.)

SİYAMİ - Beni de götürün ağalar, yalvarırım beni de götürün. Sakladığım daha bir sürü değerli el yazması var. Eski İnciller, mukaddes kitaplar, pek çok Yunanca ve Latince eser var. Unutulmuş risaleler, tragedyalar, komedyalar! Eğer onları Venedik'e kaçırabilirsek çok zengin oluruz. Zengin! Anlamıyor musunuz binlerce altın liradan bahsediyorum. Ganimetten bahsediyorum. Siz korsan değil misiniz? Nasıl korsansınız siz?

İSHAK REİS - Sen hüküm verecek durumda değilsin. Şu anda kudretli olan biziz ve neyi kurtaracağımıza ancak biz karar veririz. Bizce kıymetli olanı aldık. Diğerleri Bâyezid Han'ındır. Haydi Alesta, Ya Allah!

(Siyami'yi tekmeyle uzaklaştırır. İpe tırmanmaya başlarlar.)

SİYAMİ - Bari bu kitabı alın. Dinlesenize beni! Tam bin yıllık bir el yazması! Büyük tarihçi Prokopius'un eseri. "Jüstinien'in Yapıları". Bari bunu kurtarın!

(Siyami, Seydi Ali'nin eline yapışır, sonra diğerlerine fark ettirmeden kitabı torbanın içine atar. Seydi Ali ses çıkarmaz. Deryabey'in ardından o da sessizce ipe tırmanmaya başlar.)

SİYAMİ - Yıllardır topluyorum, taşların altından da topladım. Günlerce... Ellerim parçalandı bak, kan oturdu. Yıllarca hep bu anı bekledim. (Dua ederek) İsa Mesih, aziz Meryem ve havariler! Beni affedin! Muhammed Peygamber sen de affet! Hepiniz beni affedin! Ve ahret gününde siz de beni gözetin. Allah'ım beni affet!

(Korsanlar gözden kaybolurlarken Siyami harita kutusunu hırsıyla kaldırıp atar.)

SİYAMİ - Allah'ım sen beni affet!

(Taşların üzerine fırlatılınca kutunun altı yerinden oynar. Siyami kutunun yanına gider. Belinden kaşığı çıkarıp kutunun tabanını kaldırır. Rulo edilmiş bir parşömen dışarıya düşer. Açar, bakar. Sonra kaşığı da, kutuyu da fırlatıp heyecanla, böğürür gibi bağırmaya başlar. Aynı anda müzik yavaşça yükselir.)

SİYAMİ - Gizli bölmesi varmış... Gizli bölmesi varmış! Harita burada! İttifak bozulmadı!

(Sisler artarken ışıklar değişmeye, yukarıdan sarkan ipler kaybolmaya, göçük hafifçe dönmeye başlar.)

SİYAMİ - Kristofer Kolon'un haritası işte burada. Ağalar, geri gelin, beni de kurtarın! Haritayı buldum. Haritayı buldum. Harita burada!

(Siyami çılgın gibi böğürüp ağlar. Dışarıdan Kızlar Ağası'nın ve Hassa askerlerin sesleri yükselir. Bir gürültü, bir kıyamet... Ters ışıklarla beraber sahnedeki her şey birer gölgeye, silüete dönüşürken nöbetçilerin gölgeleleri, kılıç sesleri ve naralar arasında içeriye doluşup Siyami'nin gölgesini yakalarlar. Sahne dönmeye başlarken gölgeler birbirine karışır.)

SİYAMİ - Etmeyin ağalar, ben hırsız değilim. Hünkârımızın kitaplarının kethüdasıyım ya ben. Siyami kulunuz. Hırsız değilim ben! Hayır. Hayır... Hayır!

(Müzik yükselirken Siyami'nin gölgesi, diğer gölgelerin, molozların ve sislerin arasında kaybolur.)

ONBİRİNCİ SAHNE

(Ağustos 1999. Gölcük, Kavaklı sahili.

Müzik değiştiğinde sesler de değişir. Yavaşça yükselen ışıklarla beraber saray nöbetçilerinin gölgeleri yavaş yavaş Gölcük'teki göçüğün başında toplanan kalabalığa dönüşür. Jeneratör motorlarının uğultuları kurtarma ekibinin telaşlı gürültüsüne karışır. Bir televizyon muhabirinin heyecanlı sesi duyulur. Dışarıda bekleyen ambulansların yanıp sönen ışıkları sahneye sızar. Sahne aydınlandıkça enkazın çevresinin emniyet şeritleriyle çevrelendiği görülür. Göçüğün altından bir yaralının çıktığı anlaşılmaktadır. Nadir, Erdem ve Koray arkaları dönük, yaralıyı battaniyelerle sedyeye yerleştiren sağlıkçılara yardım etmektedirler. Sedef, sahnenin bir köşesinde sırtındaki battaniyeye sıkı sıkı sarılan Meryem'i teskin etmeye çalışır. Dilek elinde sıkı sıkıya tuttuğu bir şeyle oturduğu yerde, elinin altındaki küçük taşları, molozları kazır, ufak parçaları mekanik bir alışkanlıkla hiç durmadan enkazın uzağına atar. Sırtında battaniye, dalıp gitmiştir. Muhabirin coşkusuna karşılık sahnedeki bir hüznün ve şaşkınlık havası hâkimdir.)

MUHABİR

- ...burada büyük bir sevinç yaşıyor sayın seyirciler. Depremi dördüncü gününde Gölcük, Kavaklı sahilindeki mucizelere bir yenisi daha eklendi. Tam dört gün sonra göçüğün altından bir kişi daha sağ olarak kurtarıldı. Sağlık ekipleri şu anda göçükten çıkan yaralının hemen yanı başındalar, ilk müdahaleyi yapıyorlar. Önce hortumlarla göçüğün içine, aşağıya su indirildi, iç kanama ihtimali düşünülerek yaralının çok az bir miktar su içmesine izin verildi, ardından arama kurtarma ekiplerinin yoğun çabaları sonucu, yaralı, sıkıştığı alandan çıkartıldı. Evet, şu anda battaniyelerle sedyeye yerleştiriliyor. Kurtarma ekipleri göçükte duydukları bir zemberek sesi üzerine arama çalışmalarını başlatmışlardı ve edindiğimiz bilgilere göre, yalnız yaşayan 73 yaşındaki işçi emekli (Kâğıttan okur) Hikmet Taşçioğlu isimli şahıs depremin üzerinden tam 92 saat geçtikten sonra sağ olarak kurtarıldı. Zemberekli saatin sesini duyan ekiplerin olağanüstü çalışmasıyla mutlu sona ulaşılmış oldu.

(Sedyeye konan yaralı, güçsüz elini minnetle havaya kaldırır, elinde kırık zemberekli bir saat vardır. Sedyeciler ve sağlıkçılar yaralıyı dışarı alırlarken Meryem sinir krizi geçirir. Sedef'le Koray, Meryem'in yanında ona destek olurlar.)

- MERYEM - Hani, oğlumun arabası nerede? Oyuncak arabasını bulun! Oyuncasının yanındadır o... Ne yapacağım ben? Ben şimdi ne yapacağım? Nasıl katlanacağım, nasıl dayanacağım Allah'ım? Güzel Allah'ım... Niye? Niye? Niye!
- SEDEF - (Telaşla) Hastaneye gidiyoruz biz Nadir! Hastanedeyiz...
(Koray ve Sedef, Meryem'i aceleyle dışarı çıkarırlar. Nadir'le Erdem arkasından bakakalırlar bir süre.)
- MUHABİR - Tabi sevincin yanında hüznün de yaşanıyor bir yandan... Yakınlarının göçükten çıkmasını bekleyenler büyük hayal kırıklığı içindeler. Yaralı olarak kurtulan depremde ise ambulansa bindiriliyor. Bundan sonra doktorların çabası tabi ki çok önemli... Bu arada Yarımca'daki rafineri yangınının da kontrol altına alındığını söyleyelim. Gerçekten büyük bir facianın eşiğinden dönüldü ve ardından Gölcük'ün Kavaklı sahilinde yıllarca hafızalardan çıkmayacak bu inanılmaz mucize yaşandı. Unutulmaz anlar bunlar. Kurtarma ekiplerinin yanına doğru ilerliyoruz. Gerçekten manzara dehşet verici!
(Erdem malzemeleri yavaş yavaş toplamaya başlar. Nadir, Dilek'e bakar. Dilek uzaklara dalıp gitmiştir, kimseyi görmez, molozları kazımayı sürdürür. Muhabir Nadir'in önünü keser.)
- MUHABİR - Gönüllü arama kurtarma elemanlarından biri, şimdi yanımızda. Canlı yayındayız. Duygularınızı öğrenebilir miyiz? Nasıl oldu da bu mucize gerçekleşti? (Muhabir mikrofonu Nadir'e uzatır. Nadir bir mikrofonu, bir muhabire bakar.)
- MUHABİR - Televizyonlarının başında milyonlarca insan şu an sizi izliyor. Neler söylemek istersiniz?
(Nadir muhabirin uzattığı mikrofonu hafifçe indirir ve sonra hiçbir şey söylemeden Dilek'e doğru ilerler.)
- MUHABİR - (Bozulur) Evet, tabi, kolay değil! Herkes son derece şaşkın vaziyette... Çok büyük bir mucize gerçekleştirildi çünkü. Üniversiteli gençlerden oluşan gönüllü arama kurtarma ekipleri, bir kişiyi daha kurtarmayı başardılar. Böylece göçük altından kurtarılanların sayısı 38'e yükselmiş oldu. Depremi merkezi Gölcük'ten aktaracaklarımız şimdilik bu kadar. Felaket bölgesinden görüntülerimiz ve canlı bağlantılarımız devam edecek. Şimdi kısa bir ara veriyoruz. Ardından deprem uzmanlarının görüşlerini almak için kameralarımızı İstanbul'daki merkez stüdyolarımıza çevireceğiz. Depremi İstanbul'a etkilerini, fay kırığındaki hareketlenmeyi ve olası büyük İstanbul depremini konuşacağız.

- KAMERAMAN - Tamam, kestik!
(Kameranın ışığı söner. Muhabir mikrofonun kablosunu toplarken kameraman bataryasını değiştirmeye koyulur.)
- MUHABİR - Nasıldı?
- KAMERAMAN - Fena değil, biraz kısa oldu ama olsun.
- MUHABİR - Sabah haberlerinde görüntüleri birkaç kez bindirsinler artık. Onu da ben mi akıl edeceğim. Sen şu kırık saati çektin mi? İyi yakaladın mı?
- KAMERAMAN - Fena değil!
- MUHABİR - Yalnız ne tuhaf adamlar bunlar yahu... İnsan bir şey söyler, bir iki kelime eder, manyak mıdır nedir?
- KAMERAMAN - Ağbi zırt pırt artçı oluyor. Baksana adamlar mezara girer gibi giriyorlar taşların altına. Neyin aklı?
- MUHABİR - Bir de hastanenin bahçesine gidelim, bakalım şu kadının hikâyesi neymiş? Soda var mıydı arabada yahu, acayıp midem yandı benim.
(Çıkarlar. Erdem arkalarından bakar, sonra artık ihtiyaç kalmayan emniyet şeritlerini söker. Halojenler birer birer söner, jeneratörlerin motor sesleri kesilir. Nadir, Dilek'in yanına gelir.)
- NADİR - Çok üzgünüm.
(Erdem eşyalarını toplamıştır.)
- ERDEM - Ben şunları yerleştireyim arabaya...
(Erdem çıkar. Dilek ve Nadir sahnede yalnız kalırlar. Dilek hâlâ elindekiyle molozları kazımayı sürdürür. Küçük taşları mekanik bir alışkanlıkla enkazın uzağına atmayı sürdürmektedir.)
- NADİR - Seni hastaneye bırakalım.
(Dilek hayır anlamında başını sallar. Nadir, Dilek'in yanına oturur. Sessizlik.)
- DİLEK - Düğünden önceki akşam, ablamla beraber gün ağarana kadar konuştuk. Çocukluğumuzdan, babaannemin bize anlattığı masallardan söz ettik. Okuldan, mahalleden... Sonra üniversite sınavından konuştuk. Annem bir ara kalktı, kızdı bize, hâlâ ayaktayız diye... Sonra o da gidemedi, sabaha kadar gülüştük durduk. Meğer ne kadar mutluymuşuz, umut ettiğimiz ne kadar çok şey varmış... Şimdi hepsi taşların altında... Annemle babamın nerede yattıklarını bile bilmiyorum.

- (Sessizlik.)
- DİLEK - Babaannem öldüğünde eşyalarını dağıtmıştı annem. Ayakkabılar, yemeniler, terlik, gözlük... Hâlbuki şimdi geriye hiçbir şey kalmadı. Hani ablamı kurtaracaktın?
- (Sessizlik.)
- DİLEK - Kurtaramadın. Ben de kurtaramadım.
- NADİR - Bazen en çok istediğin şeyi kurtaramazsın.
- DİLEK - Ben şimdi ne yapacağım? Nereye gideceğim? Ne yapacağım? Yapacak hiçbir şey yok!
- NADİR - Olur mu? Yapacak çok işimiz var. Yarın iş makineleri gelecek, bir sürü iş makinesi... Ablanı ve binaların altında kalan diğerlerini çıkaracağız. Sonra onlar için işaretler koyacağız toprağa, hatırlamak için. Üzerlerine çiçekler yerleştireceğiz, sonra ağlayacağız. Sonra dua edeceğiz. Sonra uyuyacağız. Uyanınca sen üniversiteye gideceksin. Belki seninle kantinde karşılaşacağız.
- (Sessizlik.)
- NADİR - Elindeki ne öyle?
- DİLEK - Bilmem! (Bakar) Çay kaşığıymış!
- NADİR - (Kaşığı alır) Nereden buldun bunu?
- DİLEK - (İlgisiz çevresine bakar) Buradan... Herhalde... Galiba hep elimdeydi ama nereden geldi bilmiyorum.
- NADİR - Belki de ablanın kaşığıdır.
- (Sessizlik.)
- DİLEK - Ablamın kaşığı... Niye her şeyle bu kadar ilgilisiniz? Niye bu kadar uğraşıyorsunuz, çırpınıyorsunuz. Kendi hayatınızı tehlikeye atıyorsunuz? Niye?
- NADİR - Bilmem.
- DİLEK - Her şey sıfırlanıyor işte. Sadece toz, toprak... Geriye ne kalıyor ki?
- NADİR - Sen kaldın.
- DİLEK - Bu seferlik. Bir dahakine belki ben de kalamayacağım.
- NADİR - Ondan sonrakine hiçbirimiz kalamayacağız.

(Sessizlik.)

DİLEK - Öyleyse niye uğraşıyorsun?

(Sessizlik.)

NADİR - Bilmiyorum.

(Nadir, kaşığı tekrar Dilek'in eline tutuşturur.)

NADİR - Geriye bir şeyler kalmalı.

(Nadir, Dilek'in üzerindeki battaniyenin bir ucunu kendi sırtına da örter. Dilek elindeki çay kaşığına bakar, sıkı sıkıya tutar, sonra başını Nadir'in omzuna yaslar. Sabahı beklemeye başlarlar. Işıklar azalır.)

SON

Şubat 2011.

İzmit.